

yeni ipek yolu

KONYA TİCARET ODASI DERGİSİ

YIL: 36 - SAYI: 406 - KASIM-ARALIK 2023

ROMANYA İLE
TİCARETİMİZ ARTACAK

KÜRESEL SAĞLIK TURİZMİ VE
TÜRKİYE'NİN DURUMU

KTO'DA 2024'TE
HİZMETE DEVAM

FARKLARI VE BENZER YANLARIYLA
GYO VE GYF'LERE KISA BİR BAKIŞ

ÇALIŞMA HAYATINA YENİ BİR BAKIŞ
"BÖLGESEL VE SEKTÖREL ASGARİ ÜCRET"

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU
ve LİSTEDE KONYA'NIN YERİ

+1

Mutlululuk...

+1
DÖSD

MERAM DOWN SENDROMLU BİREYLER
YAŞAM DESTEK MERKEZİ
dosdmeram.org.tr

Bağışlarınız İçin;

Meram Down Sendromlu Bireyler Yaşam Derneği

TR 32 0021 0000 0009 4234 8000 01 – Vakıf Katılım Konya Şubesi

TR 53 0021 1000 0042 4200 1000 01 – Emlak Katılım Büsan Şubesi

MESLEKİ EĞİTİMLER

SERTİFİKA PROGRAMLARI

BİLİŞİM EĞİTİMLERİ

SAĞLIK EĞİTİMLERİ

KİŞİSEL GELİŞİM EĞİTİMLERİ

KURSLAR

PROJE VE DANIŞMANLIK

**KARSEM'DE
DAİMA SİZE UYGUN
BİR EĞİTİM VARDIR!**

 332 221 72 54 www.karsem.com.tr

**KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
KARSEM**
Sürekli Eğitim Merkezi

BAŞLARKEN

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
EĞİTİM VE SAĞLIK VAKFI

1882
KONYA TİCARET ODASI
TEKNOLOJİ VE EĞİTİM KAMPÜSÜ

1882
KONYA TİCARET ODASI
ULUSLARARASI FUAR MERKEZİ

KONYA TİCARET ODASI
TAHKİM VE ARABULUCULUK
MERKEZİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
DİJİTAL VE DİJİTAL
DÖNÜŞÜM MERKEZİ
MODEL FABRİKA
KONYA

1882
KONYA TİCARET ODASI
MESLEKİ EĞİTİM VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM
HİZMETLERİ A.Ş.

1882
KONYA TİCARET ODASI
EĞİTİM VE SAĞLIK VAKFI
İKTİSADİ İŞLETMESİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
DIŞ TİCARET MERKEZİ

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
KARSEM

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
KARYAY

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
Hizmet ve Eğitim İhtisat İşletmesi

KOSAM
KONYA ÇAMIRI VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM MERKEZİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
ENERJİ VERİMLİLİĞİ MERKEZİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
SİBER GÜVENLİK MERKEZİ

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
AKILLI TEKNOLOJİLER MERKEZİ

ipek yolu
Yeni

/konyato

/konyato

/konyato

Konya Ticaret Odası

Konya Ticaret Odası

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

2023 yılı dünya ekonomisinde, pandemi ile başlayan, Rusya-Ukrayna savaşı ile hızlanan, gıda ve enerji tedarikindeki dar boğaz ile yaygınlaşan yüksek enflasyon, enerji, gıda ve emtia fiyatlarındaki artış başta olmak üzere birçok alanda mücadele verilen bir yıl oldu. Enerji, gıda ve hizmet sektöründeki enflasyonlar canlı talep nedeniyle halen yüksek gerçekleşiyor. Burada kalıcı bir iyileşme sağlanana kadar küresel ekonomide sıkı para politikalarının 2024 yılında da süreceği gözükmektedir.

Diğer taraftan sıkı para politikalarının küresel enflasyonu ne ölçüde düşürebileceği de belirsizliğini korumaktadır. Güncel veriler küresel düzeyde enflasyonun hala direncini koruduğunu göstermektedir. Bu koşullar altında küresel ekonomide zorlu geçecek birkaç çeyrek sürecine girdiğimizi görüyoruz. Bu noktada temkinli ve doğru stratejilerle hareket etmek durumundayız.

2022 yılında yüzde 3,5 oranında büyüyen küresel ekonominin, 2023 yılında yüzde 3 ve 2024 yılında yüzde 2,9 büyüme oranıyla yavaşlayan bir görünüm arz edeceği tahmin edilmektedir. Küresel düzeyde yaşanan bu olumsuz gelişmelerin ülkemiz ekonomisini de etkilemesi kaçınılmaz olmuştur.

Türkiye ekonomisini olumsuz yönde etkileyen bu etmenlerin dışında ülkemiz Şubat ayında 11 ili etkileyen deprem felaketini yaşamıştır. Felaketin yol açtığı can kaybı, yıkım ve psikolojik etkiler maalesef uzun yıllar Türkiye'nin hafızasından silinmeyecektir. Yaşadığımız bu felaketin ülkemiz ekonomisine maliyetinin 104 milyar dolar olduğu öngörülmektedir.

Deprem bölgesi Türkiye ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Milli gelirin yüzde 10'a yakını ve ihracatın yüzde 8'ini gerçekleştiren şehirlerimiz felaketten etkilendiler. Deprem nedeniyle bu bölgedeki üretim, istihdam ve ihracatta çok ciddi düşüşler yaşanmıştır.

Diğer taraftan, ülkemizde Haziran ayında başlayan sıkılaştırma ve enflasyonist etkenleri kontrol altına almaya yönelik tedbirler sonucunda ekonomide ve fiyat dalgalanmalarında iyileşme sağlanmaya başlanmıştır.

Türkiye ekonomisi 2023 yılı ilk çeyrekte yüzde 4, ikinci çeyrekte yüzde 3,9 büyüme sağlamıştır. Temmuz, ağustos ve eylül aylarını kapsayan üçüncü çeyrekte ise yüzde 5,9'luk büyüme beklentilerin üzerinde gerçekleşmiştir. Türkiye ekonomisi yüksek oranlı büyüme performansını kesintisiz 13 çeyrektir sürdürmüştür. 2023 yılının ilk dokuz ayında ise ekonomik büyümemiz yüzde 4,7 oranında gerçekleşmiştir.

2023 yılında depremlerin etkisi, iç piyasada atılan sıkılaştırma adımları ve küresel sıkılaştırma eğilimlerine rağmen pozitif bir büyüme performansı ortaya koymamız oldukça önemlidir.

Yılın ilk yarısında zorlu koşulların bizi bekleyeceği açık olsa da 2024'ün ikinci yarısından itibaren daha sağlıklı bir tablonun şekilleneceğini düşünüyoruz.

Bulduğumuz noktada enflasyonla mücadele, fiyat istikrarının ve finansal istikrarın tesisi, makroekonomik öngörülebilirliğin sağlanması ekonomimizin en acil ihtiyaçları. Orta ve uzun vadede ise üretimde nitelik ve verimlilik artışlarının sağlanması, sürdürülebilir büyüme için temel hedefimiz.

2024'ün ikinci yarısından sonra enflasyonda yıllık bazda belirgin bir düşüş beklenmekte olup, 2026 yılında tek haneli rakamlara düşmesi hedeflenmiştir. İnanıyoruz ki Türkiye uyguladığı mali disiplinle 2024 yılında enflasyonla mücadelede daha hızlı sonuçlar alacaktır.

...

2023 yılında dünya ekonomisindeki yavaşlamayla birlikte azalma eğiliminde olan küresel ticarete rağmen Türkiye'nin ihracatı yüzde 0,6 oranında artırarak 255,8 milyar doları aşmıştır.

Konya, 2023'te de ihracatını Türkiye ortalamasının üzerinde artırarak ülke ekonomisine katkısını sürdürmüştür. Konya 2023 yılında 3,305 milyar doları aşan ihracat yaparak tarihinin en yüksek ihracat rakamına ulaştı. Şehrimiz 2022 yılında Türkiye ihracatından aldığı yüzde 1,44 oranında payı, 2023 yılında yüzde 1,49'a yükselterek en fazla ihracat yapan ilk 10 şehir arasında yer aldı.

Türkiye'nin 2. yüz yılına başladığı 2023'te ihracat artışına katkı sağlayan, emeği geçen herkesi kutluyorum. 2024'te de ülkemiz ihracatına daha fazla katkı sağlamak için çalışacağız. Oda olarak tüccar, sanayici ve ihracatçılarımızla işbirliği içinde projeler geliştirmeye, dünyanın dört bir köşesinde Konya'yı tanıtmaya devam edeceğiz.

Konya olarak 2024'te öncelikli hedeflerimiz; ihracata dayalı büyüme, sanayide teknolojik dönüşümü ve verimliliği gerçekleştirmek olarak belirledik. Bu hedeflerle 2024'te şehrimiz ekonomisinin gelişimini sürdürerek, ülke ekonomimize katkı sağlayacağız.

2023 yılında Konya Ticaret Odası, üyelerine verdiği hizmetin kalitesini artırmaya devam etti. Türkiye'de ve dünyada sayılı odalar arasına girme yolunda bu yıl da başarılı çalışmalar gerçekleştirdik. Konya Ticaret Odası'nı, şehrimiz ve ülkemiz sınırlarını aşan bir yapıya sahip, dünya çapında Marka Oda haline getirmenin gururunu yaşıyoruz.

İştiraklerimiz ile Konya ekonomisine katma değer sağlamaya devam ettik. Konya Ticaret Odası olarak, şehrimiz ve ülkemizin kalkınmasına katkı sağlama vizyonu ile şehrimize kazandırdığımız kurumlarla; Konya'nın dış ticaretinden istihdamına, sanayimizin üretim yapısının dönüşümünden, beşeri sermayemizin güçlenmesine kadar pek çok alanda faaliyet göstermeye gayret ediyoruz. 2024 yılında da Odamız, üyelerine verdiği hizmetin kalitesini artırma hedefinde ilerlemeye devam edecektir.

Selçuk ÖZTÜRK

Konya Ticaret Odası Başkanı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkan Yardımcısı

YIL: 36 - SAYI: 406
KASIM-ARALIK 2024

İMTİYAZ SAHİBİ

Konya Ticaret Odası Adına
Yönetim Kurulu Başkanı
Selçuk ÖZTÜRK

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Özhan SAY

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Mustafa AKGÖL

GÖRSEL SANAT YÖNETMENİ

M. Fatih ÖZSOY

GRAFİK-TASARIM

ÇİZGİ MEDYA
Mehmet ÇAKIR
cizgimedyakonya@gmail.com
Tel: 0507 443 81 07

BASKI-CİLT

Anadolu Ofset – İbrahim GÜVENÇ
Matbaacılar Sitesi Muhabir Caddesi
6. Blok No: 13 - Karatay/KONYA
Telefon: 0332 342 01 60 (pbx) - 0332 342 03 76
www.anadolumatbaa42.com
anadolumatbaa42@hotmail.com
Sertifika No: 51489

DAĞITIM

KONYA PTT BAŞMÜDÜRLÜĞÜ
Vatan Cad. No: 3 - Selçuklu/KONYA
Tel: 0332 238 49 60 - Faks: 0332 236 17 75
E-mail: konya-pazarlama@ptt.gov.tr

YAYIN TÜRÜ

Yerel, Süreli

İki ayda bir yayınlanır.

Bu dergideki yazı ve resimler kaynak belirtilmek sureti ile kullanılabilir.
Dergimizde yayınlanan yazılardaki görüşler yazarlarına aittir. Dergimizde
yayınlanmak üzere gönderilen yazılar, yayınlansın veya yayınlanmasın
tade edilmez.

Basım Tarihi: Ocak/2024

YAYIN KURULU

Mustafa KARAMERCAN
Teoman YILMAZ
Arif AYYILDIZ
Sami DOYRAN
Murat ÇETİN

İLETİŞİM ADRESİ

KONYA TİCARET ODASI
Vatan Caddesi No1 Selçuklu/KONYA
www.kto.org.tr
Tel: 0332 221 52 52 - Faks: 0332 353 05 46

BASIN VE HALKLA

İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ

Tel: 0332 221 52 94-221 52 67

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Fevzi Rifat ORTAÇ
Prof. Dr. Mehmet ÇELİK
Prof. Dr. Kerim ÇINAR
Prof. Dr. Haşim KARPUZ
Prof. Dr. Önder KUTLU
Prof. Dr. Abdülkadir BULUŞ
Prof. Dr. Caner ARABACI
Prof. Dr. Bayram ÜREKLİ
Prof. Dr. İsmail KIVRIM
Prof. Dr. Ahmet ÇAYCI
Doç. Dr. Mustafa AKKUŞ
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ERGUN
Dr. Öğr. Üyesi Şerife Özkan NESİMİOĞLU

KASIM - ARALIK

**HİSARCİKLIOĞLU, TURUNCU
KONUŞALIM ETKİNLİĞİ "HİKAYENİN
İLERİSİ" PANELİNE KATILDI**

06

10

KTO'DA 2024'TE HİZMETE DEVAM

**ROMANYA İLE
TİCARETİMİZ ARTACAK**

12

**ÖZTÜRK,
TÜRKİYE-
TÜRKMENİSTAN
İŞ FORUMU'NA
KATILDI**

18

İÇİNDEKİLER

**TİCARETTE HELAL
BELGELENDİRMEİNİN ÖNEMİ VE
GÜNCEL GELİŞMELER**

20

36

**"BÖLGESEL VE
SEKTÖREL ASGARİ
ÜCRET"**

**KÜRESEL SAĞLIK
TURİZMİ VE
TÜRKİYE'NİN
DURUMU**

40

44

**FARKLARI VE BENZER
YANLARIYLA GYO VE
GYF'LERE KISA BİR
BAKIŞ**

48

**İL BAZINDA
GAYRİSAFİ YURT
İÇİ HASILA
VERİLERİ İLE
KONYA'YA BAKIŞ**

**TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK
SANAYİ KURULUŞU 2022 ve
LİSTEDE KONYA'NIN YERİ**

50

TOBB BAŞKANI HİSARCİKLIOĞLU, TURUNCU KONUŞALIM ETKİNLİĞİ "HİKAYENİN İLERİSİ" PANELİNE KATILDI

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, Konya Ticaret Odası ev sahipliğinde düzenlenen, 'grafik tasarımı ve yayımcılık' konuları özelinde gerçekleştirilen TOBB Türkiye Kreatif Endüstriler Meclisi Turuncu Konuşalım Etkinliği "Hikayenin İlerisi Paneli"ne katıldı.

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, panelinin açılışında yaptığı konuşmada, bu etkinliklerle sektörün önemli isimleriyle gençleri bir araya getirmeyi hedeflediklerini söyledi. Kreatif endüstrilerin düşük yatırım maliyetleriyle küresel rekabette öne çıkmak için yeni fırsatlar sunduğunu aktaran Hisarcıklioğlu, "Devletin bu potansiyeli desteklemesini çok önemsiyor ve doğru buluyorum. Özellikle dizi ve sinema sektörlerinde devletin öncülük ettiği ve desteklediği projeler çok başarılı oldu. Sinema ve dizi sektörünün ihracatı 1 milyar doları aştı. Türkiye olarak yeni bir gelir kapısı icat ettik ve bulduk. Türkiye'de üretilen dizilerle dünyanın hangi coğrafyasına giderseniz gidin karşılaşıyorsunuz" dedi.

Hisarcıklioğlu, 150 ülkede 500 milyona yakın nüfusun Türk dizilerini izlediğini belirterek, dizileri izleyenlerin tatil için Türkiye'ye geldiğini, bu sektörün turizme de ciddi katkısı olduğunu vurguladı.

Kreatif endüstrisinin reklamcılık, grafik gibi 16 alt sektörünün tamamına devlet desteği-

nin yönlendirilerek üretilen katma değer artırılması gerektiğini anlatan Hisarcıklioğlu, şöyle devam etti: "Bu sektörler soyut varlıklardan elde edilen katkıyla ekonomimizi çeşitlendirmektedir. Küresel ekonomide çevreyi kirletmeyen, katma değerli ürünler üretmeyi sağlayan, fikri mülkiyet, telif, patent gibi unsurların önemi her geçen gün artmaktadır. Dünya genelinde kreatif unsurların toplam ekonomik büyüklüğü 2 trilyon doları bulmaktadır. Biz burada denizde bir damla suyuz. Bu alanda müthiş bir

ufuk var, bunu iyi değerlendirin. İşimizi dijitalle taşımak zorundayız."

Hisarcıklioğlu, dijital dünyanın en fazla para kazandıran alan olduğuna dikkati çekerek, sözlerini şöyle sürdürdü: "Kreatif endüstriler bu işin tam da merkezinde. Şirketleri mobile taşıyacak olan da sizlersiniz. 2022'de dijital medya reklamlarının yüzde 73'ü mobil cihazlarda yapılmış. Türkiye olarak güçlü olduğumuz bir başka alan da mobil oyunlar. Bu dönüşümü kreatif endüstriler tetikleyecek. Kreatif endüstrinin hacmini artırmak

için devletin kurumları ve özel sektörün uyumlu çalışması çok önemli. Bu amaçla kurulan Türkiye Kreatif Endüstriler Meclisi, kamu ile özel sektör temsilcilerini bir araya getirerek sektörün temsil edilme kabiliyetine sahip çıkan en üst çatı kuruluş. Meclisimiz sektörün hak ve hukukunu her ortamda dile getirerek birçok sorunun çözülmesini de sağladı."

Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk de "Konya iş dünyası olarak, 30 binin üzerinde firmamızla, dünya çapında sektörlerimizle, oluşturduğumuz üretim ve istihdamla gurur duymaktayız. Türkiye ekonomisinin lokomotif şehirlerinden biri olan Konya'nın iş alemi olarak, kentimizin ve ülkemizin refah seviyesini yükseltmek ve daha iyi bir geleceğe taşımak için her bir sektörümüze ve bu sektörlerimizi ileriye taşıyacak beşeri sermayemize büyük değer veriyoruz. Küresel ekonomide giderek artan rekabet sürecinde şehirlerimizin, kendi ekonomik potansiyellerini katma değeri yüksek ve rekabet avantajına sahip oldukları alanlara yönelme görevimiz bulunuyor. Oda olarak kurduğumuz merkezlerle bir yandan sanayimizin teknolojik ve dijital dönüşümünde firmalarımıza yol arkadaşlığı yapmakta bir yandan beşeri sermayemize nitelik kazandıracak projeler geliştirmekteyiz. Diğer taraftan

da yenilikçi endüstrilerimizin sahip olduğu önem bilinciyile, Konya Ticaret Odası Karatay Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültemiz sektörün istihdamını sağlamakta, yeni girişimlerin önünü açmaktadır. KTO Karatay Üniversitesi Yayıncılık ve Yapımcılık ile KTO Karatay Üniversitesi Film Platosu, yenilikçi endüstrilerin gelişimine ışık tutacak çok önemli yatırım ve projelerimizdir" dedi.

Türkiye Kreatif Endüstriler Meclisi Başkanı Ata Kavame ise kreatif endüstrilerin ekonomik gücünü anlamak için panelde bir araya geldiklerini belirterek, kendilerine destek veren TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'na ve ev sahipliği yapan Konya Ticaret Odası'na teşekkür etti. Kavame konuşmasını şöyle sürdürdü; "Bugün burada bir araya gelmemizin nedeni, kreatif endüstrilerin bu enerjiyi nasıl ortaya çıkardığına ve toplumlarımıza nasıl katkı sağladığına odaklanmak. Meclisimizin bileşenleri sanat, tasarım, müzik, film ve diğer kreatif alanlardaki üretkenlik ile bir yandan kültürümüzü zenginleştirirken aynı zamanda ekonomimizi de güçlendiriyor. Turuncu konuşulmanın önemli bir hedef kitlesi gençler ve onları yetiştiren eğitimcilerdir. Çünkü entelektüel sermaye, kreatif endüstrilerin temelini oluşturur. Fikirler, yenilikçilik ve yaratıcılık, ekonomimizi

canlandırırken, üretilen içerikler dijitalleşen dünyanın her köşesine anında ulaşmaktadır. Bu noktada devletin kurumlarının teşvik edici katkılarını önemsiyor ve bu katkıların temsil ettiğimiz 16 alt sektöre genişlemesini ekonomimiz açısından önemli görüyoruz. Bu etkinlik, entelektüel sermayenin nasıl değiştirilebileceğine, geliştirilebileceğine odaklanırken; kreatif endüstrilerin ekonomik büyümemizdeki katkılarını anlatmayı hedefliyor" diye konuştu.

TOBB Türkiye Kreatif Endüstriler Meclisi Üyesi Turgut Erentürk'ün başkanlık ettiği panelin birinci oturumunda Fotoğrafçı ve Yayımcı Rifat Ergan, Grafik Tasarımcı ve İllüstratör Yavuz Selim Doğan, Akademisyen Yeşim Demir, Yayın Yönetmeni Ulvi Kubilay Dündar konuştu.

İkinci oturumun moderatörlüğünü ise Sosyal İnovasyon Ajansı'ndan Ali Güney yaptı. Bu oturumda Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü Proje Başvuru Kabul Koordinatörü Hilal Yılmaz, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürü Taner Beyoğlu, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Uzmanı Tekin Varlık ve KOSGEB Konya İl Müdürü İsmail Özdemir konuştu.

TOBB BAŞKANI HİSARCİKLIOĞLU, KOSAM'I ZİYARET ETTİ

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi merkez kampüsünde bulunan Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezini (KOSAM) ziyaret etti. TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, düzenlenen istişare toplantısında, KOSAM tarafından yürütülen projeler ve araştırma faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu katma değerli projeler öneren, sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlayan, ticaret, sanayi, ekonomi, siyaset gibi alanlarda araştırma ve çalışmalar yürüten KOSAM'ı ziyaret ederek, merkezi yakından inceledi.

"Sürdürülebilir Kalkınmaya Katkı Sağlamayı Misyonumuz Olarak Belirledik"

KOSAM Yönetim Kurulu Başkanı Lütfi Can Başaran, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu'nun ziyaretlerinden dolayı memnuniyetini dile getirerek; "Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ndeki yoğun programı arasında Konya'ya zaman ayıran, bu hareketli gündem içinde KOSAM'ı ziyaret ederek bizleri

onurlandıran Sayın Başkanımıza en içten teşekkürlerimi sunuyorum" dedi.

Toplantıda KOSAM'ın faaliyetleri konusunda bilgilendirmede bulunan Başaran; "Ekonomi, siyaset, ticaret, sanayi, sosyal politika, eğitim, çevre gibi alanlarda yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası araştırma ve çalışmalar yürütülmekte, büyük veri analizi ile mevcut durum değerlendirmeleri yapılmakta ve sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlanmaktadır" ifadelerine yer verdi.

"Yapılan Çalışmalardan Dolayı Bütün Arkadaşlarıma Teşekkür Ediyorum"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu şunları söyledi; "Böyle bir düşünce kuruluşunun kurulması fikrinden dolayı başta Konya Ticaret Odası Başkanımız Selçuk Öztürk'e, Konya Ti-

icaret Odası'na, KTO Karatay Üniversitesi Mütevelli Heyeti Üyelerine, Rektör ve akademisyenlerimize teşekkür ediyorum. Konya bir başkenttir, böyle bir düşünce kuruluşunun Konya gibi başkentlerde olması da gayet doğal ve sevindiricidir. Çünkü fikirler hür ortamlarda ortaya çıkar; bunun kamuoyu tarafından kabul edilmesi çok önemlidir. Bu konuda ülkemizin, Konya'mızın, bölgemizin ileriye gidebilmesi için böyle düşünce kuruluşlarına ülkemizde de çok ihtiyaç var. Bu bir vizyon işidir, ortaya bir vizyon koyma noktasında yapılan bu çalışmalardan dolayı bütün arkadaşlarımı tebrik ediyorum." Program, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu'na hediye takdiminin ardından, anı defterinin imzalanması ile sona erdi.

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI ALTAY, KONYA İŞ ALEMİYLE BULUŞTU

Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay, Konya Ticaret Odası'nın (KTO) Kasım Ayı Meclis ve Müşterek Meslek Komiteleri Toplantısı'na katıldı.

Konya Ticaret Odası'nın Kasım Ayı Meclis ve Müşterek Meslek Komiteleri Toplantısı gerçekleştirildi. KTO Konferans Salonu'nda yapılan toplantıya Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay konuk olarak katıldı. Konya iş aleminin temsilcileriyle bir araya gelmekten mutluluk duyduğunu ifade eden Başkan Altay ev sahipliğinden dolayı Konya Ticaret Odası'na teşekkür etti. Altay konuşmasını şöyle sürdürdü: "Konya Ticaret Odası, şehrimizin marka olmuş bir değeridir. Türkiye'nin en büyük 6. ticaret odasıdır ve şehrimizin gelişimi için çok büyük katkı sunmaktadır. Hep birlikte şehrimizi daha güzel bir geleceğe hazırlamak için çaba sarf ediyoruz. Belediyecilik anlamında öne çıkan kadim şehrimizde aynı zamanda ticaret ve sanayinin gelişmiş olmasını çok kıymetli buluyoruz. Konya ticaretiyle, ihracatıyla, sanayi üretimiyle Türkiye'nin önde gelen şehirleri arasında yer alıyor. Konya'nın Türkiye ekonomisine katkısı gün geçtikçe artmaktadır. Konya Büyükşehir Belediyesi olarak da yürüttüğümüz projelerle Konya ekonomisinin gelişimi için elimizden gelen gayreti göstermeye devam ediyoruz. Konya Teknoloji Endüstri Bölgesi ile İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Enstitüsü'ne yönelik çalışmalarımızı yürütüyoruz. Konya olarak avantajlarımızdan birisi de 140 binden fazla öğrenciye sahip bir üniversiteler şehri olmamızdır. Konya'ya gelen öğrenciler şehrimizde istihdam ve iş kurma imkânlarıyla mezun olduktan sonra da burada kalmaktadır. Bu da önemli bir insan kaynağı kazanımıdır. Bu açıdan Konya Ticaret Odası Karatay Üniversitesi de çok önemli bir misyon üstlenmiştir. Gün geçtikçe uzmanlaştığı alanlarla şehrimize katkı sağlayan

Üniversitemizin şehrimize insan kaynağı kazandırma anlamında fırsatlar oluşturacağına inanıyoruz. Üniversite'nin kuruluşundan bugüne kadar emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. KTO Karatay Üniversitesi'nin Türkiye çapında daha ileri bir yere gelmesi için Büyükşehir Belediyesi olarak elimizden gelen desteği vermeye devam edeceğiz." Cumhuriyetin 100. yılında Dünya Belediyeler Birliği Başkanlığı gibi önemli bir görevi, UCLG Dünya Konseyi programında devraldıklarını belirten Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay, görevin Konya'nın dünya çapında tanınırlığına katkı sağlayacağını ifade etti. Aynı zamanda yürütmekte olduğu Türk Dünyası Belediyeler Birliği Başkanlığı ve Uluslararası Tarım Şehirleri Birliği Başkanlığı görevlerinin de Konya'nın belediyecilik anlamında geldiği noktayı gösterdiğini belirten Başkan Altay, konuşmasının devamında yürütmekte oldukları ve yeni dönemde gerçekleştirecekleri projeler hakkında meclis ve meslek komiteleri üyelerine bilgi verdi.

Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay'ın konuşmasının ardından Meclis ve Müşterek Meslek Komiteleri Toplantısı'na geçildi. Meclis Başkanı Ahmet Arıç'ın yönettiği toplantıda gündem maddeleri görüşüldü. Konuşmasını yapmak üzere kürsüye gelen Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay'ı Meclis ve Müşterek Meslek Komiteleri toplantısında ağırlamaktan büyük mutluluk duyduklarını belirtti. Konya ekonomisinin gelişimi için iş âlemini temsil eden kurumlar olarak Büyükşehir Belediyesi ile sürekli olarak işbirliklerini sürdürdüklerini ifade eden Başkan Öztürk, işbirliği içinde önemli çalışmalar yürüttüklerini söyledi. Öztürk, toplantıya katılımından dolayı Altay'a teşekkür etti. Gündemdeki ekonomik ve sosyal konularla ilgili görüşlerini paylaşan Başkan Öztürk, Konya Ticaret Odası, KTO Karatay Üniversitesi ve KTOTEK'in faaliyetleri ile ilgili sunum yaparak konuşmasını tamamladı.

KTO'DA 2024'TE HİZMETE DEVAM

Konya Ticaret Odası'nda 2023 yılının son meclis toplantısı gerçekleştirildi. Aralık ayı Meclis toplantısında Konya ticaret Oda-sı'nın 2024 yılı Faaliyet Programı ve Bütçesi görüşülerek kabul edildi. Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, "Türkiye'nin 2. yüz yılında hedeflediği kalkınma hamlesinde, Konya Ticaret Odası üzerine düşen tüm görevleri yerine getirecektir. Konya'nın, Türkiye'nin ve dünyanın en müreffeh şehri olması yolunda inançla ve kararlılıkla çalışmaya devam edeceğiz" dedi.

Konya Ticaret Odası Aralık Ayı Meclis Toplantısı, KTO Konferans Salonu'nda gerçekleştirildi. Meclis Başkanı Ahmet Arıcı'nın yönettiği toplantıda 2024 yılı Oda Bütçesi ve Faaliyet programı görüşüldü. Oda bütçesi ve faaliyet programı ile ilgili sunum yapan Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, Türkiye ve dünya ekonomisindeki gelişmeleri değerlendirerek sözlerine başladı.

Başkan Öztürk, "2023 yılı dünya ekonomisinde, pandemi ile başlayan, Rusya-Ukrayna savaşı ile hızlanan, gıda ve enerji tedarikindeki dar boğaz ile yaygınlaşan yüksek enflasyon, enerji, gıda ve emtia fiyatlarındaki artış başta olmak üzere birçok alanda mücadele verilen bir yıl oldu. Enerji, gıda ve hizmet sektöründeki enflasyonlar canlı talep nedeniyle halen yüksek gerçekleşiyor. Burada kalıcı bir iyileşme sağlanana kadar küresel ekonomide sıkı para politikalarının

2024 yılında da süreceği gözükmektedir. Diğer taraftan sıkı para politikalarının küresel enflasyonu ne ölçüde düşürebileceği de belirsizliğini korumaktadır. Güncel veriler küresel düzeyde enflasyonun hala direncini koruduğunu göstermektedir. Bu koşullar altında küresel ekonomide zorlu geçecek birkaç çeyrek sürecine girdiğimizi görüyoruz. Bu noktada temkinli ve doğru stratejilerle hareket etmek durumundayız. 2022 yılında yüzde 3,5 oranında büyüyen küresel ekonominin, 2023 yılında yüzde 3 ve 2024 yılında yüzde 2,9 büyüme oranıyla yavaşlayan bir görünüm arz edeceği tahmin edilmektedir. Küresel düzeyde yaşanan bu olumsuz gelişmelerin ülkemiz ekonomisini de etkile-

mesi kaçınılmaz olmuştur. Türkiye ekonomisini olumsuz yönde etkileyen bu etmenlerin dışında bildiğiniz gibi ülkemiz Şubat ayında 11 ili etkisi altına alan deprem felaketini yaşamıştır. Felaketin yol açtığı can kaybı, yıkım ve psikolojik etkiler maalesef uzun yıllar Türkiye'nin hafızasından silinmeyecektir. Yaşadığımız bu felaketin ülkemiz ekonomisine maliyetininin 104 milyar dolar olduğu öngörülmektedir. Deprem bölgesi Türkiye ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Milli gelirin yüzde 10'a yakını ve ihracatın yüzde 8'ini gerçekleştiren şehirlerimiz felaketten etkilendiler. Deprem nedeniyle, bu bölgedeki üretim, istihdam ve ihracatta çok ciddi düşüşler yaşanmıştır. Diğer taraftan, ülkemizde Haziran ayında başlayan sıkılaşma ve enflasyonist etkenleri kontrol altına almaya yönelik tedbirler sonucunda ekonomide ve fiyat dalgalanmalarında iyileşme sağlanmaya başlanmıştır. 2024'ün ikinci yarısından sonra enflasyonda yıllık bazda belirgin bir düşüş beklenmekte olup, 2026 yılında tek haneli rakamlara düşmesi hedeflenmiştir. İnanıyoruz ki Türkiye uyguladığı mali disiplinle 2024 yılında enflasyonla mücadelede daha hızlı sonuçlar alacaktır" dedi.

Sunumuna 2023 yılında gerçekleştirilen Oda faaliyetleri ile devam eden Öztürk, "Konya Ticaret Odası olarak, geride bıraktığımız 2023 yılında üyelerimize, şehrimize ve ülke-

mize hizmet etmenin mutluluğunu yaşarken, aynı zamanda Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yılına kavuşmanın da gururunu ve heyecanını yaşıyoruz. 2023 yılında Konya Ticaret Odası, üyelerine verdiği hizmetin kalitesini artırmaya devam etti. Türkiye’de ve dünyada sayılı odalar arasına girme yolunda bu yıl da başarılı çalışmalar gerçekleştirdik. Meclis üyelerimizin desteğiyle, şehrimizin ve ülkemizin hedefleri doğrultusunda Odamızın gerçekleştirdiği faaliyetlerde ve projelerde ilerleme kaydettik. Konya Ticaret Odası’nı, şehrimiz ve ülkemiz sınırlarını aşan bir yapıya sahip, dünya çapında Marka Oda haline getirmenin gururunu yaşıyoruz. İştiraklerimiz ile Konya ekonomisine katma değer sağlamaya devam ettik. Konya Ticaret Odası olarak, şehrimiz ve ülkemizin kalkınmasına katkı sağlama vizyonu ile şehrimize kazandırdığımız kurumlarla; Konya’nın dış ticaretinden istihdamına, sanayimizin

üretim yapısının dönüşümünden, beşeri sermayemizin güçlenmesine kadar pek çok alanda faaliyet göstermeye gayret ediyoruz. 2024 yılında da Odamız, A sınıfı Akredite Oda olarak, üyelerine verdiği hizmetin kalitesini artırma hedefinde ilerlemeye devam edecektir” dedi.

KTO Başkanı Selçuk Öztürk’ün sunumunun ardından oylanan 2024 yılı Oda Bütçesi ve Faaliyet Programı Meclis üyelerince oybirliğiyle kabul edildi. Meclise teşekkür için kürsüye gelen Başkan Öztürk: “2024 Bütçemizin kabulünde gösterdiğiniz teveccüh için Meclis Üyelerimize teşekkür ediyor, Odamıza, şehrimize ve ülkemize hayırlar getirmesini diliyorum. Bütçemizde emeği, alın teri olan tüm üyelerimize en kalbi duygularıyla şükranlarımı sunuyorum. 2024 Yılı Bütçemiz ve Faaliyet Programımız ışığında; yeni hedeflerimizde inançla ve kararlılıkla çalışmaya devam edeceğimizi vurgulamak

istiyorum. Oda Yönetimi ve Meclisi olarak; Odamızın köklü tarihine ve büyüklüğüne yakışır şekilde birlik ve beraberlik içerisinde şehrimize ve ülkemize hizmet etme azim ve kararlılığımız devam etmektedir. Türkiye’nin 2. yüz yılında hedeflediği kalkınma hamlesinde, Konya Ticaret Odası üzerine düşen tüm görevleri yerine getirecektir. Aynı zamanda Konya’nın Türkiye’nin ve dünyanın en müreffeh şehri olması yolunda şehrimiz iş âlemini temsil eden kurum olarak hedeflerimizde inançla ve kararlılıkla çalışmaya devam edeceğiz. Odamızın ve bağlı kurumların yönetim kademlerinde görev yapan tüm çalışma arkadaşlarıma çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum. 2024 yılında da yapacağımız çalışmalarda en büyük yardımcımız Meclisimizin vereceği destek olacaktır” dedi.

KONYA TİCARET ODASI ROMANYA PAZAR ARAŞTIRMASI VE İKİLİ İŞ GÖRÜŞMELERİ (B2B) ROMANYA İLE TİCARETİMİZ ARTACAK

Konya Ticaret Odası'nın (KTO) düzenlediği Romanya Pazar Araştırması ve İkili İş Görüşmeleri (B2B) Ticaret Heyeti organizasyonu tamamlandı. Konya'dan 25 firmanın katıldığı İkili İş Görüşmeleri (B2B) programı çerçevesinde Konyalı firmalar Romanyalı firmaları ziyaret ederek iş bağlantıları kurdular. Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk ve Yönetim Kurulu Üyelerinin katıldığı organizasyon kapsamında Konya Ticaret Odası ve Bükreş Ticaret ve Sanayi Odası arasında iki oda üyelerinin mevcut iş bağlantılarının geliştirilmesi ve yeni iş bağlantılarının kurulması amacıyla işbirliği protokolü imzalandı.

Bükreş'te İkili İş Görüşmeleri (B2B) Gerçekleştirildi

Konya Ticaret Odası'nın (KTO) düzenlediği Romanya Pazar Araştırması ve İkili İş Görüşmeleri (B2B) Ticaret Heyeti organizasyonu Bükreş'te gerçekleştirildi. Konya'dan 25 firmanın katıldığı programda Romanyalı firmalarla toplam 72 ikili iş görüşmesi yapıldı. Ayakkabı, ısıtma-soğutma, döküm, madencilik, bina cephe sistemleri, tarım makineleri ve yedek parçası, güneş enerjisi sistemleri sektörlerinde gerçekleştirilen görüşmelerde firmalar iş bağlantıları kur-

dular. Türkiye Cumhuriyeti Bükreş Büyükelçiliği Ticaret Ataşesi Mehmet Naci Akdoğan ve Romanya Türk İşadamları Derneği (TİAD) Başkanı Ufuk Tandoğan organizasyonu ziyaret ederek Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk ve Yönetim Kurulu Üyeleri ile bir araya geldi. Görüşmede Konya ve Romanya eyaleti arasındaki ticari ilişkilerin geliştirilmesi konusunda istişarelerde bulunuldu. Akdoğan ve Tandoğan, Konyalı firma

temsilcilerine Romanya pazarı hakkında bilgi verdi.

Bükreş Ticaret ve Sanayi Odası ile İşbirliği Protokolü İmzalandı

Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk başkanlığında, KTO Yönetim Kurulu Üyeleri ve Konyalı firma temsilcilerinden oluşan heyet Bükreş Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaret etti. İki Oda heyetlerinin katıldığı top-

lantıda Konya ve Bükreş arasında işbirliği imkânları değerlendirildi. Müşterek yapılabilecek çalışmalara ilişkin görüş alışverişinde bulunuldu. Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk ve Bükreş Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Luliu Stocklosa işbirliği protokolünü imzaladılar. Başkan Öztürk burada yaptığı konuşmada, Romanya'nın Konya için önemli bir pazar olduğunu, dış ticaretin karşılıklı olarak geliştirilmesi gerektiğine vurgu yaptı. İşbirliği protokolü ile gelişen ilişkilerle iki şehir arasında ticaret ve yatırım hacmini arttıracığına inandığını söyledi.

Programın ardından Konya Ticaret Odası Heyeti, Romanya Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaret etti. Romanya Ticaret ve Sanayi Odası Direktörü Eduard Costin, Romanya'nın AB ülkelerine ihracatta önemli bir üs olabileceğinin altını çizerek, Konyalı yatırımcıları

Romanya'ya davet etti. Öztürk Konya ekonomisi hakkında bilgi vererek, Konya sanayisinin üretim yelpazesinde çeşitliliğine ve sürekli gelişen ve büyüyen Konya'nın dış ticaret hacmine değindi.

Konya Ticaret Odası Heyeti, Romanya Büyükelçiliğini ziyaret ederek, Büyükelçi Özgür Kıvanç Altan bir araya geldi. Büyükelçi Altan ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getirerek Büyükelçilik olarak Konyalı firmaların Romanya pazarına açılmalarında her türlü işbirliğine açık olduklarını ifade etti. Son olarak Romanya Türk İşadamları Derneği'ni (TİAD) ziyaret eden heyet TİAD Başkanı Ufuk Tandoğan'la görüştü.

Öztürk, "Romanya üyelerimiz için ticari fırsatlar sunmaktadır."

Programı değerlendiren Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, "Komşumuz Ro-

manyası, sayısı 15 binden fazla Türk şirketine ev sahipliği yapmaktadır. 20 milyon nüfusu, 15,8 bin dolar kişi başı milli geliri, yüzde 4,8 büyüme hızı ile Avrupa Birliği ekonomisinin en hızlı büyüyen ülkeleri arasında yer alan Romanya üyelerimiz için ticari fırsatlar sunmaktadır. 1 Ocak 2007 itibarıyla ülkenin Avrupa Birliği tam üyesi olması, Romanya'yı Avrupa'nın cazip ülkelerinden biri haline getirmiştir. Konya Ticaret Odası olarak ihracatçı üyelerimizin Romanya pazarını değerlendirmeleri amacıyla KOSGEB desteğiyle B2B organizasyonumuzu gerçekleştirdik. 25 firmamız ile katıldığımız B2B organizasyonu ve temaslarımızla Konya sanayisini ve ticaretini tanıttık" dedi.

Firma temsilcileri de programın başarılı geçtiğini ifade ederek organizasyonu düzenleyen Oda yönetimine teşekkür ettiler.

KONYA'DA HZ. MEVLANA 750. VUSLAT YILDÖNÜMÜ KADIN GİRİŞİMCİLER HOŞGÖRÜ BİRLİKTELİĞİ PROGRAMI DÜZENLENDİ

Konya'da düzenlenen programda, KTO Başkanı Selçuk Öztürk ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Konya Kadın Girişimciler Kurulu üyeleri bir araya geldi. Öztürk, sürdürülebilir bir ekonomik yapıya kavuşmak için ortak akılla hareket etmenin önemini vurguladı. Kadın girişimcilerin desteklenmesi ve başarı hikâyelerinin paylaşılmasının önemine dikkat çekildi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Konya İl Kadın Girişimciler Kurulu ev sahipliğinde düzenlenen toplantıda farklı illerden gelen Kadın Girişimciler Kurulu üyeleri bir araya geldi. Konya Ticaret Odası (KTO) Başkanı Selçuk Öztürk, "Kadın girişimciler ekonomimiz için büyük bir güç demektir" dedi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Konya İl Kadın Girişimciler Kurulu ev sahipliğinde "Hz. Mevlana 750. Vuslat Yıldönümü Kadın Girişimciler Hoşgörü Birlikteliği" programı düzenlendi. Bir otelde düzenlenen programda Konya'dan ve farklı illerden gelen Kadın Girişimciler Kurulu üyeleri Konya İl Kadın Girişimciler Kurulu İcra Komitesi'nin devir teslim törenine katıldı. Yeni dönemde TOBB Konya İl Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Meryem Betül Özkardeş oldu.

"Kadın girişimcilere gösterdikleri ilgi dolayısıyla teşekkür ediyorum"

KTO Başkanı Selçuk Öztürk, Ahilik geleneğinde kadının sosyal ve ekonomik yaşamda önemli bir yere sahip olduğunu hatırlatarak, "800 yıl önce Konya'da hayat bulan Ahilik'te, kadının sosyal ve ekonomik yaşamda önemli bir yeri vardı. Kadınların teşkilatlanıp gelişmesi için Ahi Evran'ın eşi Fatma Bacı,

dünyanın ilk kadın teşkilatı olan Bacıyan-ı Rum teşkilatını yani Anadolu Kadınlar Birliği'ni kurmuştur. Bu tarihi örnekte de görüldüğü gibi kadınlar, Anadolu Selçuklu'dan beri yüzyıllardır bu topraklarda sosyal hayatın ve ekonominin içinde yer almaktadırlar. Bugün düzenlenen program vesilesi ile farklı illerimizden ve şehrimizden kadın girişimcilerin hoşgörü kenti Konya'da bir araya gelmesi, bu salonda güzel bir birliktelik örneği sergilenmesi ayrı bir anlam ve önem

taşımaktadır. Programa katılan tüm kadın girişimcilere gösterdikleri ilgi dolayısıyla teşekkür ediyorum. Ülkemizi kalkındırmanın ve ekonomimizi sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmanın yolu; ortak akılla, şehirlerimizin bütün dinamiklerini ve değerlerini ortak bir hedefe yönlendirmekten geçmektedir. Dolayısıyla şehirlerimizin gelişmesinde ve rekabet gücünün artırılmasında iş alemimize önemli görevler düşmektedir. Bilindiği gibi küresel ekonomide iş yapma ve tica-

rette yeni modellerin konuşulduğu değişim çağında, daha fazla sayıda girişimcilere ihtiyaç duymaktayız. Aynı zamanda hem şehrimizin hem de ülkemizin refahını artırmak noktasında kadın girişimci gücümüzü zenginlik olarak görmekteyiz. Kadın girişimciler ekonomimiz için büyük bir güç demektir. Kadınlarımızı çalışmaya, üretmeye teşvik etmeliyiz. İşte bu noktada TOBB Başkanımız Rifat Hisarcıklıoğlu'nun önderliğinde 2007 yılında kurulan TOBB Kadın Girişimciler Kurulumuz büyük önem taşımaktadır. Kadın Girişimciler Kurullarımız şehirlerimizde ve ülkemizde girişimci sayısının artması, girişimcilik kültürünün gelişmesi adına önemli görevler yerine getirmişlerdir" şeklinde konuştu.

Yeni dönemde TOBB Konya İl Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı olan Meryem Betül Özkardeş de, "Kadın, toplumların gelişmesinde anne olarak, eş olarak ve çalışma hayatında yer alarak; birini diğerine feda etmeden başarıya ve üretmeye katkı sağlamalıdır. Kadınların toplumların gelişimine katkısı, sadece kariyerlerindeki başarılarıyla değil, aynı zamanda aile hayatındaki ve toplumsal rollerindeki güçlü duruşlarıyla da şekillenir. Bugün burada, kadın girişimcileri desteklemenin ve onların başarı hikayelerini paylaşmanın ne kadar önemli olduğunu vurgulamak istiyorum. İş kadınları sizler, sadece iş dünyasına değil, aynı zamanda toplumunuzun gelişimine de değer katıyorsunuz" diye konuştu.

KONYA TARİHİNİN EN YÜKSEK İHRACATINI YAPTI

Konya 2023'te 3,305 milyar dolar ihracat yaparak tarihinin en yüksek yıllık ihracat rakamına ulaştı. Konya Ticaret Odası (KTO) Başkanı Selçuk Öztürk, "Şehrimizin ihracat başarısında, emeği olan, alın terini döken tüm tüccar, sanayici, ihracatçı ve çalışanlarımızı kutluyorum" dedi.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) 2023 yılı Aralık ayı dış ticaret verilerini açıkladı. 2023'te yıllık ihracatını 3.305.985.492 dolara çıkaran Konya, 2022 yılı ihracat rakamına göre yüzde 14 oranında artış sağladı. Bu rakamlara göre Türkiye'nin yıllık ihracat rakamından aldığı payı yüzde 1,49 yükselen Konya, yıllık bazda en çok ihracat yapan iller listesinde 10. sırada yer aldı.

Konya Ticaret Odası (KTO) Başkanı Selçuk Öztürk ihracat rakamları ile ilgili şu değerlendirmede bulundu:

"2023 yılında küresel ekonomide, yüksek enflasyon, enerji, gıda ve emtia fiyatlarındaki ar-

tış gibi birçok alanda mücadele verilen bir yıl oldu. Diğer taraftan dünya ekonomisindeki yavaşlamayla birlikte azalma eğiliminde olan küresel ticarete rağmen 2023 yılında Türkiye'nin ihracatı yüzde 0,6 oranında artarak 255,8 milyar doları aşmıştır. Konya, 2023'te de ihracatını Türkiye ortalamasının üzerinde artırarak ülke ekonomisine katkısını sürdürmüştür. Konya 2023 yılında 3,305 milyar doları aşan ihracat yaparak tarihinin en yüksek ihracat rakamına ulaştı. Şehrimiz 2022 yılında

Türkiye ihracatından aldığı yüzde 1,44 oranında payı, 2023 yılında yüzde 1,49'a yükselterek en fazla ihracat yapan ilk 10 şehir arasında yer aldı. Türkiye'nin 2. yüz yılına başladığı 2023'te ihracat artışına katkı sağlayan, emeği geçen herkesi kutluyorum. 2024'te de ülkemiz ihracatına daha fazla katkı sağlamak için çalışacağız. Oda olarak tüccar, sanayici ve ihracatçılarımızla işbirliği içinde projeler geliştirmeye, dünyanın dört bir köşesinde Konya'yı tanıtmaya devam edeceğiz."

MİLLİ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN TOBB TÜRKİYE EĞİTİM MECLİSİ TOPLANTISI'NA KATILDI

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Türkiye Eğitim Meclisi Toplantısı, Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin ve TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun katılımıyla, TOBB İkiz Kuleler Sosyal Tesisler'de gerçekleştirildi. TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, buradaki konuşmasında, eğitimin bir ülkenin temel yapı taşı olduğunu ifade etti. Özel sektörün eğitim alanında yapacağı yerinde girişimlerin, özellikle üniversitelerin kalitesini artıracığına, beşeri sermayenin gelişimine katkıda bulunacağına işaret eden Hisarcıklıoğlu, "İşte biz de TOBB olarak, bu vizyonla, 2006'da TOBB Türkiye Eğitim Meclisimizi kurduk. Meclisimiz o günden bu yana, insan odaklı yaklaşımıyla, eğitimde kaliteyi artırmak ve bunu sürdürülebilir kılmak üzere, özel sektörle kamu arasında köprü vazifesi görüyor." dedi.

Hisarcıklıoğlu, söz konusu meclisin, eğitimin her koluna ayrı bir hassasiyetle yaklaştığını ve sektörde yaşanan sıkıntıları ilgili kurumlarla paylaşarak bunların çözümünün takipçisi olduklarını dile getirdi.

Piyasada nakit akışındaki yavaşlama, yüksek enflasyon ve maliyet artışlarının kendilerini zorladığını anlatan Hisarcıklıoğlu, "Diğer taraftan sektörümüzde haksız rekabete yol açan uygulamalar da mevcut. Bu ve benzer sorunlarımızı sürekli gündemde tutmaya çalışıyoruz." diye konuştu.

Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin de konuşmasında eğitimde TOBB Eğitim Meclisi üyeleri ile işbirliğinin önemini vurguladı. Gerek TOBB ve diğer yerel odaların okullar yap-

tıklarını, okulların donanım ihtiyaçlarını gidererek eğitim öğretim süreçlerine katkı verdiklerini anlatan Tekin, eğitim öğretim ortamlarının fiziki altyapılarının geliştirilmesi için desteğe ihtiyacın bulunduğunu vurguladı.

Mesleki eğitimde, meslek ve teknik Anadolu liselerinde 1 milyon 92 bin 536, mesleki eğitim merkezlerinde 1 milyon 264 bin, özel okullarla birlikte toplam 2 milyon 660 bin 291 öğrencinin bulunduğunu bildiren Tekin, şöyle devam etti: "Elimizdeki bu rakamı işlevsel değerlendirebilirsek ne sektörün bu anlamda eleman ihtiyacı olur ne de çocuklarımızın gelecekle ilgili bir kaygıları olur. Bu kadar büyük bir iş gücünü yönetmek için TOBB ile işbirliğini daha da ileriye taşımak istiyoruz. Bizim buradaki sıkıntılarımızdan

bir tanesi şu; meslek liselerimizi biraz daha öğrencilerimizin tercih etmesini kolaylaştıracak tedbirler almak istiyoruz. Bu anlamda meslek liselerimizi cazip hale getirme adına mesela biz ara eleman kavramını kullanmamayı tercih ediyoruz. Onun yerine başka ifadeler kullanmak gerekir. Usta, teknisyen, her neyse bunu yaparsak kısmi bir cazibe kazandırmış oluruz. Meslek liselerimiz çok merkezi konumlarda ve çok güzel lokasyonlara sahip olduğunu görüyoruz. Bunları biraz revize edersek öğrencilerimiz açısından da cazibe noktası oluruz. Gelin hep beraber hem meslek liselerimizi daha cazip hale getirelim hem de buradaki öğrenci arkadaşlarımızın mezun olduktan sonra cazip ortamlarda istihdamları için tedbirlerimizi alalım."

İŞ DÜNYASINDAN DOSD MERAM'A TAM DESTEK

Meram Belediye Başkanı Mustafa Kavuş, örnek sosyal sorumluluk projesi DOSD Meram'a destek veren KTO, KSO ve KTB Başkanlarını ziyaret ederek desteklerinden dolayı teşekkür etti.

Meram Belediye Başkanı Mustafa Kavuş, DOSD Meram'a verdikleri destekten dolayı iş dünyasına teşekkür ziyareti gerçekleştirdi. Kavuş'a ziyaretlerde Meram Down Sendromlu Bireyler Yaşam Derneği Başkanı Mehmet Munlafalioğlu'nda eşlik etti. Kavuş ve Munlafalioğlu'nun bu kapsamda ilk ziyareti Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk'e oldu.

ÖZTÜRK; "MERAM, DOSD MERAM İLE DOWN SENDROMLU BİREYLERİN HAYATINA DOKUNDU"

Kadim şehir Konya'da down sendromlu bireylerin hayatına dokunmak için hayata geçirdikleri DOSD Meram'ın gerek kuruluş aşamasında gerekse eğitim sürecinin başlamasının ardından iş dünyasından ve STK'lardan gelen tüm destekleri çok anlamlı ve değerli olarak nitelendiren Meram Belediye Başkanı Mustafa Kavuş, destek veren tüm isimlere ve kurumlara teşekkür etti. Başkan Kavuş, bu kapsamda Konya Ticaret Odası'nın ve Başkanı Selçuk Öztürk'ün de yanlarında olmasını çok kıymetli olarak nitelendirdi. Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk de ziyaretten dolayı duyduğu mutluluğu dile getirerek, "Bu şehir birlik ve beraberlik içinde her alanda çok büyük iş-

ler başarmış, başarmaya da devam ediyor. DOSD Meram ile de Meram Belediyesi öncülüğünde ülkeye örnek bir yapıyı hayata geçirerek down sendromlu bireylerin hayatlarına dokundu. Böyle bir kuruma destek vermek sadece özel insanlara değil bu şehre bir borcumuzdur" diye konuştu.

BÜYÜKEĞEN; "DOSD MERAM ALANINDA ÖNEMLİ BİR EKSİKLİĞİ TAMAMLADI"

Belediye Başkanı Mustafa Kavuş ve Dernek Başkanı Mehmet Munlafalioğlu, bu ziyaretin ardından geçtikleri Konya Sanayi Odası'nda da Başkan Mustafa Büyükeğen ile görüştü. Ziyaretlerinde, Down Sendromlu Bireyler Yaşam Destek Merkezi DOSD Meram'ın belediye, üniversite, milli eğitim ve sivil toplum kuruluşları iş birliğiyle oluşturulmuş ve eğitim modeliyle de Türkiye'deki ilk ve tek merkez olduğunu hatırlatan Başkan Kavuş, verdiği desteklerden dolayı hem tüm Konyalı sanayicilere hem de Büyükeğen'e şükranlarını sundu. Konya Sanayi Odası Başkanı Mustafa Büyükeğen de DOSD Meram'ın hayata geçirilmesinden dolayı Başkan Kavuş'u tebrik etti. Şehir ile ilgili tüm konularda olduğu gibi toplum adına önemli bir görev ifa eden DOSD Meram için her türlü fedakarlığı yapmaya hazır olduklarını ifade

eden Büyükeğen, "Konya sanayicisi toplumu ilgilendiren her konuda hassastır. Down sendromlu bireylerimiz için bu hassasiyetini de fazlasıyla ortaya koyuyor" dedi.

ÇEVİK; "BU ŞEHİRİN DOSD MERAMIN VERDİĞİ ÖNEMLİ HİZMET İÇİN MERAM BELEDİYESİNE ŞÜKRAN BORCU VAR"

Kavuş ve Munlafalioğlu'nun ziyaretlerinde son durağı Konya Ticaret Borsası oldu. Burada Borsa Başkanı Hüseyin Çevik ile görüşen Başkan Mustafa Kavuş, Çevik'e de DOSD Meram'a gösterdiği yakın ilgi ve alakayı çok değerli olarak nitelendirerek "Borsamızın ve değerli Başkanı Hüseyin Çevik'in bu süreçte yanımızda olması çok kıymetli. Kendisine ve kurumuna ilçem, şehrim, tüm özel bireylerimiz ve onların aileleri adına şükranlarımı sunuyorum" şeklinde konuştu. Konya Ticaret Borsası Başkanı Hüseyin Çevik ise Down sendromlu çocukların ve ailelerinin somut bir şekilde yanlarında duran, eğitimlerle onları geleceğe hazırlayan DOSD Meram'ın hizmet amacına ulaşan bir proje olarak yoluna daima devam etmesi için üzerlerine düşeni yapmaya hazır olduklarını belirtti. Hüseyin Çevik, "Bu önemli merkezin şehre kazandırılmasında pay sahibi olan herkese bu şehrin her bir evladının şükran borcu vardır" diye konuştu.

ÖZTÜRK, TÜRKİYE-TÜRKMENİSTAN İŞ FORUMU'NA KATILDI

Türkiye-Türkmenistan İş Forumu 6 Aralık 2023 tarihinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası ile DEİK işbirliğinde Aşgabat'ta gerçekleşti.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ve Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Batyr Atdayev açılış konuşmalarını gerçekleştirdiği İş Forumu'na Türkiye'den ve Türkmenistan'dan 300 civarında firma temsilcisi katıldı.

Toplantının açılış bölümünde TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Selçuk Öztürk ve Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mergen Gurdov tarafından konuşmalar yapıldı.

Her iki konuşmada da Türkiye ile Türkmenistan arasındaki ticaretin ve yatırım ilişkilerinin artırılması yönündeki irade vurgulanırken, 26 Ekim 2023 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye-Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası Forumun kısa sürede işlevsel hale gelmesine ilişkin kararlılık vurgulandı. Selçuk Öztürk ayrıca, 10'uncu Türk İhraç Ürünleri Fuarının açılışına katılarak, fuara katılan firmaların stantlarını ziyaret etti.

DIŞ TİCARET BİLGİLENDİRME SEMİNERLERİ TAMAMLANDI İHRACATTA SEVKİYAT ÖNCESİ GÖZETİM BELGELERİ NASIL ALINIR?

“İhracatta Sevkiyat Öncesi Gözetim Belgeleri Nasıl alınır?” konulu bilgilendirme seminerleri tamamlandı.

Konya Ticaret Odası'nın ihracatçı üyelerin bilgilendirmek amacı ile düzenlediği seminerlerin açılış konuşmasını Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Keresteci yaptı. Keresteci, ihracatta sevkiyat öncesi gözetim belgesi alınması ile ilgili üyelerin bilgi sahibi olması görüş ve önerilerinizle ilgili istişarelerde bulunmak için bir araya geldiğini hatırlatarak şunları söyledi: “Türkiye'nin en fazla ihracat yapan ilk 10 şehri arasında yer alan Konya, ihracatçı firma sayısı, dünyanın dört bir köşesine ulaşan ticaret ağı ile dış ticaretle büyümesini sürekli artıran bir şehirdir. Konya Ticaret Odası olarak şehrimizin ihracat potansiyelini değerlendirmek, ihracatçı firmalarımızın daha fazla ihracat yapmasını sağlamak ve şehrimizin ihracatçı firma ailesini genişletmek için çok önemli çalışmalar gerçekleştirmekteyiz. Üyelerimizin ihracat işlemlerinde bilgi sahibi olmaları, olası sorunlarla karşılaşmamaları konusunda bilgilendirme toplantıları ve eğitimlere büyük önem vermekteyiz. İhracatçılarımızın sevkiyat öncesinde sık sık karşılaşmış oldukları gözetim belgelerin hazırlanması ve temin edilmesi konusunda yeterli ve doğru bilgiye ulaşamadığı gözlemlenmektedir. Bu belgeler hangi ülkeler için tanzim edilmekte, hangi ürünleri kapsamakta ve belgelerin tanzim

edilmesi için nasıl bir yol izleneceği konusunda firmalarımızın sorularını cevaplamak ve görüşlerini değerlendirmek amacıyla üç seminer düzenlendi. Bu seminerlerimize katılan TSE yetkililerimize ve firma temsilcilerimize programımıza sağladıkları katkılardan dolayı çok teşekkür ediyorum.” Konya Ticaret Odası Meclis Salonunda yoğun bir katılımı gerçekleştirilen 3 seminerin birincisine TSE yetkilileri katıldı. TSE Yurt içi Gözetim Müdürü Fatih Taşkın TSE Uluslararası Gözetim Müdürü Necati Çelikal bilgilendirme sunumu yaptı. “İhracatta Sevkiyat Öncesi Gözetim Belgeleri Nasıl alınır?” seminerinin ikincisine SGS ve Intertek firma yetkilileri katıldı. Konya Ticaret Odası Meclis Salonu'nda gerçekleştirilen seminere SGS Bölge Satış Müdürü Mehmet Kıvılcım Evren, Intertek Test Hizmetleri Müşteri Temsilcisi Merve Duygu ve Intertek Test Hizmetleri Takım Lideri Aysel Bilgili katıldı.

Üçüncü ve son seminere Sercons ve Bureau Veritas yetkilileri katıldı. Sercons Türkiye Genel Müdürü Kerem Bozkurt özellikle ihracat sürecinde karşılaşılan gözetim belgesi konusu, firmaların sıkça yaşadığı bir belirsizlik olarak öne çıktığını, ülkeler için belge gerektiği, hangi ürünleri kapsadığı ve bu belgelerin temini konusunda doğru bilgiye ulaşmakta zorluk çekildiğini belirterek bu konuda yardımcı olduklarını anlattı. Bureau Veritas Group şirketine Emtia & GSIT Türkiye Satış Müdürü Şükrü Keskiner ise Orta Doğu bölgeleri ve Türkiye genelinde hükümet kontratlarına odaklanarak hizmet verdiklerini anlattı. Bureau Veritas/ VOC Yöneticisi Utku Şen-su'da gözetim, test, sertifika süreçleri konusunda yardımcı olduklarını, ihracat sürecindeki evrak kontrolünden ücretlendirme ve ek ücretlere kadar geniş bir yelpazede hizmet sunduklarını ifade etti.

TİCARETTE HELAL BELGELENDİRMENİN ÖNEMİ VE GÜNCEL GELİŞMELER

Konya Ticaret Odası ve Helal Akreditasyon Kurumu işbirliği ile "Ticarette Helal Belgelendirmenin Önemi ve Güncel Gelişmeler" konulu bilgilendirme semineri yapıldı.

Konya Ticaret Odası Meclis Salonu'nda gerçekleştirilen seminere Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Fahreddin Özkul, Helal Akreditasyon Kurumu Yönetim Kurulu Başkanı Zafer Soylu, TSE Konya Bölge Koordinatörü Mehmet Yıldırım ve Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği Başkanı Tahir Büyükhelvacıgil katıldı.

Seminerin açılışını Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Fahreddin Özkul yaptı. Özkul finansman, gıdaya, turizm, tekstile, kozmetikten tıp, ilaç ve kimyaya kadar birçok sektörü içinde barındıran dünya helal pazarının büyüklüğü 7 trilyon doları aştığını, gelecek 5 yıl içinde bu rakamın 10 trilyon doları bulmasının öngörüldüğünü söyledi. Özkul konuşmasını şöyle sürdürdü; "Türkiye açısından değerlendirdiğimizde, ülkemizin küresel helal pazarından aldığı payı 5 yıl içinde 3 kat artırarak 150 milyar doların üzerine taşıdığını görmekteyiz. Türkiye'nin pazardan aldığı payı katlayarak artırmasında Helal Akreditasyon Kurumu'nun yürüttüğü çalışmaların büyük önemi vardır. Dolayısıyla paylaştığımız rakamlar pazarın büyüklüğünü göstermekte olup, aynı zamanda küresel helal pazarından alınabilecek büyük bir pay bulunmaktadır. Şehrimiz firmalarının bu pazarı değerlendirmelerini tavsiye ediyoruz. Konya üretim ve ticaret kapasitesiyle helal ekonominin merkezi olabilecek konumda bir şehirdir. Bu konuda hem firmalarımızla hem de Helal Akreditasyon Kurumu ile işbirliği içinde çalışabileceğimizi ifade etmek isterim."

Daha sonra seminere geçildi. Helal Akreditasyon Kurumu Yönetim Kurulu Başkanı Zafer Soylu ticarette helal belgelendirmenin önemi ve güncel gelişmelere yönelik sunumunu yaptı. Helal belgelendirmede akreditasyon zorunluluğu düzenlemesi, Helal belgeli ticarette uluslararası gelişmeler, helal belgelerine yönelik devlet destekleri, Helal Akreditasyon Kurumu faaliyetlerine ilişkin bilgiler veren Soylu ilk zamanlarda sadece gıda üzerinde helal belgelendirme olduğunu ancak daha sonra bunların çeşitlendiğini belirterek turizm, lojistik gibi pek çok alanda helal belgelendirme sistemlerinin getirildiğini ifade etti.

Helal Belgelendirme pazarının her geçen gün büyüdüğünü dikkati çeken Soylu konuşmasını şöyle sürdürdü; "Helal Belgelendirme Sektörü ile ilgili kesin rakamlar olmamakla birlikte bazı özel kuruluşlar bu sektörü büyüklüğüne ilişkin rakamsal veriler verebilmekte. Ancak bilinen en büyük gerçek bu pazarın her geçen gün büyüğüdür. Bu arada helal ve güvenilir bir denetim mekanizması kurulması çok önemli. Özellikle İslam ülkeleri arasında güvenli bir sistem kurulmalıdır. Bu anlamda dünyada çalışmalar devam ediyor. Ama hemen hemen her ülkede farklı uygulamalar var. Mesela Suudi Arabistan'da helal et belgesi mecburidir. Müslüman ülkelere ihracatı artırmak için Avustralya, merkezi bir helal politikası geliştirmiştir. ABD ve Kanada'da helal belgelendirme çok önemli. Hatta hapis cezası bile uygulanmakta. Helal Belgelendirme sadece Müslüman ülkelerde değil, dünyada her geçen gün artmakta. Bu nedenle ülkemiz için de büyük önem taşımaktadır."

KONYA TİCARET ODASI'NDA BİLİŞİM SEKTÖRÜ DESTEKLERİ BİLGİLENDİRME SEMİNERİ YAPILDI

KONYA'DA BİLİŞİM SEKTÖRÜNÜ YUKARIYA TAŞIMAYA HAZIRIZ

Bilişim Sektörü Destekleri Bilgilendirme Semineri, Ticaret Bakanlığı, TOBB Türkiye Yazılım Meclisi ve Konya Ticaret Odası iş birliğinde gerçekleştirildi.

Konya Ticaret Odası'nda gerçekleştirilen programa Ticaret Bakanlığı Uzmanı Ali Burak Boztaş, TOBB Türkiye Yazılım Meclisi Başkanı Ertan Barut ve Architect Bilişim Sistemleri ve Pazarlama A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı Zeynep Yasemin Tekşen Altaş katılımcılara sunum yaptı.

Programın açılış konuşmasını KTO Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Çakır yaptı. Çakır bilişim sektörünün stratejik bir sektör olduğuna dikkati çekerek şunları söyledi; "Bilişim ve yazılım sektörü dijital çağda stratejik bir sektör olarak görülmektedir. Devletimiz yazılım ve bilişim firmalarına ciddi değer vermektedir. Sektörün gelişimi için destek mekanizmaları uygulanmaktadır. Bilişim ve yazılım sektörümüzü birlikte yukarılara taşımak, şehrimizde bilişim ve yazılım markalarını artırmak, yurt dışına açılımını sağlamak için iş birliği içinde çalışmaya hazırız" ifadelerini kullandı.

Konya'nın üretimden ihracata birçok ekonomik parametrede Türkiye'de ilk sıralarda yer aldığının altını çizen Mehmet Çakır, "Ticaret Bakanlığımız da sektörün gelişmesi için doğru zamanda önemli adımlar atmaktadır. Sektörün geleceği için oluşturulan bu birliktelik, yeni girişimler ve yatırımlar için

motivasyonu artıracaktır. Konya, üretimden ihracata, istihdamdan gayri safi yurt içi hasılaya kadar birçok ekonomik parametrede Türkiye'de ilk sıralarda yer alan bir şehirdir. Şehrimizde ürettiğimiz ürünlerin, teknoloji ve ar-ge ile katma değerini daha da yükseltmemiz gerekmektedir. Bu açıdan Konya bilişim ve yazılım sektöründe hem üretimi ile hem de insan kaynağı ile küresel bir merkez olmalıdır" şeklinde konuştu.

KONYA'DA BİLİŞİM VE YAZILIM SEKTÖRÜNÜ YUKARILARA TAŞIMAYA HAZIRIZ'

Bilişim ve yazılım sektörünü yukarılara taşımak adına çalışmaların hazır olduklarını ifade eden Çakır, "Buradan üyelerimize seslenmek istiyorum. Beşerî gücümüz var,

Bakanlığımızın destekleri var; hem Odamız hem Birliğimiz sizlere destek olacak mekanizmaları hayata geçirmek için birlikte hareket ediyor. Bilişim ve yazılım sektörümüzü birlikte yukarılara taşımak, şehrimizde bilişim ve yazılım markalarını artırmak, yurt dışına açılımını sağlamak için iş birliği içinde çalışmaya hazırız. Bu kapsamda sizlerin de soru, görüş ve önerileriniz olması halinde her zaman bizlerle iletişime geçebileceğinizi hatırlatmak isterim. Bizler de sizlerin taleplerini Bakanlığımıza ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğimize iletmeye, ortak akılda projeler geliştirmeye devam edeceğiz. Bu duygu ve düşüncelerle programın hayırlara vesile olmasını diliyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum" dedi.

ELEKTRİKLİ ARAÇLAR VE YENİ İŞ FIRSATLARI SEMİNERİ

Konya Ticaret Odası ve Türkiye Elektrikli ve Hibrit Araçlar Derneği (TEHAD) işbirliği ile Elektrikli Araçlar ve Yeni İş Fırsatları konulu bilgilendirme semineri KTO Meclis Salonu'nda yapıldı.

Semine Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Emin Gürbüz Elektrikli Araç Şarj Komitesi'nin kurucusu Berkan Bayram katıldı.

Seminerin açılış konuşmasını Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Emin Gürbüz yaptı. Gürbüz, tüm dünyada iş yapma modellerinden üretime, ihracattan insan kaynağına kadar verimliliği esas alan bir değişim süreci yaşandığını, yerinde sayan, değişime uyum sağlamayan firmaların ve sektörlerin geride kalacağı ve hatta yaşama şansını kaybedeceği bir sanayi devrimini yaşandığına dikkati çekerek şunları söyledi: "Küresel anlamda otomotiv üretiminde yaşanan teknolojik gelişmelerin yanı sıra iklim krizi ve yüksek karbon salınımı gibi çevresel problemler pek çok sektörü etkilediği gibi otomotiv sektörünün de hızlı değişimine sebep olmaktadır. Günümüzde ulaşım alanındaki karbon emisyonunu azaltmaya yönelik yapılan çalışmaların en başında elektrikli araçların üretimi gelmektedir. Ülkemizde elektrikli araç kullanımı henüz hedeflenen boyutlarda değildir. Fakat artış oranları umut verici seviyededir." Elektrikli araçların satışına ilişkin bilgiler veren Gürbüz şöyle devam etti: "Bu yılın ilk üç çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre hibrit otomobil satışları yüzde 71,4 ve elektrikli otomobil satışları da yüzde 862,8 artış kaydetmiştir. Söz konusu dönemde Türkiye'de elektrikli otomobillerin toplam satışlardaki payı yüzde 1'den 5,9'a yükselirken, hibrit otomobillerin payı 10,2'den 10,5'e

diğında, toplam pazarın yüzde 16,4'ü elektrifikasyona sahip araçlardan oluşmuştur. Bu trendin tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ivmelenerek artacağı öngörülmektedir. Yerli ve milli otomobilimiz TOGG'un üretime başlaması ülkemizin elektrikli araç sektöründe küresel yarışta geri kalmayacağını göstermiştir. 2030 yılına kadar artacak olan elektrikli araçların üretimi, batarya gelişimi ve hammadde temininin sağlanması için küresel arenadaki lider araç üreticileri 1,2 trilyon dolar harcama planlamıştır. 2030 yılına kadar yaklaşık 54 milyon elektrikli araç üretimi öngörülmektedir. Buna ek olarak araçların bataryalarını üretecek şirketler 2030 yılına kadar kapasitelerini artırmayı hedeflemektedir. Tüm bu rakamlar ve sektördeki gelişmeler iş fırsatlarını da beraberinde getirmektedir."

Konya'nın bu alandaki potansiyeline de değinen Gürbüz şunları söyledi: "Otomotiv yan sanayinde Türkiye'nin ve dünyanın önde gelen üreticisi olan şehrimiz orta ve yüksek teknoloji ürünlerin üretiminde de hızla ilerlemektedir. Konya'nın üretim yapısı ile dünyada ve ülkemizde artan elektrikli araç

üretiminin oluşturacağı yeni iş fırsatlarını firmalarımızın değerlendireceğini düşünüyoruz. Konya'nın nitelikli iş gücünün de sektörde şehrimizin küresel bir oyuncu olması için bir fırsat oluşturduğunu düşünmekteyiz. Bu anlamda düzenlediğimiz seminer, Elektrikli Araçlar sektöründe yeni iş fırsatlarını oluşturma konusunda şehrimizde ufuk açacaktır. Bu firmalarımıza programımıza sağlayacakları katkıdan dolayı teşekkür ediyorum."

Daha sonra Elektrikli Araç Şarj Komitesi'nin kurucusu Berkan Bayram Elektrikli ve Hibrit Araçların Önemi ve Güncel Gelişmelerini sunumunu yaptı. Bayram, Türkiye Elektrikli Araç Ve Hidrojenli Araba Derneği, elektrikli ve hibrit araç teknolojileri eğitim programları, elektrikli ve hibrit otomobil pazarları, devlet teşvikleri, elektrikli araç vergi ve destekleri, TOGG, hibrit ve pil çeşitliliği, tedarik zincirleri, batarya ve şarj istasyonları, mevzuat, maliyet, Türkiye elektrikli otobüs piyasası ve verimliliğe ilişkin bilgiler verdi. Sektörün dinamik ve sürekli yenilenen teknolojiye sahip olduğunu anlatan Bayram daha sonra soruları cevaplandırdı.

MECLİS VE MESLEK KOMİTESİ ÜYELERİMİZ ODAMIZ İŞTİRAKLERİNİ GEZDİLER

Konya Ticaret Odası Meclis ve Meslek Komitelerinin KTO iştiraklerine yönelik ziyaret programı devam ediyor. KTO Karatay Üniversitesi Hava Parkı, Teknoloji ve Eğitim Kampüsü, KTO Karatay Üniversitesi, KOSAM Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi gezisine katılan Meclis ve Meslek Komiteleri üyeleri birimler ve projeler hakkında bilgi aldı.

ODAMIZ MESLEK KOMİTELERİNİN FAALİYETLERİ

Konya Ticaret Odası meslek komiteleri aylık mutut toplantılarına devam ediyor. Bu toplantılarda bölgemiz ve şehrimizde faaliyet gösteren tüccar ve sanayicilerimizin yaşadıkları sıkıntılar ve problemlerle ilgili görüş alışverişinde bulunulmakta, bunların çözümüne ilişkin çalışmalar yapılarak ilgili mercilere aktarılması sağlanmaktadır. KASIM-ARALIK 2023 tarihleri arasında yapılan toplantılar ve bu toplantılarda alınan kararlar aşağıda verilmiştir.

KONYA TİCARET ODASI

MESLEK KOMİTELERİ TOPLANTILARI VE ALINAN KARARLAR

KDV İADELERİ ZAMANINDA ÖDENMİYOR

Konya Ticaret Odası yapı malzemelerinin imalatı, toptan-perakende ticareti yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutut toplantısını gerçekleştirdi. İlgili meslek komitesi üyeleri Devletten KDV iadesi alacağı olan üyelerimiz şubat 2023'ten beri KDV iadelerini alamadıklarından, alacaklarına çözüm bulunması yönünde girişimde bulunulmasını talep ettiler. Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin ilgili mercilere başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

UNLU MAMULLER SEKTÖRÜ ALMANYA MÜNİH'TE YAPILACAK OLAN DÜNYA FIRINCILIK FUARI'NA KATILMAK İÇİN KOSGEB DESTEĞİ İSTİYOR

Konya Ticaret Odası Unlu mamuller imalatı, toptan-perakende ticareti yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutut toplantısını gerçekleştirdi. İlgili meslek komitesi üyeleri 22-26 Ekim 2023 tarihleri arasında Almanya Münih'te düzenlenecek olan IBA Dünya Fırıncılık Fuarını (Fırıncılıkla ilgili tüm ürünler, fırın teknolojisi, ham madde teknikleri, dondurma ve krem makineleri, tesisat ve soğutma sistemleri) ziyaret edecek firma temsilcilerine KOSGEB ya da Bakanlık desteği verilmediğini belirterek IBA Dünya Fırıncılık Fuarınının 2023 yılında Bakanlığın ilan etmiş olduğu "Desteklenen Fuarlar" listesine dahil edilmesi noktasında ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulmasını talep ettiler. Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin ilgili mercilere başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

AYKENT MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİ BÖLÜMÜ'NE ÖĞRETMEN ATAMASI YAPILMALI

Konya Ticaret Odası deriden ayakkabı imalatı ile toptan perakende ticareti yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutut toplantısını gerçekleştirdi. İlgili meslek komitesi üyeleri toplantıda Karatay Aykent Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Ayakkabı ve Saraciyeye Teknoloji Bölümünde de şuan 10 ayakkabı ve saraciyeye teknoloji alan öğretmenine ihtiyaç duyulduğunu belirterek

şu açıklamayı yaptılar: "İlimizde 2010-2011 Eğitim Öğretim döneminde açılan Aykent Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi, 2013 yılında Aykent Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi'ne; 2014 yılında da Karatay Aykent Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ne dönüştürülmüştür. Bu bölüme daha önce meslek dersleri öğretmeni olmadığından, derslere usta öğreticiler girmiştir. Haziran 2023 tarih 2788 sayılı tebliğler dergisinde yayınlanan "Öğretmenlik Alanları, atama ve Ders Okutma Esasları ile Eki Çizelge'de Değişiklik Yapılması" konulu Talim Terbiye Kurulu kararı gereği lisans düzeyinde bu yıl ilk mezunlarını veren Selçuk Üniversitesi Moda Tasarım Fakültesi Ayakkabı ve Saraciyeye Bölümünden mezun olanlar öğretmen olarak atanabilmektedirler. Karatay Aykent Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Ayakkabı ve Saraciyeye Teknoloji Bölümünde de şuan 10 ayakkabı ve saraciyeye teknoloji alan öğretmenine ihtiyaç duymaktadır. Şu ana kadar usta öğreticilerle devam eden eğitim-öğretim; meslek öğretmenlerinin atanması ile eğitim kalitesini daha da arttıracaktır. Dolayısıyla T.C. Milli Eğitim Bakanlığının açıklayacağı ilk öğretmen atamalarında bu alana öğretmen atamaları önemlidir" Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin Milli Eğitim Bakanlığı, Personel Genel Müdürlüğü'ne ve Mesleki Eğitim Genel Müdürlüğü'ne başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

ÜLKEMİZDE ÜRETİMİ YAPILAN ÜRÜNLERİN İTHAL EDİLMESİ KENDİ ÜRETİCİLERİMİZE ZARAR VERİYOR

Konya Ticaret Odası Tekstil ürünleri imalatı, toptan-perakende ticareti yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutut toplantısını gerçekleştirdi. İlgili meslek komitesi üyeleri Hazır Giyim Ürünlerine Uygulanan Gümrük Vergisi ile ilgili konuları gündeme getirerek şu açıklamayı yaptılar: "Emek yoğun sektörlerden hazır giyim sektörü, maliyet girdilerinin (enerji, kira, personel, kredi, hammadde, vergi vb.) yüksekliğinden dolayı mamulünü uygun fiyata üretememektedir. Yerli ürün maliyetlerinin artması sonucu Ülkemizde üretimi yapılan ürünlerin ithal edilmesi kendi üreticilerimize zarar vermektedir. Gürcistan, İspanya, İtalya, Portekiz, Fas, Malezya, Moldova

ve Mısır gibi ülkelerden yapılan ithalatta gümrük vergileri bazı şartlarda sıfıra inmektedir. Bu durum hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren işletmelere ciddi zarar vermekte her geçen gün daha da kan kaybetmelerine neden olmaktadır. Mevcut durumun devam etmesi halinde birçok işletme faaliyetine son verip işyerlerini kapatmak zorunda kalacaktır. Yerli üreticileri korumak için ülkemizde üretimi yapılan hazır giyim ürünlerine ilave gümrük vergilerinin daha da artırılması noktasında ilgili merciler nezdinde desteklerinizi bekliyoruz." Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin ilgili mercilere başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

AKARYAKIT İSTASYONLARI KAR MARJLARININ ARTIRILMASINI İSTİYOR

Konya Ticaret Odası Akaryakıt istasyonu işletmeciliği yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutut toplantısını gerçekleştirdi. İlgili meslek komitesi üyeleri akaryakıt istasyonlarının kar marjlarının artırılması gerektiğini belirterek şu açıklamayı yaptılar; "Akaryakıt istasyonları ekonomik hayatın, üretimin, iş hayatının, sosyal hayatın devamlılığı açısından olmazsa olmaz işletmelerdir. Son aylarda birçok Akaryakıt istasyonu kapanma noktasına gelmiştir. Kar marjlarının düşük olması nedeniyle akaryakıt bayilerinin tüm giderlerinin artmasına rağmen gelirleri bu oranın altında ve sınırlı kalmaktadır. Son iki yılda personel, elektrik, işletme giderleri, kredi kartı pos komisyonu, kira, nakliye, kredi, finansman maliyeti gibi girdiler bir hayli yükselmiştir. Bunun yanında iş güvenliği uzmanı, tehlikeli madde güvenlik danışmanı, sorumlu müdür gibi ek istihdam yükleri vardır. Maalesef bu durumda kârlar erirken, maliyetler katlanarak artmaktadır. Dolayısıyla, akaryakıt istasyonları sürekli zarar etmekte ve bu koşullarda sürdürülebilirliğini kaybetmektedir. Yukarıda bahsedilen maliyet girdileri sorunlarının çözümü ve akaryakıt istasyonlarının kar marjlarının artırılması noktasında destek bekliyoruz" Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu konunun çözümüne ilişkin ilgili mercilere başvuruda bulunmuş olup sonucu beklenmektedir.

KTO Karatay Üniversitesi
Havacılık Eğitimi ve
İktisadi İşletmesi

KTO Karatay
Üniversitesi

KTO Model
Fabrika

Diş Ticaret
Merkezi

KTO Eğitim ve Sağlık
Vakfı

KTO FUAR
Şubesi

Mesleki Eğitim
Merkezi

Akıllı Teknolojiler
Merkezi

İŞTİRAKLERİMİZDEN
HABERLER

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE ŞEHİRLERİN GELECEĞİ ÇALIŞTAYI KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ'NDE YAPILDI

Konya Karbon Sertifikasyon ve Proje Geliştirme A.Ş ile MÜSIAD Konya Şubesi öncülüğünde düzenlenen "İklim Değişikliği ve Şehirlerin Geleceği" Çalıştayı KTO Karatay Üniversitesi ev sahipliğinde başladı.

Çalıştayın açılış programına önceki dönem (2018-2023) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkan Vekili Lütfi Can Başaran, Konya Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Mustafa Uzbaşı, KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç, Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. Mehmet Kılıç ve Rektör Prof. Dr. Erol Turan, TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi (MAM) Başkanı Prof. Dr. Burcu Özsoy, Selçuk Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Emrullah Eken, Çalıştay Düzenleme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Kubilay Kurtuluş Baştaş, İklim Değişikliği Başkanlığı Başkan Yardımcısı Dr. Tuğba Dinçbaşı, Konya protokolü, Türkiye'nin çeşitli şehirlerinden kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, akademisyenler, sivil toplum ku-

ruluşları ile özel sektör temsilcileri, üniversite öğrencileri ve basın mensupları katıldı.

"Şehirlerin Dönüşüm Süreçlerine Katkı Sağlamayı Hedefliyoruz"

Programın açılış konuşmalarını yapan Çalıştay Düzenleme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Kubilay Kurtuluş Baştaş; "Bu çalıştay, şehirlerin

iklim değişikliği ile mücadelede oynayacağı kritik rolü vurgulamak açısından oldukça önemlidir. Konya'da gerçekleştireceğimiz bu çalıştay ile ortaya bir model koyarak diğer şehirlerin de dönüşüm süreçlerine katkı sağlamayı hedefliyoruz, bu konuda önemli adımlar atılmasına ve ortak bir vizyon oluşturulmasına katkı sağlayacağımızı düşünüyorum" dedi.

“Türkiye'nin Kutup Araştırmaları Konusundaki Yükselişi Dikkat Çekiyor”

TUBİTAK MAM Başkanı Prof. Dr. Burcu Özsoy; “Ulusal Kutup Araştırmalarının 2017 yılında Cumhurbaşkanlığı himayelerine girmesi hem bu işe ülke olarak verilen değerin ve önemin bir sembolü olmuş hem de kutup araştırmaları faaliyetlerinin büyük bir ivme kazanmasına olanak sağlamıştır. Gerek katıldığımız uluslararası toplantılarda gerekse Türkiye'nin mercek altına alındığı makalelerde Türkiye'nin kutup araştırmaları konusundaki bu yükselişi dikkat çekmekte ve takdir toplamaktadır” diyerek başta Cumhurbaşkanını Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, bu yolda destekleyen herkesi mahcup etmemek adına var güçleri ile çalıştıklarını söyledi.

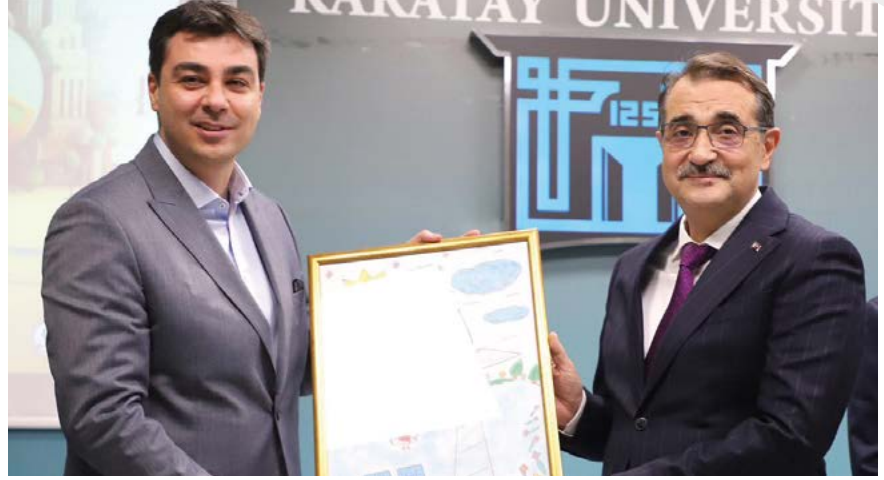
“Çalıştaya Ev Sahipliği Yaptığımız İçin Mutluluk Duyuyoruz”

KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç, KTO Karatay Üniversitesi olarak, “İklim Değişikliği ve Şehirlerin Geleceği” çalıştaya ev sahipliği yapmaktan dolayı memnuniyetini dile getirdi. Ortaç; “Hem kamu hem sivil toplum hem de akademik camiadan birçok önemli ismin bulunduğu bu çalıştaya ev sahipliği yapmaktan dolayı mutluluk duyuyoruz” ifadelerine yer verdi.

“Konya'da Karbon Ayak İzini Azaltmayı Hedefliyoruz”

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkan Vekili Lütfi Can Başaran; “2042 Karbon Nötr Şehir Konya” vizyonu kapsamında yol haritasını oluşturmak için bir aradayız. Konya Ticaret Odası olarak, enerji tüketiminin en yüksek olduğu sanayi sektöründe emisyonların düşürülmesi ve enerji yoğunluğunun azaltılması için firmalarımızla iş birliği içinde çalışacak Enerji Verimliliği Merkezi'nin kuruluşunu gerçekleştirdik. Merkezimiz, Konya'da imalat sanayisinin enerji verimliliğini artırarak, karbon ayak izini azaltacak ve sınırdaki karbon vergisini düşürerek uluslararası sektörel rekabetçiliğini artırmaya yönelik faaliyetler yürütecektir. Ayrıca, enerji verimliliği ve karbon ayak izine ilişkin uygulamalar ve fonlara ilişkin olarak imalat sanayi için bir danışma ve rehberlik merkezi olacaktır” diyerek Enerji Verimliliği Merkezi konusunda bilgilendirmede bulundu.

“Çalıştay, Şehirlerimizin Geleceğini Korumaya Vesile Olacaktır”

Konya Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Mustafa Uzbaş, küresel iklim değişikliğinin tüm insanlığı etkileyen önemli meselelerin başında geldiğini belirterek; “Dünyanın giderek ısınması, hava kalitesini ve yaşam döngüsünü olumsuz yönde etkilemeye devam ediyor. Yaşadığımız bu dünya hepimizin ortak evidir. Dolayısıyla dünyamızı korumak ve bizden sonraki nesillere daha yaşanılabilir bir dünya bırakmak hepimizin en asli vazifelerinden biridir. İnaniyorum ki çalıştay, şehirlerimizin geleceğini korumaya ve iklim değişikliğinin tehditlerinden arındırmaya vesile olacaktır” şeklinde konuştu.

“Avrupa'da 5., Dünyada 12. Sırada Yer Alıyoruz”

Önceki Dönem Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez yaptığı konuşmada; “İklim değişikliği sadece yaşam biçimimizi değil; gündelik hayatta olağan bir şekilde yaptığımız birçok şeyi değiştiriyor. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın 2053 yılına kadar ulusal enerji planı hazır. Yenilenebilir enerjiye daha fazla yatırım yapacak şekilde orman ve fidan çalışmalarımız devam ediyor. Yenilenebilir enerji kaynakları konusunda Türkiye olarak çok iyi konumdayız. Avrupa'da 5., dün-

yada 12. sırada yer alıyoruz. Her zaman daha ileriye gitmeyi hedefliyoruz” dedi.

“2053 Yılına Kadar Yenilenebilir Enerjiyi %70'lere Çıkartmayı Hedefliyoruz”

Dönmez; “Karbon salınımı yapmayacak ve baz yük talebimizi karşılayacak tesislere ihtiyacımız var. 2053 yılına kadar yenilenebilir enerjinin, toplam enerji tüketimi içerisindeki oranını %70'lere kadar çıkartmayı hedefliyoruz. 09 Ocak 2024'te ilk astronotumuzu uzaya göndereceğiz. Türk insanı 'artık yapabiliriz, başarabiliriz, bizim enerjimiz bize yeter' demeyi ve buna inanmayı biliyor” şeklinde konuştu.

“Konya Anadolu'nun Parlayan Yıldızı ve Markası Oldu”

Konya'nın Anadolu'nun parlayan yıldızı olduğunu vurgulayan Dönmez; “Konya hakikaten Anadolu'nun parlayan yıldızı ve markası oldu. Birçok gelişmiş kentte olmayan uygulamaları Konya'da görüyoruz. Konya'nın potansiyeli yüksek çünkü Karapınar'da 1.300 megavat ile dünyanın en büyük güneş santrallerinden birisine sahip. İlerleyen zamanlarda çatılarımızda da güneş enerjisi santrallerini daha sık göreceğiz” ifadelerine yer verdi.

I. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ, KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ EV SAHİPLİĞİNDE GERÇEKLEŞTİ

"I. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi" 26 ülkeden bilim insanının katılımı ile Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi'nde gerçekleştirildi. Kongrede, 47'si uluslararası olmak üzere toplam 137 bildiri sunuldu.

KTO Karatay Üniversitesi, sosyal bilimler alanında uluslararası bilgi paylaşımını teşvik etmeyi ve farklı bakış açılarını inceleyen araştırmalara katkıda bulunmayı amaçlayan I. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi'ne ev sahipliği yaptı.

Kongre, 20-21 Ekim 2023 tarihleri arasında KTO Karatay Üniversitesi'nde gerçekleştirildi. Sosyal bilimlerin farklı alt disiplinle-

rinden gelen uzmanlar, akademisyenler ve araştırmacıların bildiri sunduğu kongrede, uluslararası düzeyde sosyal bilimler alanındaki bilgi ve deneyimlerin paylaşılması ve farklı perspektiflerden gelen araştırmaların geliştirilmesine katkı sağlandı.

47'si Uluslararası Olmak Üzere Toplam 137 Bildiri Sunuldu

Kongre KTO Karatay Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mehmet Çelik, Hazine ve Maliye Bakanlığı Vergi Başmüfettişi Doç. Dr. Mustafa Göktuğ Kaya, Vergi Müfettişleri Derneği Genel Başkanı Fatih Mustafa Olcay, David Wortley, Kaldıgöl Adilbekova'nın

açılış konuşmalarıyla başladı. Çevrim içi ve yüz yüze olmak üzere hibrit şekilde gerçekleşen sempozyum kapsamında ulusal ve uluslararası nitelikte 137 bildiri sunuldu. Çok çeşitli konuları kapsayan bildirilerin sunulduğu kongrede sosyoloji, psikoloji, ekonomi, tarih, iletişim gibi sosyal bilimlerin farklı alt alanlarına odaklanan katılımcılar, araştırma sonuçlarını ve bulgularını paylaşma fırsatı buldu. İki gün süren kongre, katılımcıların kendi çalışmalarını geliştirmelerine ve farklı bakış açıları kazanmalarını sağlayarak, sosyal bilimlerin ilerlemesine katkıda bulundu.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ HADO TAKIMI, CUMHURİYETİN 100. YILINDA ŞAMPİYON OLDU

Cumhuriyetin 100. yılı ve Türkiye Yüzyılı etkinlikleri kapsamında düzenlenen HADO final müsabakaları sonunda KTO Karatay Üniversitesi HADO Takımı, tüm rakiplerini geride bırakarak "HADO Ünilig Anadolu 1. Grup Yükselme Maçları"nda şampiyon oldu.

KTO Karatay Üniversitesi Şampiyon Oldu

Cumhuriyetin 100. yılı ve Türkiye Yüzyılı etkinlikleri kapsamında, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilen ve kıyasıya mücadelelerin yaşandığı HADO Ünilig Anadolu 1. Grup Yükselme Maçları final müsabakaları sonucunda KTO Karatay Üniversitesi birinci, İstanbul Sabahattin Zaim

Üniversitesi ikinci, Lokman Hekim Üniversitesi üçüncü, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi dördüncü oldu.

Derece giren sporculara kupa ve madalyaları Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Veysel Eren, Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu Başkanı Prof. Dr. Mehmet Günay, Üniversite Rektör Yardımcıları Prof. Dr. Ersin Can, Prof. Dr. Erhan Yengil ve Prof. Dr. Mehmet Turan tarafından verildi.

Müsabakalar sonrası amfi alanında TRT Ankara Radyosu Türk Halk Müziği Sanatçısı Nurullah Akçayır tarafından konser verildi. Akçayır konserde birbirinden güzel türküler seslendirerek kendisini dinlemeye gelen seyircilere unutulmaz bir gece yaşattı.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ İLE KULOB TEKNOLOJİ VE İNOVASYON YÖNETİMİ ENSTİTÜSÜ, BİLİMSEL VE AKADEMİK İŞ BİRLİĞİ İÇİN İMZA ATTI

Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi uluslararası iş birliklerine bir yenisini daha ekledi. Bilimsel araştırmaları geliştirme ve güçlendirme; akademisyenler, araştırmacılar ve öğrenciler arasında bilgi bağlantısı kurma amacıyla Tacikistan Cumhuriyeti Kulob Teknoloji ve İnovasyon Yönetimi Enstitüsü ile KTO Karatay Üniversitesi arasında akademik iş birliği sağlandı.

Birçok farklı alanda sağladığı olanaklarla öğrencilerinin uluslararası düzeyde deneyim kazanmasını ve kariyerlerini güçlendirmesini destekleyen KTO Karatay Üniversitesi bilimsel, akademik araştırma ve uluslararası değişim programları alanında yaptığı çalışmalarına bir yenisini daha ekleyerek Tacikistan'ın önde gelen üniversitelerinden Kulob Teknoloji ve İnovasyon Yönetimi Enstitüsü ile iş birliği protokolü imzaladı.

Bilimsel ve kültürel çalışmaların yürütülmesi için yapılan imza töreni, KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç ve Kulob Teknoloji ve İnovasyon Yönetimi Ensti-

tüsü Rektörü Almossho Shohiyon'un katılımı ile gerçekleşti.

"İmzalamış Olduğumuz Protokol, Uzun Vadeli Birlikteliğimizin Başlangıcıdır"

Protokol töreninde konuşan Rektör Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç, Almossho Shohiyon'un ziyareti ve iş birlikleri dolayısıyla duydukları memnuniyeti belirterek; "Akademisyenlerimiz ve öğrencilerimizin bilimsel araştırmalarını güçlendirmek, eğitimde, bilimde ve kültürde

bilgi bağlantılarını kurmak amacıyla üniversitemizin uluslararası alandaki iş birliklerine bir yenisini daha eklemenin memnuniyetini yaşıyoruz. Kulob Teknoloji ve İnovasyon Yönetimi Enstitüsü ile imzalamış olduğumuz iş birliği protokolü, uzun vadeli birlikteliğimizin başlangıcı ve bilimsel araştırmamızın, eğitim programlarımızın kalitesini daha da yükseltecek önemli bir adımdır. İş birliğimizin her iki üniversitemizde de hayırlı olmasını diliyorum" şeklinde konuştu.

KTO KARATAYLI MEZUNLAR, MESLEKİ SINAVLARDA ZİRVENİN SAHİBİ OLDU

Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi'nin gurur kaynağı mezunları; KPSS, TUS, DGS, Adalet Bakanlığı Adli Yargı gibi önemli sınavlarda gösterdikleri performanslarıyla büyük başarı elde etti. KTO Karataylı mezunlar, mesleki sınavlarda elde ettikleri yüksek puanlarla hem devlet üniversiteleri hem de vakıf üniversiteleri arasında adını ilk sıralara yazdırdı.

Güçlü akademik kadrosuyla gerçekleştirdiği yoğun uygulamalı eğitim felsefesi, KTO Karatay'ın başarı istatistiklerine yansdı. Beslenme ve Diyetetik, Çocuk Gelişimi, Ebelik, Hemşirelik, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Odyoloji, Geleneksel Türk Sanatları, Grafik Tasarımı, Mimarlık, İç Mimarlık, İnşaat Mühendisliği ve

Mekatronik Mühendisliği Bölümleri, KPSS P3 puan türüne göre vakıf ve devlet üniversiteleri arasında ilk 10 bölüme yerleşerek, büyük bir başarıya imza attı.

KTO Karataylı Mezunlar İlk Sıralara Adını Yazdırdı

Geleneksel Türk Sanatları ile Grafik Tasarımı Bölümü mezunları tüm üniversiteler arasında 1. sırada yer alırken, Hemşirelik Bölümü mezunları ise devlet üniversiteleri arasında 7., vakıf üniversiteleri arasında 1. oldu. Odyoloji, Beslenme ve Diyetetik, Çocuk Gelişimi, Ebelik, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, İç Mimarlık Bölümleri ise 2. sıraya yerleşti.

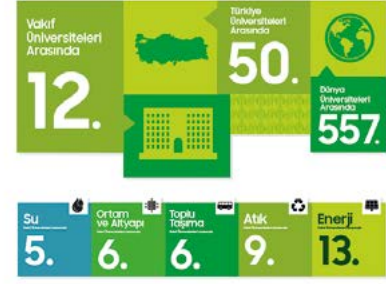
KTO Karatay Üniversitesi, Tıpta Uzmanlık Sınavı Temel Tıp alanında vakıf üniversiteleri arasında 17. ve Klinik Tıp alanında ise 15. sıraya yerleşirken; Adalet Bakanlığı Adli Yargı Sınavında ise 12. sırada yer aldı.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ, UI GREENMETRIC SIRALAMASINDA YÜKSELİŞİNE DEVAM EDİYOR

Dünya genelinde saygın üniversitelerin kampüs ortamı, altyapı yeterliliği, enerji kullanımı, ulaşım, eğitim ve araştırma gibi faktörler ile sürdürülebilirlik konularına dikkat çekerek, üniversitelerde çevre konusunda küresel farkındalık oluşturmayı amaçlayan "UI GreenMetric World University Rankings 2023" sıralama sonuçları açıklandı. Sıralama sonuçlarına göre Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi; dünyada 557. sırada, Türkiye'de 51. sırada vakıf üniversiteleri arasında ise 13. sırada yer aldı.

"KTO Karatay Üniversitesi, Vakıf Üniversiteleri Arasında 13. Sıraya Yerleşti"

Üniversite kampüslerindeki sürdürülebilirlik çalışmalarının ve yeşil alan oranlarının dünya çapında değerlendirildiği uluslararası UI GreenMetric World University Rankings 2023 sonuçlarına göre KTO Karatay Üniversitesi bu yıl da dünyanın en yeşil ve sürdürülebilir üniversiteleri arasında yer aldı. 1183 üniversitenin değerlendirildiği sıralama sonuçlarına göre en iyi üniversiteler arasında gösterilen KTO Karatay Üniversitesi, dünyada 557., Türkiye'de 51. ve vakıf üniversiteleri arasında 13.

sıraya yerleşerek büyük bir başarıya imza attı.

"Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Çaba Sarf Etmek Önceliklerimiz Arasında Yer Alıyor"

UI GreenMetric World University Rankings 2023 raporundan elde edilen sonuçların, üniversitelerin çevreye duyarlılığının, sürdürülebilirliğinin değerlendirilmesi açısından önemli olduğunu söyleyen KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç; "KTO Karatay Üniversitesi olarak, çevre dostu

uygulamaları teşvik etmek ve sürdürülebilir bir gelecek için çaba sarf etmek önceliklerimiz arasında yer alıyor. UI GreenMetric World University Rankings 2023 raporunda elde ettiğimiz sonuçlar, bu yöndeki çabamızın başarılı olduğunun bir göstergesidir. Kampüsümüzde hayata geçirdiğimiz Güneş Enerjisi Santrali Projesi ile üniversitemizin yıllık elektrik tüketiminin yaklaşık %10'u yenilenebilir enerji kaynaklarından karşıyoruz. Projemiz ile kampüsümüzde yer alan yaklaşık 780 solar güneş paneli sayesinde yıllık 312 kW elektrik üretiliyor.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ'NDEN BÜYÜK BAŞARI: 12 PROJE TÜBİTAK DESTEĞİ KAZANDI

TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı sonuçları açıklandı. Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi öğrencileri tarafından hazırlanan 12 proje destek almaya hak kazandı.

KTO Karatay Üniversitesi öğrencileri tarafından hazırlanan on iki proje TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında destek alma hakkı elde etti. Tıp Fakültesi, Ebelik, Makine Mühendisliği, İnşaat Mühendisliği, Mimarlık, İslam İktisadi ve Finans, Enerji Yönetimi ile Psikoloji Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin danışmanları ile hazırladıkları projeler TÜBİTAK desteği almaya hak kazandı.

"Elde Edilen Başarılar ile Gurur Duyuyoruz"

KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç, yaptığı değerlendirmede projelerin destek almasının, öğrencilerin bilimsel bilgi ve becerilerini artırmalarına, yenilikçi çözümler üretmelerine katkıda bulunacağını belirtti. "TÜBİTAK projeleri, Türkiye'deki araştırma ve inovasyon çalışmalarına büyük katkılar sağlıyor. Öğrencilerimizin ve danışmanlarının TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programında elde ettikleri başarılar ile gurur duyuyoruz" şeklinde konuştu.

KONYA TİCARET ODASI EĞİTİM VE SAĞLIK VAKFI 21. MÜTEVELLİ HEYETİ TOPLANTISINI GERÇEKLEŞTİRDİ

Konya Ticaret Odası Eğitim ve Sağlık Vakfı'nın 2023 Yılı Mütevelli Heyeti Toplantısı 26 Ekim 2023 Perşembe günü Konya Ticaret Odası Eğitim ve Sağlık Vakfı Erkek Öğrenci Yurdu'nda gerçekleştirildi.

Vakıf Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk, "Vakfımızda yaptığımız hizmetlerle; şehrimize, ülkemize ve bağlı olduğumuz tarihi, kültürel ve içtimai değerlerimize hizmet etmenin gururunu hep birlikte yaşıyoruz" dedi. Aynı zamanda Vakfın "Eğitim Komisyonu" tarafından gerçekleştirilen ve planlanan faaliyetlerle ilgili bilgi verdi.

Vakfın Faaliyet Raporu ve Faaliyet Programı ile Bilanço, Gelir Tablosu, Taslak Bütçe ve De-

netim Kurulu Raporu Mütevelli Heyeti tarafından oy birliği ile kabul edildi.

KONYA TİCARET ODASI EĞİTİM VE SAĞLIK VAKFI OTELİ AÇILDI

KTO Teknoloji ve Eğitim Kampüsü içerisinde yer alan ve Temmuz Kayı itibarıyla ruhsatlandırılan otel, "KTO VAKFI OTELİ" ismi ile faaliyetlerine başladı.

KTO VAKFI OTELİ, Uluslararası TÜYAP Fuar Alanı, havaalanı, Organize Sanayi Bölgeleri ve Kobisan Sanayi Bölgesi gibi merkezlere yakın lokasyonda yer almaktadır.

Otelde açık büfe kahvaltı hizmeti, 7/24 WiFi, sıcak su, açık ve geniş otopark, güvenlik hizmeti ve oda ikramları gibi hizmetler mevcuttur.

KONYA TİCARET ODASI EĞİTİM VE SAĞLIK VAKFI ÖĞRENCİ YURTLARINDA ETKİNLİKLER DEVAM EDİYOR

Konya Ticaret Odası Eğitim ve Sağlık Vakfı öğrenci yurtlarında kalan öğrencilere yönelik etkinlikler ve faaliyetler devam ediyor. Bu kapsamda 12 Aralık Salı günü Vakıf Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk ve Yönetim Kurulu Üyelerinin katılımıyla KTO Karatay Üniversitesi'nde "Geleneksel Yönetim Öğrenci Buluşması" Programı gerçekleştirildi.

Erkek Öğrenci Yurdu ve Kız Öğrenci Konukevi'nde barınan öğrencilere yönelik bu yıl 3.'sünü düzenlenen Siyer-i Nebi (SAV) temalı "Peygamberimizin Hayatı" kitabında dereceye giren öğrencilere ödülleri verildi.

"MİZAÇ ANALİZİ" eğitimine katılan öğrencilerin katılım belgeleri, Konya Ticaret Odası Eğitim ve Sağlık Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk ve KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç tarafından takdim edildi.

2023 Dönemi Güz Döneminde, "İşte Anahtar! İlham Veren söyleşiler, Gençlik Hasbihalleri, Sabah Namazı Programları ve Atölye Çalışmaları" programları yapıldı. 2024 Bahar döneminde de yurtlarda kalan öğrenciler için eğitim faaliyetlerinin devam edeceği bildirildi.

KONYA MODEL FABRİKA DANIŞMA KURULU TOPLANTISI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Model Fabrika'nın ikinci "Danışma Kurulu Toplantısı" gerçekleştirildi.

KTO DIŞ TİCARET MERKEZİ KTO MESLEK KOMİTELERİNE BİLGİLENDİRME SUNUMU GERÇEKLEŞTİRDİ

Konya Ticaret Odası'nda düzenlenen 25. Reklamcılık ve Promosyon Faaliyetleri Meslek Komitesi istişare toplantısında KTO Dış Ticaret Merkezi hizmetleri ve faaliyetleri hakkında bilgilendirme sunumu gerçekleştirildi.

MAKİNE ALANI ÖĞRETMENLERİ İŞBAŞI EĞİTİMLERİNİ TAMAMLADI

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı METEK III Hibe Bileşeni "Makine Teknolojileri ve Denizcilik Sektöründe Mesleki Eğitimin İyileştirilmesi Projesi" kapsamında gerçekleştirilen farklı illerden gelen 41 Makine Teknolojisi Alan Öğretmeni KTO Mesleki Eğitim Merkezi'nde 10 gün süren eğitimleri başarı ile tamamlayarak sertifikalarını almaya hak kazandılar.

KOSOVA HEYETİNDEN KTO TEKNOLOJİ VE EĞİTİM KAMPÜSÜNE ZİYARET

Kosova Gilan şehri Belediye Başkanı Alban Hyseni ve beraberindeki heyet KTO Teknoloji ve Eğitim Kampüsünü ziyaret ederek birimler ve faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

TÜRKİYE GENELİNDEN 177 MESLEK LİSESİ ÖĞRETMENİ KTO MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ'NDE EĞİTİMLERİNİ TAMAMLADI

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı "METEK III Projesi" kapsamında Türkiye'nin farklı illerinden gelen toplamda 177 Meslek Lisesi Teknik Öğretmeni KTO Mesleki Eğitim Merkezi'nde aldıkları eğitimleri başarı ile tamamlayarak sertifikalarını almaya hak kazandılar.

İSTANBUL SANAYİ ODASI'NDAN KTO TEKNOLOJİ VE EĞİTİM KAMPÜSÜNE ZİYARET

İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal BAHÇIVAN, Meclis Başkanı Ender Yılmaz ve Yönetim Kurulu ve Meclis Başkanlık Divanı üyelerinden oluşan heyet KTO Teknoloji ve Eğitim Kampüsünü ziyaret ederek birimler ve faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

KTO SİBER GÜVENLİK MERKEZİ ASKON KONYA ÜYELERİNE SİBER GÜVENLİK BİLGİLENDİRME SUNUMU GERÇEKLEŞTİRDİ

ASKON Konya şubesinde gerçekleştirilen "Siber Güvenlik Adına Alınması Gereken Tedbirler ve Kurumlarda Yönetici Sorumluluğunda Alınması Gereken Tedbirler" konulu bilgilendirme toplantısında KTO Siber Güvenlik Merkezi hizmetleri ve faaliyetleri hakkında tanıtım sunumu gerçekleştirildi.

ASKON KOCAELİ'NDEN KTO TEKNOLOJİ VE EĞİTİM KAMPÜSÜNE ZİYARET

ASKON Kocaeli Şube Başkanı Fatih IŞIK, ASKON Konya Şube Başkanı Atilla SİNACI ve beraberindeki ASKON Kocaeli heyeti KTO Teknoloji ve Eğitim Kampüsü'nü ziyaret ederek birimler ve faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

BEYŞEHİR'DE "İŞLETMELERDE YALIN ÜRETİMLE VERİMLİLİK ARTIŞI VE İHRACATIN ÖNEMİ" SEMİNERİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Beyşehir Ticaret ve Sanayi Odası konferans salonunda düzenlenen seminerde İşletmelerde Yalın Üretimle Verimlilik Artışı ve İhracatın Önemi konusu işlendi ve Konya Model Fabrika ile KTO Dış Ticaret Merkezi'nin hizmetleri de anlatıldı.

TOBB KONYA GENÇ GİRİŞİMCİLER KURULU İCRA KOMİTESİ ÜYELERİ'NDEN KTO TEKNOLOJİ VE EĞİTİM KAMPÜSÜNE ZİYARET

TOBB Konya Genç Girişimciler Kurulu İcra Komitesi Üyeleri KTO Teknoloji ve Eğitim Kampüsü'nü ziyaret ederek birimler ve faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

AHI EVRAN MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ'NDEN KTO MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ'NE ZİYARET

Ahi Evran Mesleki Eğitim Merkezi Öğretmen ve Öğrencileri KTO Mesleki Eğitim Merkezi'ni ziyaret ederek merkez ve faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

KONYA 100. YIL MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ'NDEN KTO MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ'NE ZİYARET

Konya 100. Yıl Mesleki Eğitim Merkezi Öğretmen ve Öğrencileri KTO Mesleki Eğitim Merkezi'ni ziyaret ederek merkez ve faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

KONEVİ İŞİTME ENGELLİLER ORTAOKULU'NDAN KTO MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ'NE ZİYARET

Konevi İşitme Engelliler Ortaokulu Öğretmen ve Öğrencileri KTO Mesleki Eğitim Merkezi'ni ziyaret ederek merkez ve faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

Dr. Ahmet ÇELİK / Koray GÜÇLÜ / Şükran Özge ÖZER / Zülfiye KAYNAR

KOSAM

ÇALIŞMA HAYATINA YENİ BİR BAKIŞ “BÖLGESEL VE SEKTÖREL ASGARİ ÜCRET”

1. Giriş

Günümüzde işçi hakları ve sosyal adalet kavramları, çalışma hayatının en önemli konuları arasındadır. Ülkeler, çalışanların temel ihtiyaçlarını karşılamak ve yaşam standartlarını iyileştirmek amacıyla asgari ücret politikalarını benimsemektedir.

Asgari ücret uygulaması dünyanın birçok ülkesinde sadece niceliksel olarak değil; aynı zamanda sistem bağlamında da yoğun bir şekilde tartışılmaktadır. Tüm ülke geneli için tek bir ücret tabanı belirlenmesine dayanan basit sistem, anlaşılması ve uygulanması son derece kolay bir model olmasına rağmen; bölgesel, sektörel ve mesleki farklılıkları dikkate almamaktadır. Oysaki yaşam maliyeti, bir ülkenin kırsal ve kentsel yerleşim yerleri ile coğrafi bölgeleri arasında önemli değişimler gösterebilmektedir. Buna ilave olarak sektörler arasında da kârlılık düzeyi, gayri safi yurtiçi hasıla içerisindeki oransal ağırlığı ve üretim tekniği bakımından belirgin farklılıklar bulunmaktadır. Diğer taraftan her işin gerektirdiği mesleki yetkinlik ve yeterlilik düzeyi aynı olmadığı gibi, iş kazası ve meslek hastalığı riski de yapılan işe göre değişmektedir.

Asgari ücretin nasıl ve hangi düzeyde belirleneceği ile ilgili olarak ülkeler arasında bir yöntem birliği yoktur. Bazı ülkeler tüm ülke geneli için tek bir ücret belirler ve bu ücreti de bütün sektörlerde ödenecek minimum tutar olarak ilan eder. Söz konusu yöntem kolay anlaşılır, kolay uygulanır ve kolay denetlenebilir olmasına rağmen; çalışan kişinin ve yapılan işin özelliklerini hesaba katmadığı için adil olmaktan uzaktır. Buna karşılık bazı ülkeler ise bölgelere, sektör- lere, mesleklere veya çalışanların yaşı, deneyimi, eğitimi ve vasıflarına göre bir değil; birden fazla sayıda asgari ücret belirleme yoluna gitmektedir.

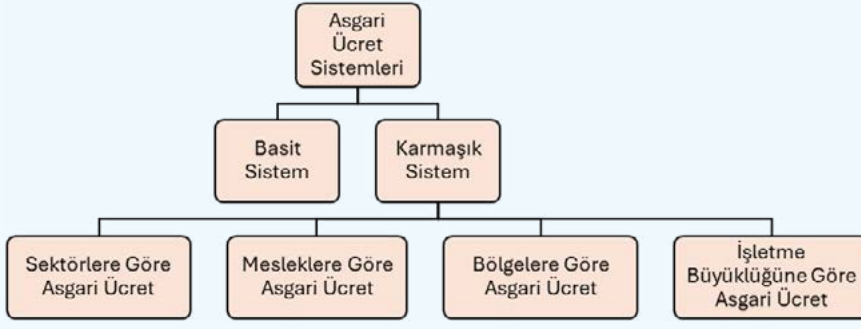
Bu çalışmanın genel amacı; bireylerin ve işin özelliklerini dikkate alan temel belirleyiciler doğrultusunda, uygulanabilir bir asgari ücret modeli önerilerinde bulunarak, yapılan çalışmalara fikri destek sunmaktır. Önerilen modeller, herkes için eşit değil; işin ve çalışanın niteliklerine göre değişen daha adil farklı ücret tabanlarının oluşmasını beraberinde getirmektedir. Böylece teorinin, pratiğe yakınsaması sağlanacaktır. Nitekim reel sektördeki firmaların önemli bir bölümü, çeşitli nedenlerle, açıklanan asgari ücretin üzerinde ödemeler gerçekleştirmektedir. Dolayısıyla fiili durum için

standart bir hesap mantığı geliştirilerek hem işçiler hem de işverenler açısından bir netlik oluşturulmak istenmektedir. İçerikte; asgari ücretin kavramsal çerçevesi ortaya konulduktan sonra, dünyadaki asgari ücret sistemlerinden örnekler verilerek Türkiye'deki uygulamaya değinilmekte, sonuçta da sektörel ve bölgesel olmak üzere iki model önerilmektedir.

2. Asgari Ücret

Asgari ücret, Asgari Ücret Yönetmeliğinde tanımlandığı şekliyle; işçilere normal bir çalışma günü karşılığı ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücrettir. Bu kapsamda, asgari ücretin yalnızca çalışan kişi için ve yine yalnızca zorunlu ihtiyaçların günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek kadar olması esastır. Ancak bugün Türkiye işgücü piyasasında asgari ücretin ortalama ücret düzeyi ve özellikle iş tecrübesi bulunmayan yeni mezun gençler, kadınlar gibi kırılgan gruplar için işe başlama ücreti haline gelmiş olması, asgari ücrete ilişkin toplumsal algıyı farklılaştırmıştır.

Şekil 1: Asgari Ücret Sistemleri

Kaynak: (ILO, 2017)

Asgari ücret uygulaması birçok ülkede sadece niceliksel olarak değil; aynı zamanda sistem bağlamında da yoğun bir şekilde tartışılmaktadır. Tüm ülke geneli için tek bir ücret tabanı belirlenmesine dayanan basit sistem, anlaşılması ve uygulanması son derece kolay bir model olmasına rağmen; bölgesel, sektörel ve mesleki farklılıkları dikkate almamaktadır. Karmaşık sistemler, basit sistemden farklı olarak bunlardan birine ya da birkaçına odaklanarak tek bir ücret tabanı yerine ele alınan kriter(ler)le göre ücret tabanını çeşitlendirme yoluna gitmektedir. Asgari ücret sistemlerinin genel görünümü Şekil 1'de yer almaktadır.

21. Dünyada Asgari Ücret

Asgari ücret uygulaması ilk olarak 19. yüzyılın sonlarında, özellikle savunmasız olduğu düşünülen sınırlı sayıdaki işçi kategorisi için Yeni Zelanda tarafından hayata geçirilmiştir. Ardından 1896'da Avustralya'nın Victoria eyaleti ve 1909 yılında da Birleşik Krallık sözkonusu uygulama ile işçileri koruma altına almaya çalışmıştır. Uygulamanın kapsam ve içerik bakımından yaygınlık ve derinlik kazanması ise II. Dünya Savaşı'ndan sonraki döneme karşılık gelmektedir (ILO, 2017).

Asgari ücret uygulaması ülkelere göre farklılıklar göstermektedir. Örneğin; Birleşik Krallık'ta asgari ücret uygulaması 1998 yılında yasalaştırılmış ve 1999 yılında da hayata geçirilmiştir. Yapılan düzenlemeye göre bir işçinin alacağı asgari ücret tutarı, işçinin yaşına ve çirak olup olmadığına bağlı olarak değişmektedir.

Asgari ücret uygulamasına oldukça yakın bir dönemde başlayan (1 Ocak 2015) Almanya'da asgari ücret, ülke genelindeki tüm çalışanlar için geçerlidir. Ancak Almanya'da genel asgari ücretin yanında branş bazında ve işçinin niteliğine göre de yasal asgari ücret tutarları belirlenmektedir (www.bmas.de).

Güney Afrika, ulusal asgari ücretin yanında kapsamlı bir sektörel asgari ücret uygulamasının da gerçekleştirildiği ülkeler arasında yer almaktadır. Sektörel asgari ücret tutarları tespit edilirken, bölgesel farklılıklar

ve çalışma süreleri de dikkate alınmaktadır. Güney Afrika'da ulusal asgari ücret tutarı her ne kadar saatlik belirlense de sektörlerle göre haftalık veya aylık olarak da asgari ücretin belirlendiği görülmektedir.

İzlanda'da hükümetin zorunlu tuttuğu bir asgari ücret uygulaması bulunmamasıyla birlikte sektöre ve mesleğe göre değişebilen bir asgari ücret konusunda işçi ve işverenler toplu sözleşme yoluyla anlaşma yoluna gidebilmektedir. Asgari ücret tutarı tespit edilirken de işin niteliği, kıdem ve eğitim durumu dikkate alınan değişkenler arasında yer alır.

1933 yılında uygulamaya başlanan Kosta Rika'daki asgari ücret sistemi sektöre ve mesleğe göre yapılandırılmış, ancak bölgeye, işletme büyüklüğüne ve beceri düzeyine göre de birtakım farklılıklar içermiştir. Günümüzde sistemin özü; "vasıfsız", "yarı vasıflı", "vasıflı" ve "yüksek vasıflı" işçiler için belirlenen asgari ücret tutarları ile eğitim düzeyine bağlı olarak beş farklı seviyede belirlenen ücretten oluşmaktadır.

Brezilya eyaletlerinde hem bölgesel hem de sektörel boyutta farklı asgari ücret tutarları belirlenmektedir. Ancak sektörel asgari ücret farklılaştırması sadece Parana eyaletinde uygulanmaktadır. Bu eyalette de sektörel farklılaştırma; "Tarım Sektörü" ve "Endüstriyel Mal ve Hizmet

Üretimi" olmak üzere yalnızca iki sektörde gerçekleştirilmektedir.

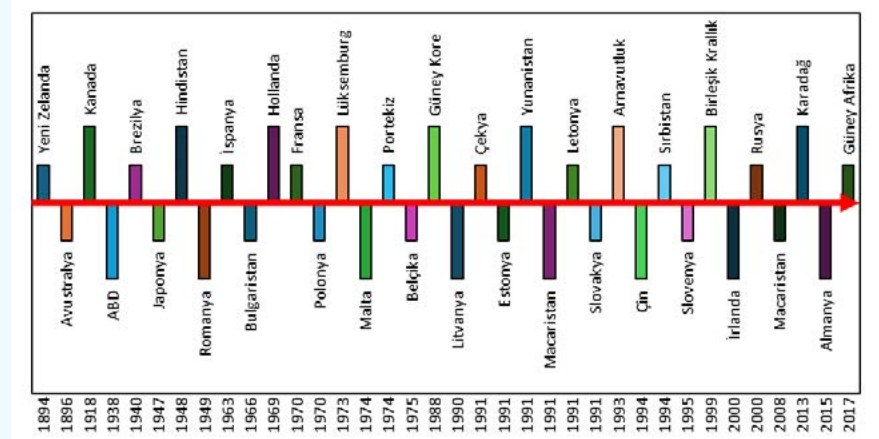
İsviçre'de asgari ücret düzeyi kantonlara göre değişim göstermektedir. Neuchatel ve Jura, 2017'de asgari ücreti onaylayan ilk kantonları oluşturmaktadır. İsviçre'de bir işe girerek ne kadar kazanılabileceği Devlet Ekonomik İşler Sekreterliği (SECO) tarafından; yaş, sektör, nitelik (eğitim, deneyim vb.), haftalık çalışma saati ve kanton ölçütleri göz önünde tutulmak suretiyle yaklaşık olarak tahmin edilebilir (Temaj, 2022).

2.2. Türkiye'de Asgari Ücret

Türkiye'de asgari ücretin temeli resmi olarak 1936 yılına kadar uzanmasına rağmen; uygulamaya 1951 yılında geçilmiştir. Asgari ücret tutarları ise 1951-1967 döneminde Mahalli Asgari Ücret Tespit Komisyonları tarafından yerel ekonomik ve sosyal farklılıklar dikkate alınarak tespit edilmiştir. Örneğin aynı sektörde bulunduğu halde komisyonlar, İstanbul'da çalışanlar için ayrı İzmir'de çalışanlar için ayrı olacak şekilde asgari ücret tutarları belirlemiştir. Ancak teorik olarak rasyonel bir mantığa sahip olsa da mahalli komisyonlar arasındaki koordinasyon eksikliklerinden ötürü uygulamada bazı problemler yaşanmıştır.

Nitekim benzer özelliklere sahip bölgeler için farklı ücretlerin belirlenmesi, önemli tartışmaları beraberinde getirmiştir. Bu yüzden 1969 yılı itibarıyla Merkezi Asgari Ücret Komisyonu, Mahalli Asgari Ücret Tespit Komisyonlarının yerini almış ve 1974 yılına kadar bölgesel gelişmişlik esasına dayalı bir uygulama yürütülmüştür. 1974 yılında, bölgelere göre asgari ücret uygulamasından vazgeçilerek tüm ülkeyi kapsayan bir asgari ücret uygulamasına geçiş yapılmıştır. Ayrıca 1974 yılı itibarıyla sektörel asgari ücret uygulaması da başlatılmış, sanayi kesimi için farklı, tarım ve ormancılık için farklı asgari ücretler belirlenmiştir. Diğer taraftan bir başka düzenleme ise yaş sınırı ile ilgili

Şekil 1: Asgari Ücret Sistemleri

Kaynak: (ILO, 2017)

Tablo 1: Türkiye’de Dönemlere Göre Asgari Ücret Uygulaması

1951-1968	1969-1974	1974-1989	1989-2014	2014 –
Mahalli Asgari Ücret Tespit Komisyonları tarafından bölgelere göre asgari ücret tutarları tespit edilmiştir.	Merkezi Asgari Ücret Komisyonu tarafından bölgelere göre asgari ücret tutarları tespit edilmiştir.	Merkezi Asgari Ücret Komisyonu tarafından sektörlere ve çalışanlarına yaşına göre asgari ücret tutarları tespit edilmiştir.	Merkezi Asgari Ücret Komisyonu tarafından çalışanların yaşına göre asgari ücret tutarları tespit edilmiştir.	Merkezi Asgari Ücret Komisyonu tarafından ulusal asgari ücret tutarı tespit edilmiştir.

Kaynak: Korkmaz, 2004; Koç, 2005 ve Öçal ve Karaalp-Orhan, 2018’in çalışmaları doğrultusunda düzenlenmiştir.

olmuştur. Buna göre 16 yaş altı ve üstü için ayrı ayrı asgari ücret tutarları tespit edilmiştir (Korkmaz, 2004; Koç, 2005 ve Öçal ve Karaalp-Orhan, 2018).

1989 yılında Avrupa Sosyal Şartı’nın onaylanması ile sektörel asgari ücret uygulamasına son verilerek bütün ülkeyi kapsayan sadece yaş esasına dayalı bir asgari ücret tespiti yöntemine geçilmiştir (Sayın, 2019). 2014 yılında ise yaş esasına dayalı ücret farklılaştırmasından vazgeçilmiş ve tüm çalışanlar için tek bir asgari ücret belirlenmeye başlanmıştır. Tablo 1, Türkiye’de uygulanan asgari ücret yöntemlerini dönemlere göre özet bir şekilde sunmaktadır.

Uluslararası İstihdam Örgütü (ILO)’nün 2021 yılına ait verilerine göre 136 ülke içerisinde yaklaşık 4.385 \$ ile İsviçre brüt asgari ücretin en yüksek olduğu ülke iken; Türkiye 404 \$ aylık brüt asgari ücret ile 47. sırada konumlanmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kaynaklarına göre 2022 yılı itibarıyla Türkiye’deki işçilerin yaklaşık %37’si asgari ücretle çalışmaktadır.

3. Sektörel Asgari Ücret

Asgari ücret modelinde karmaşıklık düzeyi arttıkça, modelin uygulanabilirliği ve kendisinden beklenen sonuçları ortaya çıkarma olasılığı da giderek zayıflamaktadır. Dolayısıyla çalışanların ve işin özelliklerini

dikkate alan; sade, anlaşılır ve uygulanabilir daha adil bir modele ihtiyaç olduğu söylenebilir. Her işe eşit ücret uygulamasının adil ve makul olmayacağına öne çıkarıldığı “Sektörel Asgari Ücret” modelinde işverene de yüklenecek bir ek maliyet bulunmaktadır. İstihdam hacminin, ekonomik büyüme performansının ve uluslararası rekabet gücünün zarar görmemesi için devlet sübvansiyonlarının bu aşamada kritik bir rol oynadığı, üretimde yüksek teknoloji çıktı elde etme hedefiyle bağlantılı olarak beceri ve donanım düzeyi yüksek işgücüne ihtiyaç olmaktadır. Bu süreçte mesleki eğitimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması ile bir taraftan yüksek refah seviyesinde yaşamı idame ettirme fırsatı yakalanacağı, diğer taraftan da firmaların vasıflı işgücüne ulaşma probleminin azalacağı belirtilmektedir. Çalışmada önerilen modele göre asgari ücret tespitinde dikkate alınan temel belirleyiciler şu şekildedir: Eğitim Düzeyi, Deneyim, Risk (İş Kazası Riski), İşin ve Çalışanın Niteliği, Yıpranma (Mesleki Hastalık Riski). Söz konusu belirleyiciler ve bunların asgari ücret hesabında kullanılacak katsayıları Tablo 2’de gösterilmiştir. İlgili katsayılar, iş dünyasında farklı sektörleri temsil eden firmalar ile yapılan kapsamlı görüşmelerden sonra belirlenmiştir.

Her sektörde, yapılan her bir işin farklı bir tehlike boyutu vardır. Dolayısıyla asgari ücret belirlenirken çalışanın, yaptığı işte üstlenmiş olduğu tehlike boyutunun da hesaba katılması daha adil olacaktır. Örneğin toprak altında çalışan bir maden işçisi ile call-center elemanının işini yaparken karşı karşıya olduğu iş kazası riski arasında önemli bir fark bulunmaktadır. Bu çerçevede “İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği” dikkate alınarak yapılan işler; “az tehlikeli işler”, “tehlikeli işler” ve “çok tehlikeli işler” şeklinde sınıflandırılmıştır (www.mevzuat.gov.tr).

Önerilen modelde asgari ücret tespiti için kullanılan kriterlerden bir diğeri de “nitelik” ile ilgilidir. Yapılan işlere göre nitelik seviyesi belirlenirken ILO tarafından gerçekleştirilen “Mesleklerin Uluslararası Standart Sınıflandırması (ISCO-08)” ayrımına başvurulabilir. Her bir belirleyici için farklı katsayıların yer aldığı modele göre; asgari ücretin 11402 TL olduğu 2023 yılı ikinci 6 aylık dönemde, örneğin “3 yıllık” mesleki deneyimi olan “vasıflı” bir “ilköğretim mezunu” marangozun, “tehlikeli” risk düzeyinde ve “mesleki hastalık riski bulunmayan” bir işte alması gereken minimum net ücret tutarı 15.849 TL olarak ortaya çıkmaktadır. Diğer bir örnekte; “2 yıllık” mesleki deneyimi olan “vasıfsız” bir “ortaöğretim mezunu” tekstil işçisinin, “az

Tablo 2: Asgari Ücret Tespitine Yönelik Bir Model Önerisi

	Okuma-Yazma Bilmeyen	İlköğretim	Ortaöğretim	Ön Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora
EĞİTİM DÜZEYİ	0	0,04	0,08	0,12	0,16	0,20	0,24
	1 yıla kadar	13 yıl	45 yıl	610 yıl	1115 yıl	1620 yıl	21 yıl ve Üzeri
DENEYİM	0	0,03	0,06	0,09	0,12	0,15	0,18
	Az Tehlikeli	Tehlikeli	Çok Tehlikeli				
RİSK (İŞ KAZASI RİSKİ)	0	0,02	0,25				
	Vasıfsız	Yarı Vasıflı	Vasıflı	Yüksek Vasıflı			
NİTELİK	0	0,15	0,30	0,45			
	Yok	Yüksek					
YIPRANMA (MESLEKİ HASTALIK)	0	0,20					

tehlikeli" risk düzeyinde ve "mesleki hastalık riski bulunmayan" bir işte alması gereken minimum net ücret tutarı ise 12.656 TL olarak bulunmaktadır.

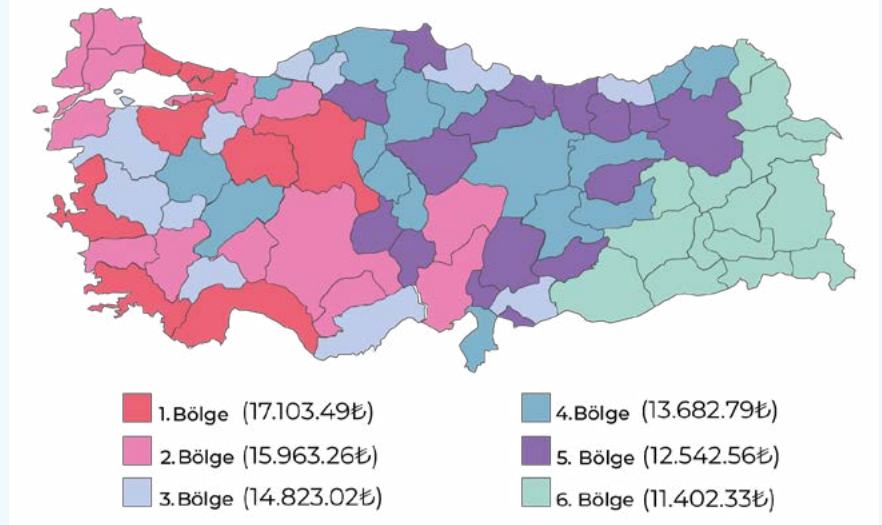
4. Bölgesel Asgari Ücret

Bölgesel asgari ücret, bir ülke içinde bölgesel veya ulus-altı düzeyde belirlenen ve uygulanan asgari ücreti ifade etmektedir. Bölgesel asgari ücret uygulaması, bir ülke içindeki farklı bölgelerin veya alanların, kendine özgü ekonomik koşullarını ve yaşam maliyetlerini dikkate alarak kendi asgari ücret oranlarına sahip oldukları bir tür asgari ücret politikasıdır. Bölgesel asgari ücret uygulamasının amacı, ülke içindeki farklı bölgeler arasında var olan yaşam maliyetlerinin ve ekonomik eşitsizliklerin dikkate alınmasıdır. Bölgesel asgari ücretlerin belirlenmesinde çoğunlukla dikkate alınan faktörler ve yöntemler "Yaşam Maliyeti, Ekonomik Faktörler, Paydaşların Katılımı, Yasal Çerçeve, Hükümetin Karar Alma Süreci" olarak sıralanabilir. Yaşam maliyeti eşitsizliklerinin giderilmesi, ekonomik istikrarın teşvik edilmesi, adil rekabetin desteklenmesi, çalışanların güçlendirilmesi, sosyal kapsayıcılığa katkı sunulması gibi bölgesel asgari ücret uygulamasının avantajları olarak söylenmektedir.

Bölgesel Asgari Ücret modelinde; ülkemizdeki bölgelerin yatırım teşvik, gelir, hanehalkı tüketim harcamaları, eşdeğer hanehalkı geliri, istihdam düzeyi gibi verileri incelenerek iki çözüm önerisi öne sürülmüştür. İlk alternatifte ülkedeki 6 yatırım teşvik bölgesi baz alınmış, halihazırda açıklanan asgari ücret 6. bölgenin ücreti olarak belirlenmiş ve sırasıyla diğer bölgelerde oransal yeni ücretler sunulmuştur.

Bu modele göre 2023 yılı ikinci 6 aylık dönem baz alınarak; Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Van illerini kapsayan 6. bölgede asgari ücret 11402 TL iken; Ankara, Antalya, Bursa, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Muğla, Tekirdağ illerinden oluşan 1. bölge asgari ücreti 17103 TL olarak hesaplanmaktadır. Harita 1'de ülke genelindeki bölge dağılımı ve ortaya çıkan rakamlar gösterilmektedir. İkinci alternatifte ise Kalkınma Ajansları için belirlenen 26 bölge özelinde hanehalkı gelirleri baz alınarak bir değerlendirme yapılmış ve her bir bölge için ayrı ayrı ücret önerilmiştir. TÜİK tarafından açıklanan hane halkı ortalama gelirleri baz alınarak hesaplanan ücretlendirme modelinde, yine 2023 ikinci 6 aylık dönem itibarıyla TRB2 bölgesinde (Van, Muş, Bitlis, Hakkâri) asgari ücret 11402 TL iken, TR52 bölgesinde (Konya, Karaman) 16.120 TL olarak hesaplanmaktadır. Bu mo-

Harita 1: 1. Alternatif Bölgesel Asgari Ücret (TL/Ay)

Harita 2: 2. Alternatif Bölgesel Asgari Ücret (TL/Ay)

dele göre Türkiye'nin üç büyük ilindeki asgari ücret rakamları İzmir'de (TR31) 18.935 TL, Ankara'da (TR51) 20.403 TL ve İstanbul'da (TR10) 24.428 TL olarak tespit edilmektedir. Bu modelde ortaya çıkan asgari ücretler Harita 2'de gösterilmektedir.

5. Sonuç

Türkiye gibi sosyo-ekonomik farklılıkların yüksek olduğu ülkelerde, bölgeler arasında yatırım ve tüketim eşitsizlikleri bulunmaktadır. Özellikle ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyi birbirinden belirgin bir biçimde farklı olan iller söz konusu olduğu zaman, farklı asgari ücret modelleri en rasyonel sistemi temsil edebilmektedir. Böylelikle yerel beklentilere, ödeme kapasitelerine, yaşam standartlarına ve genel gereksinimlere uygun bir asgari ücret belirlenebilmektedir. Adil bir ücretlendirme zemini oluşturabilmek için, karmaşık sistemin; sade, açık, anlaşılır, uygulanabilir ve denetlenebilir bir şekilde kurgulanmasına ihtiyaç vardır. Nitekim pratikte de işverenlerin önemli bir bölümü, tüm çalışanlara asgari ücret düzeyinde değil; işin ve bireyin özelliklerini belli ölçüde göz önünde bulundurarak farklı ücretler ödemektedir.

"Çalışma Hayatına Yeni Bir Bakış" felsefesiyle öne sürülen sektörel ve bölgesel asgari

ücret modelleri; kalkınmaya sürdürülebilir katkı sağlamayı, toplumsal adaleti desteklemeyi ve en önemlisi adil rekabet şartları altında çalışanların refahını artırıcı bir rol oynamayı amaçlamaktadır.

Kaynakça

- Adema J, Giesing Y, Schönauer A, et al. (2019) Minimum wages across countries. ifo DICE Report 16(4): 55-63.
- ILO I (2017) Minimum wage policy guide. International Labour Organization. <https://www.ilo.org/global/topics/wages>
- Koç, Y (2015) Bölgesel Asgari Ücret. <https://www.yildirimkoc.com.tr/usrfile/1329254574a.pdf>
- Korkmaz, A (2014) "Bir sosyal politika aracı olarak Türkiye'de asgari ücret: 1951-2003". Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (7): 53-71.
- Öçal, Ö., Karaalp Orhan, H S (2018) "Asgari ücret uygulamasının tarihsel gelişimi ve TürkiyeAB ülkeleri ile karşılaştırmalı bir analiz". Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 5(3): 645-664.
- Sayın A.K. (2019) "ILO normları bakış açısı ile dünyada ve Türkiye'de asgari ücret uygulamaları". Çalışma ve Toplum 3(62): 1877-1916.
- Temaj D (2022) Switzerland Minimum Wage and Average Salary. [www.bmas.de, https://www.bmas.de/EN/Labour/Minimum-Wage/minimumwage.html](https://www.bmas.de/EN/Labour/Minimum-Wage/minimumwage.html)
- Not: Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM) tarafından hazırlanan Sektörel Asgari Ücret ve Bölgesel Asgari Ücret çalışmalarının tam metnine www.kosam.org adresinden ulaşılabilir.

Mustafa KESKİN

KTO, Ekonomik Araş. ve Proje M¼d¼rl¼ę¼

K¼RESEL SAğLIK TURİZMİ VE TÜRKİYE'NİN DURUMU

1. GİRİŞ

Sağlık hizmetleri; fiziksel, zihinsel ve sosyal Srefahın iyileştirilmesi ya da olası sorunların önlenmesine yönelik hizmetlerdir. Sağlık turizmi ise insanların sağlık hizmeti almak için buldukları ÷lkeden başka bir ÷lkeye yaptıkları seyahatlerdir. Sağlık turizmi hem sağlık hem de turizm sektörüne doğrudan katkı sağlamaktadır. Turizmin diğer türleri arasında en hızlı büyüyen sektör sağlık turizmidir. Son yıllarda büyük bir gelişme gösteren sağlık turizmi ÷lkelerin uluslararası pazarda sektörün tanıtımına yönelik verdikleri önemi artırmıştır.

Turizm sektörünün çeşitliliğinin artırılması ve tüm sezona yayılmasını sağlayan sağlık turizmi, ÷lkelerin ekonomisine ve istihdamının artırılmasına ciddi katkılar sağlamaktadır. Bu raporda sağlık turizminin tanımı, çeşitleri ve sağladığı faydalar hem küresel hem de Türkiye özelinde incelenecektir.

2. SAğLIK TURİZMİ

Tedavi görmek maksadıyla sağlık hizmeti almak isteyen hastaların ikamet ettikleri ÷lkeden farklı bir ÷lkeye seyahat etmelerine sağlık turizmi denilmektedir. Sağlık amaçlı

seyahat eden turistler sağlık turistleri olarak adlandırılmaktadır.

2.1 Sağlık Turizmi Çeşitleri

Sağlık turizmi kendi içerisinde 4 ana kategoriye ayrılmaktadır. Bunlar aşağıdaki şekil ve diğer açıklamalarla detaylandırılmıştır.

Medikal turizm, sağlık turistinin genel halinin kontrolü ve iyileştirilmesi için yapılan faaliyetleri kapsamaktadır. Sağlık taraması, diş tedavisi, kalp ameliyatı, protez takılması, kanser tedavisi, nöroşirurji ve organ nakilleri gibi faaliyetlerden oluşmaktadır.

Termal turizm, içeriğinde erimiş mineral barındıran maden sularının dinlenme, zindelenme ve tedavi gibi amaçlarla kullanımdan ortaya çıkan uygulamaların bütünü termal turizmin kapsamındadır. Sümerlerin sıcak su kaynaklarının etrafına yaptıkları sağlık tesisleri termal turizmin eskilere dayandığını göstermektedir.

İleri yaş (Geriatri) turizmi, son dönemde yaşlı turistlerin bakım ve rehabilitasyonunu yapabilmek amacıyla klinik konuk evleri, geriatrik tedavi merkezleri ve bakım evlerinde alanında uzman personel eşliğinde uygulanan turizm çeşididir. Türkiye, 2014-2018 yılları aralığında 10. Kalkınma Planı kapsamında ileri yaş turizmini programına dahil olmuştur.

Engelli turizmi, engelliler için özel bakım, klinik otellerde ve rehabilitasyon merkezlerinde uygulanan hizmetler engelli turizmi şeklinde adlandırılmaktadır.

2.2 Tercih Edilme Sebepleri

Hastaların sağlık turizmini tercih etmelerindeki temel sebepleri aşağıdaki maddeler gibidir:

- Hastanelerdeki yoğunluk ve yığılmalar,
- Bekleme sürelerinin uzunluğu,
- Yüksek tedavi maliyetleri,

Şekil 1: Sağlık Turizmi Çeşitleri

Şekil 2: Sağlık Turizmi Alanında En Çok Tercih Edilen Ülkeler

Kaynak: SATURK

Şekil 3: Ülkelerin Sağlık Turisti Çekme Nedenleri

Almanya, ABD, Güney Kore gibi ülkelerin sağlık hizmetleri kaliteli ve teknolojik donanımları yüksek seviyededir.	Macaristan'da termal turizm, İspanya'da yaşlı turizmi ve Hindistan'da tıp turizmi politikaları oldukça etkilidir.	Singapur, Tayland, Kıbrıs Rum Kesimi, Kosta Rika gibi ülkelerin asil gelir kaynağını turizm oluşturmaktadır.	Ürdün, Hindistan, Malezya, Brezilya ve Malta'nın yurt dışında eğitim görmüş doktor avantajları bulunmaktadır.
Ürdün, İran, Malezya, Brezilya gibi ülkeler coğrafi ve politik konum avantajlarını kullanmaktadır.	Güney ve Orta Amerika ülkeleri, yüksek tedavi maliyetleri nedeniyle ABD dışında tedavi seçenekleri arayan Amerikan vatandaşlarına hizmet vermektedir.	Avrupa ülkeleri kendi içlerinde sağlık turizmi gerçekleştirilmektedir. Örneğin, Belçika'ya ülke dışından gelen hastaların %60'ı Hollanda'dan gelmektedir.	Türkiye, Malezya, İsrail gibi ülkeler ise birçok açıdan avantajlı bir arada bulunmaktadır. (coğrafi konum, turizm ilkesi olmaları, sağlıkla ilgili teknoloji kullanmaları, kaliteli sağlık hizmeti sunmaları, ekonomik fiyatlı olmaları) gibi nedenlerle sağlık turizminin tercih ettiği ülkelerdir.

Kaynak: SATURK

Resim 1: Küresel Sağlık Turizmi Hasta Hareketliliği

Kaynak: SATURK

- Hastanın ülkesinde yüksek teknolojiye sahip ekipman ve profesyonel insan kaynağının az olması,
- Hastanın kendi ülkesinde hastalığının bilinmemesi,
- Sağlık sigortası ile ilgili problemlerin olması,
- Engelli, yaşlı ve kronik hastaların tedavilerini farklı ortamlarda sürdürmek istemesi,

- Madde bağımlısı olan hastaların daha farklı ve uygun ortam talep etmeleri,
 - Tedavi ile birlikte tatil yapma fırsatı,
 - Farklı ülkelerin iklim ve coğrafi özelliklerinden faydalanmak ve termal tesisleri bulunan ülkelerin termallerinden faydalanmak şeklinde sıralanabilir.
- Sağlık turizminde diş, göz, estetik, kalp-damar ve eklem protezleri, kısırlık tedavisi ve

tüp bebek en çok tercih edilen operasyonlardandır. Bu operasyonların dışında basit tetkik veya belirli bir hastalığın kontrolü için sağlık turizmi yapan hasta sayısı da oldukça fazladır.

Sağlık turizmi faaliyetlerinde bulunan ülkeler yılın 12 ayında da turizm sektörünü canlı tutmaktadır. Ülkelerin sahip olduğu doğal zenginliklerin (şifalı su, dağ, kaplıca, orman vb.) sağlık turizmi için ekonomiye kazandırılıp gelir elde edilebilmektedir. Turistler yaptığı hem sağlık hem de turizm harcamalarıyla ülke ekonomisine katkıda bulunmaktadır.

3. KÜRESEL BOYUTTA SAĞLIK TURİZMİ

İnsanların sağlık turizmini tercih etmesinin temel nedeni daha kaliteli sağlık hizmetini daha ekonomik düzeyde alması ve gittiği ülkenin coğrafi ve kültürel olanaklarından yararlanmasıdır. Küresel sağlık turizmi verileri pazar büyüklüğü ölçülemeyen ya da güvenilir olmayan kaynaklar nedeniyle net şekilde açıklanamamaktadır. Fakat Medikal Turizm Derneği'ne göre küresel sağlık turizmi 2018 yılında 100 milyar dolara ulaşmıştır. Kişi başına düşen küresel sağlık harcaması 2019 yılında 1129 dolar iken bu rakamın 2050 yılına kadar 1.515 dolara çıkacağı tahmin edilmektedir. Gelişen teknoloji ve tedavi yöntemleriyle beraber bu harcamaların yükselmesiyle sağlık sektörü dinamizminin artacağı düşünülmektedir. ABD, Hindistan, Kosta Rika ve Türkiye küresel alanda en çok tercih edilen ülkelerin başında gelmektedir. Türkiye coğrafi konumu, sağlık kuruluşları, eğitilmiş insan gücü, kaplıcaları ve doğal güzellikleriyle sağlık turizmi açısından oldukça önemli bir ülkedir. Hem tarihi ve kültürel zenginliği hem de sağlık alanındaki yetkinlik seviyesiyle Türkiye, dünyanın ilk on gözde ülkesi arasında yer almaktadır. Sağlık turizminin de başarılı diğer ülkeler de şekilde 2'de gösterilmektedir.

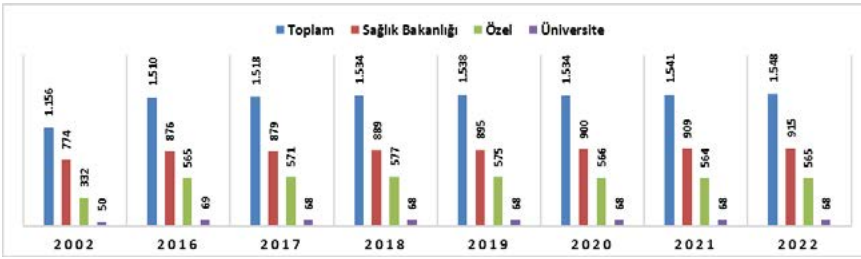
Küresel sağlık sektöründe hastaların tedavileri için ülke tercih kriterlerinin başında coğrafi yakınlıklar ve daha ekonomik olduğundan dolayı komşu ülkeler gelmektedir. İnsanlar sağlıklarına kavuşmak için sadece kendi ülkelerini değil çevre ülkelerin de sağlık imkanlarını ve tedavi masraflarını araştırmaya başlamıştır. Sağlık sektöründeki temel problemlerin insanları diğer ülkelerdeki sağlık hizmetlerine yönlendirmesi sonucu sağlık turizmi bir sektör haline gelmiştir. Ülkelerin sağlık turizmi çekme nedenlerinin başında sağlık alanındaki gelişmeler ve başarılar yer almaktadır. Diğer ana etmenler ekonomik ve kaliteli hizmet alabilmek, komşu ülke olması gibi durumlardan dolayı sağlık turizmine önemli katkılar sağlamaktadır.

Tablo 1: Sağlık İşlemlerinin Ülkelere Göre Ortalama Maliyeti (2013, Dolar)

Tıbbi İşlem	Türkiye	ABD	Almanya	Hindistan	Meksika	İspanya	Tayland
By-Pass	8.500-21.000	-	-	7.500-10.500	39.000-42.000	39.000-43.000	22.500-24.500
Kalça Protezi	10.000-23.000	30.000	27.000	7.000-9.500	39.000	16.300-18.900	12.000-17.000
Kalp Kapakçığı Ameliyatı	13.750-23.000	-	-	9.500-14.000	39.000	43.000-47.500	18.500-22.000
Diz Nakli	9.000-23.000	26.000	23.000	7.000-10.000	21.000	16.000-18.500	10.500-16.500
Omurga Füzyon	7.000-23.000	-	29.000	7.500-11.500	25.000	25.000-32.500	9.700-12.500
Rahim Alınması	-	-	11.000	2.500-10.000	9.700	13.500-15.000	4.500-8.000

Kaynak: Companion Global Healthcare

Grafik 2: Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Sayısı (2022)

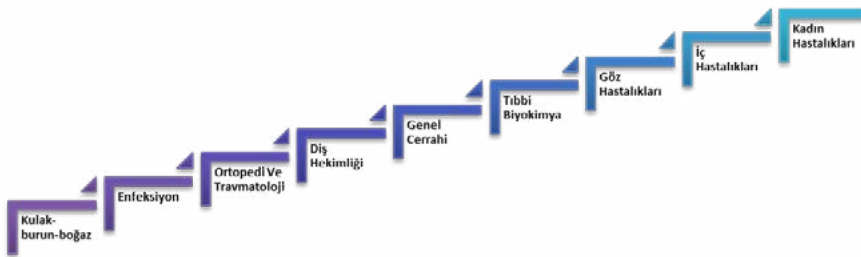
Kaynak: Sağlık Bakanlığı

Grafik 1: Türkiye'ye Gelen Sağlık Turist Miktarı ve Turizm Geliri (Kişi, Dolar)

Kaynak: TÜİK

Şekil 4: Türkiye'ye Gelen Sağlık Turistlerinin Başlıca Tercih Ettiği Branşlar

Kaynak: USHAŞ

Şekil 5: Sağlık Turizmi Stratejik Hedefleri

Kaynak: SATURK

şekil 3'te sağlık turizminde başarılı olan ülkelerin, turistleri çekme hususundaki başarılı noktalara değinilmiştir.

Resim 1'de görüldüğü üzere Kuzey Amerika oldukça yüksek sağlık turisti trafiğine sahip iken onu Asya bölgesi takip etmektedir. Latin Amerika tedavi için Kuzey Amerika'yı tercih etmektedir. Afrika ve Okyanusya bölgelerinin büyük bir çoğunluğu Asya bölgesinde yoğunlaşmıştır. Orta Doğu ise Kuzey Amerika, Asya ve Avrupa'yı tercih etmektedir.

Aşağıda çeşitli ülkelere göre ortalama tedavi maliyetleri verilmiştir. Buna göre Türkiye Hindistan'dan sonra ortalamasının altında tedavi maliyetlerine sahiptir.

4. TÜRKİYE'NİN SAĞLIK TURİZMİ VE ALT YAPISI

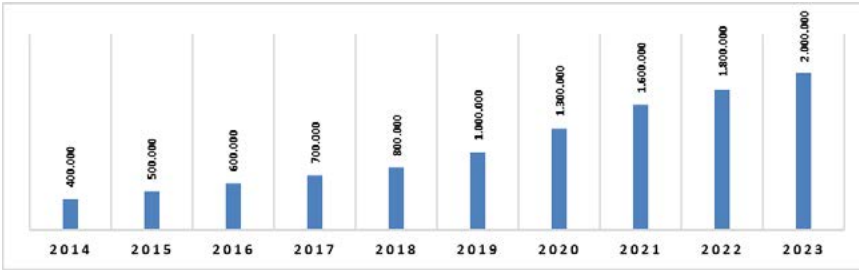
Hükümet, lisanslı kurumları ve sağlık kurumlarını düzenli olarak denetlemektedir. Bu denetimler kalite, koruyucu hekimlik etkileşimleri, etkinlik ve standartlar üzerine yoğunlaşmaktadır.

Türkiye organ nakilleri, diş tedavileri, plastik cerrahi, kalp, obezite ameliyatları ve birçok girişimsel ameliyat için doğal bir şifa merkezidir. Kısa bekleme süreleri, uygun fiyatlı ve yüksek kaliteli tedavi planları, organizasyonları ve misafirperver kurumları ile sağlık turizminde potansiyeli oldukça büyüktür. Türkiye'de 2002 yılında 1.156 olan hastane sayısı 2022 yılında yaklaşık %34 artarak 1.548'e yükselmiştir. 2002-2019 döneminde özel hastane sayısı neredeyse iki katına çıkmıştır. Üniversite Araştırma Hastaneleri ise 2017 yılından beri 68 adetle sabit kalmıştır.

Türkiye'yi tercih eden sağlık turistleri incelendiğinde, 2019 yılında 701.046 kişi ile ciddi bir sıçrama yaptıktan sonra küresel salgın tehdidi ile beraber sayı neredeyse yarı yarıya düşmüştür. 2021 yılında tekrardan bir toparlanma sürecine girilmiş ve 2022 yılında 1.258.382 kişi ile rekor seviyelere ulaşmıştır.

Grafik 3: Türkiye'nin Sağlık Turizmi Hedefleri (2014-2023, Kişi)

Kaynak: T.C. Sağlık Bakanlığı

Sağlık turizminden elde edilen gelirler incelendiğinde, 2019 yılında 1412.438 dolar gelir elde edilmiştir. 2020 yılında salgının etkisiyle düşüş gösteren gelir 2021 yılında 1.726.973 dolar olurken 2022 yılında 2.119.059 dolarla rekorunu kırmıştır. 2023 yılının ilk çeyreğinde 453.714 dolar gelir elde edilmiştir.

Hastaların tedavileri için Türkiye'yi tercih etme nedenleri; kaliteli sağlık hizmetleri, tıbbi hizmetlerin maliyeti, tam teşekküllü hastaneler, gelişmiş tıbbi ekipmanlar, nitelikli doktorlar, kısa bekleme süreleri ve tatil fırsatı olmaktadır.

Sağlık turistlerinin Türkiye'de en çok tercih ettiği branşlar ise sırasıyla Şekil 4'te gösterilmiştir. Buna göre Türkiye'de en çok kadın hastalıkları branşı tercih edilmektedir.

Türkiye'de sağlık turizm alanında faaliyet gösterebilmek için kuruluşların Sağlık Bakanlığı'ndan "Uluslararası Sağlık Turizmi Yetki Belgesi" alması gerekmektedir. Ayrıca bu lisansa erişebilmek için lisanslı bir seyahat acentası olunması gerekmektedir. 2022 yılına kadar bu belgeyi toplam 1473 sağlık tesisi ve 308 aracı kuruluş almıştır. Buna ek olarak dünya genelinde sağlık kuruluşlarını ve programlarını akredite eden kuruluş olan JCI (Joint Commission International- Uluslararası Ortak Komisyon) belgesini 170 kuruluş temin etmiştir.

Sağlık Bakanlığınca Türkiye'nin 2023 yılında sağlık turizminde hedeflediği alt yapı faaliyetleri olarak uluslararası akredite sağlık

kuruluşlarının ve sağlık serbest bölgesi oranını %10'a çıkarmayı öngörmüştür. Şekil 5'te Türkiye'nin sağlık turizmi alanında belirlemiş olduğu hedefler gösterilmektedir.

Sağlık turizminin; ekonomiyi iyileştirme, hazineye katkı sağlama, turist potansiyelini artırma, ülkenin küresel ölçekte bilinirliğini artırma, sağlık turisti memnuniyeti ile saygınlığı artırma, refah seviyesini yükseltmek gibi ülkeye ciddi katkıları bulunmaktadır.

Sağlık Bakanlığının Türkiye için belirlediği sağlık turizmi hedefleri incelendiğinde, 2014 yılında 400.000 kişi iken kademeli şekilde artırılarak 2019 yılında 1.000.000 kişi olarak belirlenmiştir. 2023 yılı hedefi ise 2.000.000 kişi şeklinde belirtilmiştir.

5. SONUÇ

Son yıllarda giderek artan hacmiyle sağlık turizmi popüler hale gelmiştir. Küresel arenada insanlar, kalitesi yüksek sağlık hizmetlerini daha ekonomik maliyetlerle farklı ülkelere seyahat ederek gerçekleştirmektedir. Geniş bir hizmet ağını kapsayan sağlık turizmi, estetik ameliyattan tüp bebeğe, saç ekiminden diş tedavisine kadar insan sağlığıyla ilgili önemli faaliyetleri bünyesinde barındırmaktadır. Buna ek olarak, konaklama sektörü, hastaneler, termal sağlık tesisleri, SPA merkezleri ve sağlık kürü merkezleri, rehabilitasyon merkezleri gibi yerler sağlık turizmine hizmet etmektedir.

Türkiye, sahip olduğu gelişmiş tıp teknolojisi, nitelikli doktorları, JCI akreditasyonu olan hastaneleri, turizmde cazibe merkezlerinin fazlalığı ve uygun maliyetli hizmet ağına sahip olduğu için tercih edilen ülkelerin başında gelmektedir. JCI (sağlık hizmetleri akreditasyonunda tanınmış küresel lider bir kuruluş) akreditasyonuna sahip hastaneler arasında yapılan mukayesede Türkiye, diğer ülkelere göre %50 ile %60 arasında daha tasarruflu olduğu saptanmıştır. Örneğin bir kalp by-pass ameliyatı olmanın maliyeti Türkiye'de (8 bin 500- 21 bin dolar) arasındayken, bu rakam İspanya'da 43 bin, Meksika'da 42 bin, Kore'de 31 bin 500 dolar seviyelerine kadar yükselmektedir.

Özetle, sağlık turizminin ülkeye kattığı avantajların başında ekonominin iyileştirilmesi, hazineye katkı sağlanması, ülkeye gelen turist sayısının artırılması, ülkenin küresel ölçekte bilinirliğinin artırılması, sağlık turisti memnuniyeti ile saygınlığın artırılması ve refah seviyesinin yükseltilmesi gelmektedir.

6. KAYNAKÇA

- <https://www.newhealth.media/blog/2023-turkiye-saglik-turizmi-strateji-ve-hedefleri>
- <https://www.sabah.com.tr/saglik/2022/04/19/turkiye-saglik-turizminde-ilk-5-in-icinde>
- <https://www.clinicspots.com/tr/blog/medical-tourism-in-turkey-statistics>
- <https://shgmturizmdb.saglik.gov.tr/>
- <https://www.medicalcenterturkey.com/health-tourism-in-turkey/>
- <https://www.linkedin.com/pulse/advantages-general-situation-medical-tourism-ff/>
- <https://www.ushas.com.tr/en/health-tourism-data/>
- <https://www.statista.com/statistics/675558/medical-tourism-index-turkey/>
- Sağlık hizmetlerine en çok hangi ülke harcıyor? - Mali - 2023 (thelittlecollection.com)
- <https://www.hisglobal.com.tr/blog/saglik-turizmi-nedir>
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Sa%C4%9F%C4%B1k_turizmi
- <https://www.malikelavuz.com/dunyada-ve-turkiyede-saglik-turizmi/>
- <https://medigence.com/blog/top-medical-tourism-destinations-in-the-world/>
- Türkiye İstatistik Kurumu

Gizem ERİM ÖZÇELİK

KTO, Ekonomik Araş. ve Proje Müdürlüğü

FARKLARI VE BENZER YANLARIYLA GYO VE GYF'LERE KISA BİR BAKIŞ

1. GİRİŞ

Sermaye Piyasası Mevzuatında gayrimenkullerin menkul kıymetleştirilmesine ilişkin iki temel model yer almaktadır. Bunlar gayrimenkul yatırım ortaklığı (GYO) ve gayrimenkul yatırım fonu (GYF)'dir. Bu iki model:

- Gayrimenkullerin menkul kıymetleştirilmesine,
- Büyük ölçekli gayrimenkul yatırımlarına likidite kazandırılmasına,
- Ortaklık yapısı kullanılarak gayrimenkul yatırımlarının finanse edilmesine,
- Yatırımcıların GYF katılma paylarını/GYO hisse senetlerini almak suretiyle bu yatırımlardan elde edilen gelirlerden yararlanmasına imkân sağlayan yatırım araçlarıdır.

Çalışmada farklılıkları ve benzerlikleriyle GYO ve GYF'lere değinilecek diğer yandan bazı istatistikler okuyucu ile paylaşılacaktır.

2. Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı (GYO)

GYO'lar genellikle gayrimenkuller, gayrimenkul projeleri, gayrimenkule dayalı haklar, altyapı yatırım ve hizmetleri ile sermaye piyasası araçlarından oluşan portföyü işletmek amacıyla paylarını ihraç etmek üzere kurulan ortaklıklardır.

GYO, gelirinin büyük bir bölümünü doğrudan sahip oldukları gayrimenkullerden elde etmektedir. Apartman, depo, otel, tıbbi tesis, ofis gibi birçok gayrimenkul türüne yatırım yapan GYO'lar, portföylerindeki gayrimenkul çeşitlerini artırarak yatırım riskini en aza in-

direcek şekilde dağıtmaktadır. Gayrimenkul yatırım ortaklıkları, yatırımcılarına sürekli olarak nakit akışı sağlamaktadır.

Ülkemizde kayıt dışılıkla mücadelede önceliklendirilen sektörlerin arasında yer alan inşaat sektörünün kurumsallaşmanın sağlanmasında GYO'lar önemli roller üstlenmektedir. Bunlar:

- Kurumlar vergisi istisnası ve SPK düzenlemeleri sebebiyle gerçek değerden işlem yapılmakta ve bu da sektörde emsallerin yükselmesine imkân tanımaktadır.
- Küçük yatırımcıların sermaye piyasaları aracılığıyla kazançlı ve büyüyen bir alandan kazanç sağlamalarını kolaylaştırmaktadır.
- Sermaye piyasaları aracılığıyla yabancı yatırımcıyı çekebilme kapasitesine sahiptir.

3. Gayrimenkul Yatırım Fonu (GYF)

GYF'ler nitelikli yatırımcılardan katılma payları karşılığında toplanan paralarla, pay sahipleri hesabına inançlı mülkiyet esaslarına göre gayrimenkuller, gayrimenkule dayalı haklar, sermaye piyasası araçları ile para piyasası araçlarından oluşan portföyü işletmek amacıyla SPK'dan faaliyet izni alan portföy yönetim şirketleri ve gayrimenkul portföy yönetim şirketleri tarafından bir iç tüzük ile süreli veya süresiz olarak kurulan ve tüzel kişiliği bulunmayan malvarlığıdır. Tanımı biraz uzun görünse de kısaca gayrimenkul yatırımı yapmak isteyen yatırımcıları bir araya getirmek ve onlar adına bu yatırımları profesyonel portföy yöneticilerinin

yönetebilmesini sağlamak üzere tasarlanmış bir finansal araçtır.

Mevzuatta gayrimenkul yatırım fonları tüzel kişiliği bulunmayan, portföy yönetim şirketleri tarafından kurulan bir "malvarlığı" olarak tanımlanmaktadır. Portföy yönetim şirketleri kurmak istedikleri fonun içtüzük ve ihraç belgesini hazırlayıp Sermaye Piyasası Kurulu'na başvurmaktadır. Bu dokümanlar SPK tarafından onaylandıktan sonra tescil ve ilanı ile fonun kuruluşu gerçekleşmektedir. Tüm bu onay prosedürlerinin ardından portföy yönetim şirketleri fon katılma paylarının satışı karşılığında yatırımcılardan para toplamaya başlamaktadır. Böylece kurucu portföy yönetim şirketlerinin malvarlığından ayrı bir "fon malvarlığı" oluşmaktadır. Fonun malvarlığı pay sahiplerine aittir. Aynı şekilde, fonda oluşan kar veya zarar da pay sahiplerine aittir. Ancak fonu portföy yönetim şirketi temsil eder, fonun malvarlığını pay sahipleri hesabına ve onların vekili olarak portföy yönetim şirketi yönetmektedir. Ayrıca yatırım kararlarını portföy yönetim şirketi alır ve icra eder.

Ülkemizde gayrimenkul yatırım fonlarıyla ilgili detaylı düzenlemeler Sermaye Piyasası Kurulu tarafından 2014 yılında yayınlanmıştır. İlk gayrimenkul yatırım fonları 2015 yılı sonunda kurulmuştur. 2016 yılında gayrimenkul yatırım fonları pay ihraçları yoluyla yatırımcılardan para toplamaya ve bu paralarla gayrimenkul yatırımları yapmaya başlamıştır.

Aşağıdaki tablo GYO ve GYF'lerin arasındaki farkları daha net görmek açısından okuyucuya yol gösterici olacaktır:

Tablo 1. GYO ve GYF Karşılaştırması

	GYO	GYF
Hukuki Yapılanma	Halka Açık Anonim Şirket olarak düzenlenmiştir.	Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi yatırım fonu olarak düzenlenmiştir.
Tüzel Kişilik	Var	Yok (Yalnızca GYF'ler gayrimenkullerle ilgili tapu işlemlerinin gerçekleştirilebilmesi açısından sınırlı olarak tapuda tüzel kişiliğe sahip sayılırlar)
Kurucu	GYO Tebliği'nde öngörülen şartları sağlayan gerçek ve tüzel kişiler kurucu olabilirler.	Sadece portföy yönetim şirketleri ile gayrimenkul ve girişim sermayesi portföy yönetim şirketleri kurucu olabilirler.
Asgari Başlangıç Tutarı	Başlangıç veya ödenmiş sermayesinin asgari 30 milyon TL zorunludur.	Fon toplam değerinin, katılma payı satışından itibaren 1. yılın sonunda 10 milyon TL'ye ulaşması zorunludur.
İhraca Konu Sermaye Piyasası Aracı	Hisse senedi ihraç ederler.	Katılma payı ihraç ederler.
İhraç Şekli	Hisse senetleri halka arz edilir.	Katılma payları sadece nitelikli yatırımcıya satılır, halka arz edilemez.
Borsada İşlem Görme	Zorunlu	Yok
Fiyatlama	Hisse senetleri Borsaya kote olduğundan fiyat borsada arz ve talebe göre oluşur. Bu nedenle şirket değeri ile hisse senedi fiyatı genellikle birbirinden farklılaşır.	Katılma payı değeri, fon portföyündeki varlıkların değerine fon alacaklarının eklenmesi ve fon borçlarının düşürülmesi suretiyle hesaplanır. Bu nedenle de fiyat doğrudan portföydeki varlıkların değerini yansıtır.

Kaynak: Nüve Capital

Katılma paylarının nitelikli yatırımcıya satışına başlandığı tarihi müteakip en geç 1 yıl içinde fon portföy değerinin en az 10.000.000 TL büyüklüğe ulaşması ve katılma payı sahiplerinden toplanan paraların GYF'lere ilişkin Tebliğ'de belirtilen portföy sınırlamaları dahilinde yatırıma yönlendirilmesi zorunludur.

4. Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı ve Gayrimenkul Yatırım Fonu Farklılıkları

Gayrimenkul yatırım ortaklığı mı, gayrimenkul yatırım fonu mu? Birçoğumuzun kafasını karıştıran ve gayrimenkule dayalı piyasa aracı niteliğindeki bu iki yakın akrabayı gelin benzerlikleri ve farklı yanlarıyla kısaca tanıtmaya çalışalım.

Benzerlikler: Her ikisi de sermaye piyasası enstrümanıdır. Yani SPK tarafından düzenlenmiştir.

Farklılıklar: GYO; personel istihdam edebilen, proje geliştirme faaliyetleri yapan bir anonim şirkettir. GYF ise; personeli olmayan, portföy yönetim şirketleri ve gayrimenkul portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilen bir varlık topluluğudur. Yani şirket değildir. Bunun en önemli çıktısı vergiyle ilgilidir. Örneğin; bir anonim şirketi SPK mevzuatındaki şartları taşıyan bir GYO'ya dönüştürmek herhangi bir vergi yükü getirmemektedir. Bir şirketi GYF'ye dönüştüremeyeceğimizden tüzel kişiliği bulunmayan bir malvarlığı olarak tanımlanabilen GYF'de kazanç fon

inde kaldığı sürece üzerinde bir vergi yükü bulunmamaktadır.

Benzerlikler: Hem GYO hem de GYF gayrimenkule ve gayrimenkule dayalı haklara ve sermaye piyasası enstrümanlarına yatırım yapmaktadır.

Farklılıklar: GYO'da proje geliştirmek mümkünken, GYF'de bitmiş, yapı kullanma izni alınmış gayrimenkullere, tarla-arsa gibi taşınmazlara yatırım yapabilmektedirler. Örneğin; bir GYO tarla alıp sonra bunu arsaya dönüştürüp üzerine proje geliştirebilmektedir. Yani GYF'ler kendi bünyelerinde proje geliştirememektedir.

Benzerlikler: Hem GYO hem de GYF'nin payları yatırımcılara satılmaktadır.

Farklılıklar: GYO'lar halka açık şirketlerdir. Kuruluşlarından itibaren 3 aylık süre içinde %25 oranındaki paylarının Borsa İstanbul'da halka arzı için başvurmak zorundadır. GYF'ler ise halka arz edilmemektedir. GYF süreli ve süresiz olarak kurulabilir ve nitelikli yatırımcılardan katılma payları karşılığında bir para toplamaktadır.

Benzerlikler: Her iki enstrüman da bağımsız denetime tabidir.

Farklılıklar: GYO'nun mali tabloları ara dönemlerde ve yıl sonunda denetlenmek zorundadır. GYF için ise (aksi yönde bir karar alınmamışsa) yıllık denetim yeterlidir.

Benzerlikler: Hem GYO hem de GYF kurumlar vergisi mükellefidir. Aynı zamanda kurumlar vergisinden muaftır. Her iki kuruluşun da

elde ettikleri kazanç kurumlar vergisine tabi değildir.

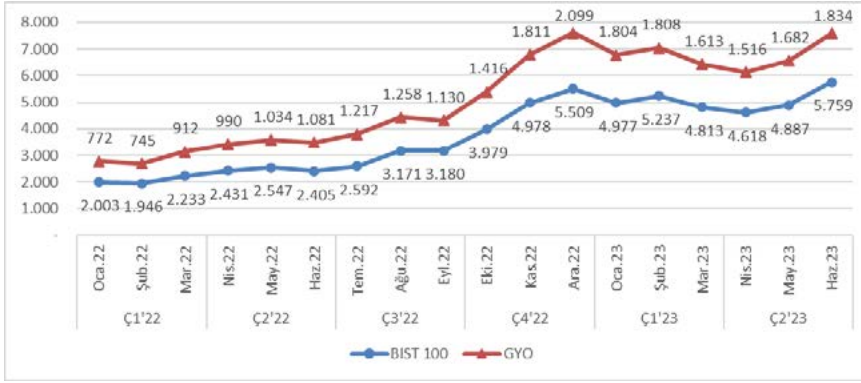
Farklılıklar: GYO'da bu vergi istisnası son derece sınırlıdır. Çünkü, sadece kurumlar vergisi ödemez ve kar dağıtımında stopaj oranı (vergi kesintisi) sıfırdır. Buna karşılık GYO'dan kâr payı elde eden Türkiye'de yerleşik gerçek kişi ya da kurumlar elde ettikleri kazanç gibi diğer kurumlardan elde ettikleri kâr payı gibi beyan edip vergisini ödemektedir. Diğer yandan GYF katılma belgesi sahibi gerçek kişinin bir beyan yükümlülüğü yoktur. Yani, aynı nitelikteki bir gayrimenkulden kira geliri ya da değer artış kazancı elde eden bir GYO ile GYF arasında bu enstrümanın hissesini/katılma belgesini elinde tutan kurumlar arasında ciddi bir vergileme farklılığı oluşmaktadır. GYO'dan kâr payı alan kurumlar vergisi hissedarı bu kâr payı üzerinden vergi ödemekte iken, GYF'den kâr payı elde eden katılma belgesi sahibi kurumlar vergisi mükellefi vergilendirilmemektedir.

Diğer bazı farklılıklar aşağıdaki gibidir:

- GYO'ları gerçek/tüzel kişiler kurmaktadır. Ancak GYF'lerin kurulması için SPK'dan yetki belgesi almış portföy yönetim şirketi olmak gerekmektedir.

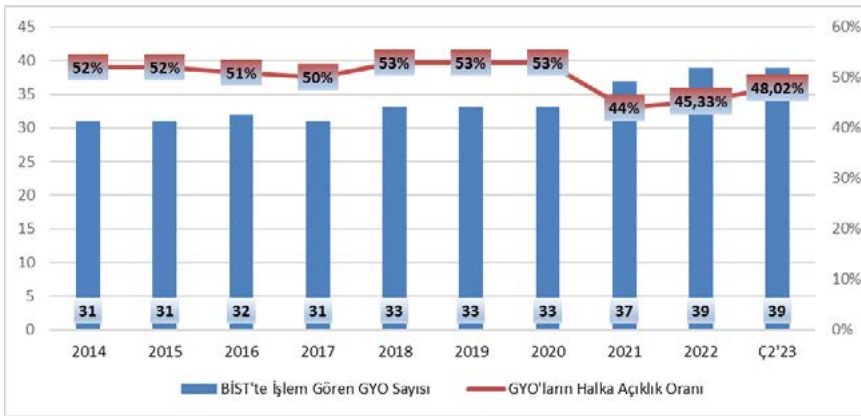
- GYO'lar tüzel kişiliğe sahiptir. Yani kuruculardan ayrı, kendi başına bir kişidir. GYF'ler ise tüzel kişiliğe haiz değildir. Yalnızca vergi mükellefiyeti açısından Gelir İdaresi'ne; gayrimenkul tescili açısından ise Tapu İdaresi'ne karşı bir kişiliğe haizdir. Diğer tüm kişisel

Grafik 1. BIST GYO Endeks Performansı (TL)

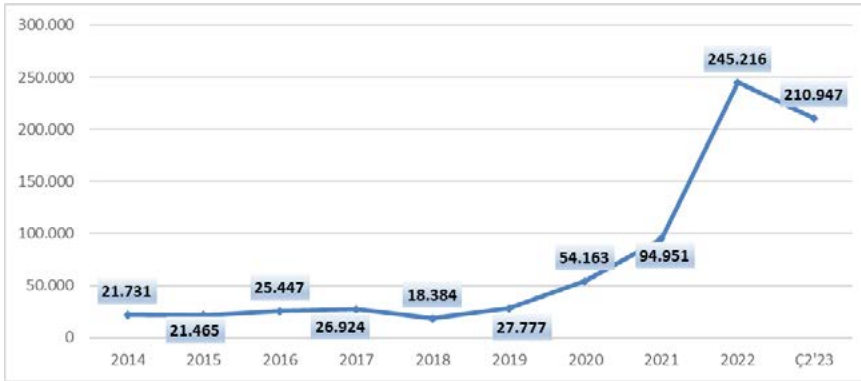
Kaynak: BIST

Grafik 2. Borsa İstanbul'da İşlem Gören GYO Sayısı

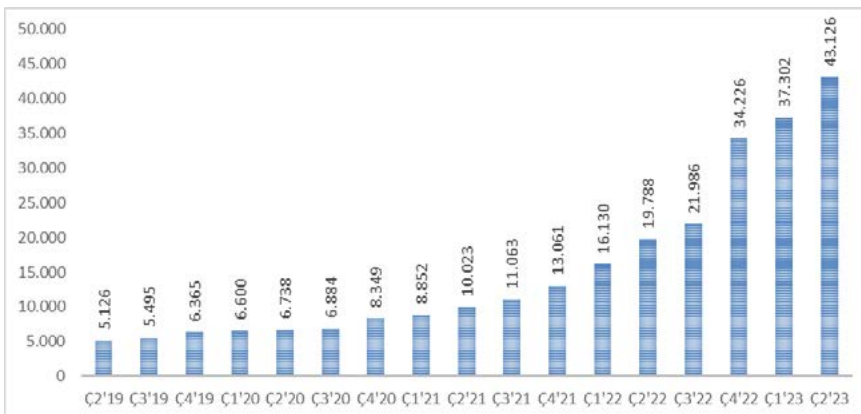
Kaynak: GYODER

Grafik 3. GYO'ların Piyasa Değeri (Milyon TL)

Kaynak: GYODER

Grafik 4. Gayrimenkul Yatırım Fonu Pazarı Toplam Büyüklüğü (Milyon TL)

Kaynak: GYODER

yükümlülükleri Portföy Yönetim Şirketi tarafından yerine getirilmektedir.

• GYF'ler, portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilmesinden kaynaklı şeffaf bir yapıya sahiptir. Bu durum yatırımlara daha fazla kaynak aktarılmasını sağlamaktadır.

Halka açık şirketler, özellikle küçük yatırımcıları korumak ve piyasaların doğru şekilde işlenmesini sağlamak amacıyla SPK tarafından sıkı bir düzenlemeye tabiidir. GYO'lar da halka açık şirketler arasında yer aldıkları için diğer sermaye piyasası kurumlarından farklı olmak üzere halka açık şirketler mevzuatının dışında özel bir düzenlemeye tabidir. Sermaye Piyasası Tebliği GYO'lara ek bazı yükümlülükler getirmiştir. Bu tebliğ GYO'ların; yöneticilerine, borçlanma imkanlarına, portföylerine dahil edebilecekleri gayrimenkullere, iştiraklerine, faaliyetlerine, ellerindeki kaynağı kullanma biçimlerine özel düzenleme ve sınırlamalar getirmektedir.

GYO'lara müteahhit olabilme imkânı tanınmamıştır. Bu ortaklık türü arsa satın alıp üzerine bir proje geliştirirken müteahhit firma ile sözleşme yapma, üretimi bu firmaya yaptırmakla yükümlüdür. GYO olmayan diğer üreticiler dilerse müteahhitlik faaliyetlerini de kendileri yapabilmektedir. Gayrimenkul üretiminde asıl rolün müteahhitlerin üzerinde olduğu düşünüldüğünde GYO'ların üretici sıfatındansa geliştirici niteliğine sahip olduğu ve rekabet alanının daha kısıtlı olduğu yorumu yapılabilir.

5. GYO ve GYF İstatistikleri

GYODER verilerine göre GYO ve GYF'ler ile ilgili bazı temel istatistiksel bilgiler aşağıdaki gibidir:

Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Temel Göstergeleri

- Ülkemizde 39 adet GYO'nun piyasa değeri 211 milyar TL'dir.
- 2023 yılının ilk çeyreğinde yaşanan deprem ve seçimin ardından GYO endeksi, 2023 yılının ilk çeyreğinde BİST 100'e paralel bir şekilde yükseliş trendine girmiştir.
- 2023 yılının ikinci çeyreğinde BİST 100 %16'lık getiri sağlarken GYO endeksi %12 yükselerek Haziran sonu itibarıyla 1.834 puana yükselmiştir.
- 2023 ilk çeyrekte kurumsal yatırımcı oranı ilk çeyrekteki %47,3'lük değerinden %42,9'a gerilemiştir.
- 2023'ün ilk çeyreğinde yabancı yatırımcı ülkeler arasında ABD ilk sırada yer almış ve ardından Hollanda, Birleşik Krallık, Bahreyn ve Bahamalar gelmiştir.

2023'ün ikinci çeyreğinde BİST 100 %16'lık bir getiri sağlarken GYO endeksi de %12 yük-

selerek Haziran sonu itibariyle 1.834 puana yükselmiştir. Öte yandan 39 adet GYO'nun piyasa değeri 211 milyar TL'ye ulaşmıştır. GYO endeksi TL bazında 2023 yılı 1. çeyrekte 1.613,46 ile tamamladığı seyrine 2023 yılı 2. çeyrek sonu itibariyle 1.833,85 seviyesinde kapatmıştır.

Grafik 2'de BİST'te işlem gören GYO sayısı ve GYO'ların halka açıklık oranının son on yıllık değişimi gösterilmiştir buna göre 2023 yılının 2. çeyreğinde BİST'te işlem gören GYO'ların sayısı geçtiğimiz on yılda %25,8 artarak 39 GYO olarak gerçekleşmiştir. Halka açıklık oranı ise 2023 yılının ikinci çeyreğinde %48,02 olmuştur.

Aşağıdaki grafik yıllara göre GYO'ların piyasa değerini görmek açısından önemlidir. Piyasa değeri 2014 yılında yaklaşık 22 milyar TL olan GYO'lar 2023 yılının ikinci çeyreğinde %870,7 oranında artış göstererek yaklaşık 211 milyar TL'lik bir değere ulaşmıştır. Piyasa değerinde yaşanan böylesine bir artış, GYO'ların finansal sektör içindeki önemini görmek açısından önemlidir.

Gayrimenkul Yatırımcıları Derneği (GYODER) tarafından hazırlanan "Gösterge" raporu verilerine göre ülkemizde gayrimenkul yatırım fonu pazar büyüklüğü, 2023 yılı ikinci çeyrek itibariyle 43,1 milyar TL seviyesine ulaşmış durumdadır. Geçen yılın aynı dönemi verisi olan 19,7 milyar TL ile kıyaslandığında fon pazarındaki büyüme dikkat çekicidir.

GYO'lar ve GYF'ler artan ilgiyi iki taraf açısından da değerlendirmek faydalı olacaktır. İki enstrümanın da temel motivasyon kaynağı finansman teminidir. Kurucular, gayrimenkul konusundaki bilgi ve tecrübelerini yüksek getirili proje geliştirme potansiyellerine güvenerek fon bulduklarında yüksek kazanç elde edeceklerine inanmaktadır. Bu sebeple tasarruf sahiplerinin bu kazançlarına ortak olmalarını beklemektedirler. Diğer yandan vergi avantajı da önemli bir faktördür. GYO ve GYF'lerin elde ettikleri tüm kazançlar ku-

rumlar vergisinden istisnadır. Yani bu iki statü altında en başında %20'lik vergi avantajı fırsatı yakalamış olmaktadır. Yatırımcılar açısından bakıldığında ise özellikle GYF'lere yatırım yapan gerçek kişiler elde ettikleri gelirlerden ne stopaj ve ne de yıllık beyanname ile vergi öderler. Yani vergi yükü yoktur. Aynı zamanda SPK denetiminde bir proje geliştiricisinin yatırımcı açısından güven oluşturacağı ve kurumsallaşmayı teşvik edeceği aşikar bir durumdur.

GYO ve GYF'ler yatırımcıların gayrimenkul yatırımlarına erişimini kolaylaştırmaktadır. Büyük miktarlarda sermaye gerektiren gayrimenkul yatırımları birçok yatırımcı için erişilmezdir. Ancak GYO hissesi ya da GYF katılma payı ile yatırımcıların küçük miktarlarla gayrimenkul yatırımı yapması mümkündür. GYF'ler ise yalnızca nitelikli yatırımcılara açık olması, süreli olması açısından yatırımcı için avantajlıdır. Ayrıca yatırım şirketleri yatırımcıların portföylerini çeşitlendirme imkanına sahiptir. GYO ve GYF'ler, yatırımcıların yatırımlarını daha kolay bir şekilde nakite çevirmelerini sağlamaktadır. GYO ve GYF'ler, yatırımcısına profesyonel yönetim sağlamaktadır.

6. Sonuç

Raporda gayrimenkul yatırım ortaklıkları ve gayrimenkul yatırım fonları açıklanarak, benzer ve farklı yönleri ile okuyucuya bilgi aktarılmaya çalışılmıştır. Gayrimenkulle ilgilenen firmaların gündeminde olan GYO dönüşümü ve GYF kurulumu ile ilgili kafalardaki soru işaretlerini bir nebze de olsa gidermek hedeflenmiştir. Çünkü inşaat projeleri geliştiren ya da portföylerinde gayrimenkul bulunan, bu portföylerden kira ve satış geliri elde eden şirketlerin gerek vergisel avantajlar gerekse halka arzın getireceği avantajlardan faydalanmak istemesi GYO'ya dönüşme taleplerinin temelinde yer almaktadır.

Şirketlerin gayrimenkul varlıkları bir GYF'ye aynı sermaye olarak konularak yatırımcılar, GYO'daki gibi vergisel avantajlardan faydalanabilmektedir. Ayrıca sahip oldukları fon paylarını ekspertiz raporlarına göre tespit edilen değer üzerinden nitelikli bir yatırımcıya ya da GYF'ye devrederek nakde çevirebilmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde; enflasyonda devam etmesi muhtemel artışlar, kur-faiz-enflasyon üçgeninin yeni ekonomi politikaları ve yaklaşan yerel seçimler çerçevesinde, merkez bankasının uzun zaman aradan sonra üst üste faiz artış kararları vermesi, sermaye piyasaları ve doğrudan yatırım şeklinde sektöre ve ülkeye gelmesi öngörülen yatırımlar, gayrimenkul yatırım fonları ve diğer gayrimenkul sermaye piyasası araçlarıyla ilgili yapılabilecek teşvik edici düzenlemeler GYO endeksinin 2023 yılında yeni rekorlar elde etmesini destekleyebilecek temel unsurlar arasında yer almaktadır. Diğer yandan alın gücünün düşmesi, yüksek faiz oranları sebebiyle krediye erişimin zorlaşması, maliyetlerdeki artışlar, kira ve satış bedellerindeki artışlar tüm gayrimenkul sektörü için bir risk unsuru oluşturmaktadır.

7. Kaynakça

- <https://www.nuvecapital.com.tr/files/GYO%20vs%20GYF%20bulten.pdf>
- <https://www.ruuf.com.tr/blog/mulk-satin-almadan-gayrimenkul-yatirimi/>
- <https://studylibr.com/doc/1389422/gayrimenkul-yat%C4%B1r%C4%B1m-ortakl%C4%B1r%C4%B1m-m%C4%B1-gayrimenkul-yat%C4%B1r%C4%B1m-fonu-mu>
- <https://www.bdturkey.com/gayrimenkul-yatirim-ortakliklari-neden-varlar-ne-farklari-var>
- <https://www.pwc.com.tr/tr/medya/kose-yazilari/ersun-bayraktaroglu/gyo-ile-gyf-birbirine-benzer-mi-degil-mi.html>
- <https://prudensfinansal.com/gyo-donusumu-gyf-kurulumu/>
- <https://tr.linkedin.com/pulse/gyo-ve-gyfler-reva%C3%A7ta-hakk%C4%B1-sayan>

İL BAZINDA GAYRİSAFİ YURT İÇİ HASILA VERİLERİ İLE KONYA'YA BAKIŞ

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından, ülkemizdeki illerin ekonomik büyüklüklerini gösteren "İl Bazında Gayrisafi Yurt İçi Hasıla, 2022" verileri 7 Aralık 2023'te açıklandı. İl düzeyinde cari fiyatlarla GSYH hesaplamalarına göre; 2022 yılında İstanbul 4 trilyon 564 milyar 280 milyon TL ile en yüksek GSYH'ye ulaştı ve toplam GSYH'den %30,4 pay almıştır. İstanbul'u, 1 trilyon 329 milyar 810 milyon TL ve %8,9 pay ile Ankara, 972 milyar 238 milyon TL ve %6,5 pay ile İzmir izlemiştir. GSYH'den en yüksek payı alan ilk beş il, 2022 yılında toplam GSYH'nin %53,9'unu oluşturmuştur. Konya, 320 milyar 885 milyon TL ile GSYH'den en yüksek pay alan 7. il olmuş ve Konya'nın GSYH'den aldığı pay %2,1 olarak gerçekleşmiştir. Konya son 5 yılda GSYH değerini 4 kat artırmıştır. İl düzeyinde GSYH hesaplarında son üç sırada 11 milyar 288 milyon TL ile Tunceli, 10 milyar 539 milyon TL ile Ardahan ve 8 milyar 287 milyon TL ile Bayburt yer almıştır.

Kişi Başına GSYH

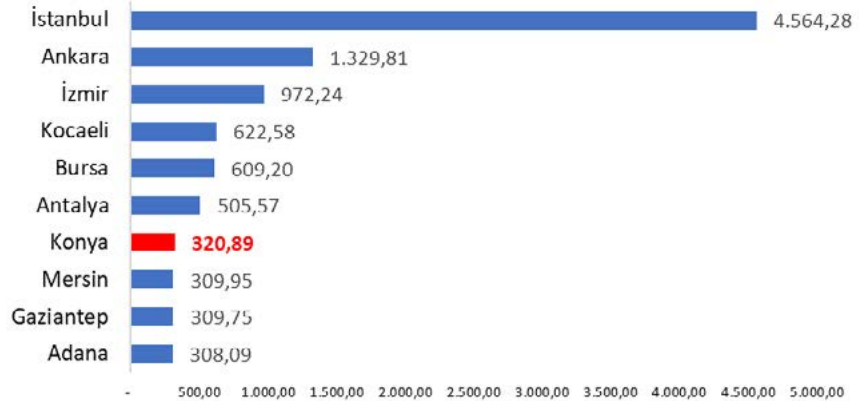
Kişi başına GSYH'de 2022 yılında, Kocaeli 302 bin 772 TL ile ilk sırada yer almıştır. Kocaeli'ni, 287 bin 524 TL ile İstanbul ve 253 bin 501 TL ile Tekirdağ izlemiştir. 2021 kişi başına GSYH verilerinde ilk üç sırasıyla İstanbul, Kocaeli ve Ankara illeri idi. Kişi başına GSYH, 2022 yılında on dört ilde Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir. Konya; 2021 yılında 65 bin 820 TL ile sıralamada 36. sırada yer alırken, il bazında kişi başına GSYH değerini 2022 sonunda 140 bin 328 TL'ye çıkararak iller arasında 32. sıraya yükselmiştir. İl düzeyinde kişi başına GSYH hesaplamalarında, 64 bin 416 TL ile Şanlıurfa, 55 bin 296 TL ile Ağrı ve 54 bin 272 TL ile Van son üç sırada yer almıştır.

Sektörlere Göre GSYH Sıralamaları

GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde Konya iller arasında; tarım sektöründe 1., imalat ve hizmet sektörlerinde 9., sanayi sektöründe de 10. sırada yer almaktadır.

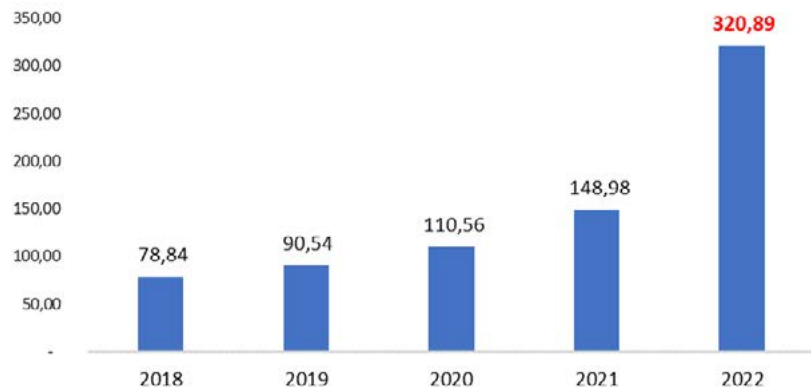
Sanayi sektöründe %22,24 pay ile ilk sırayı alan İstanbul'u %8,30 pay ile İzmir, %7,59 oran ile Ankara takip etmiştir. Konya %2,24 pay ile 2021'deki oranını (%2,06) yükseltmiş ve iller arasında 11 sıradan 10. sıraya yükselmiştir.

GSYH En Yüksek İlk 10 İl, 2022 (Milyar TL)

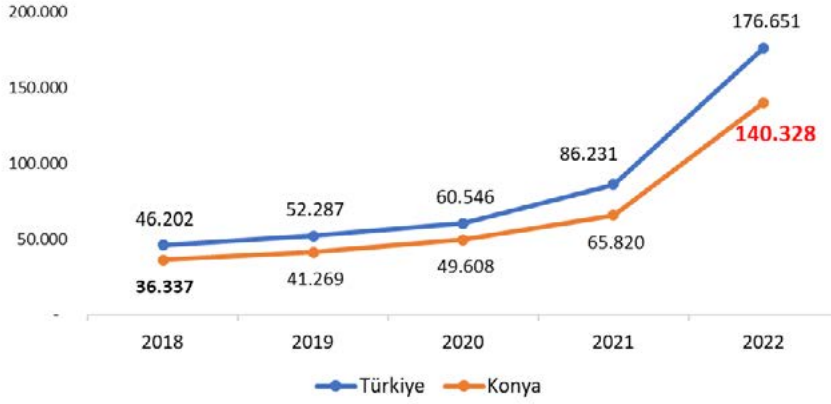
Kaynak: TÜİK

Yıllara Göre Konya GSYH (2018-2022, Milyar TL)

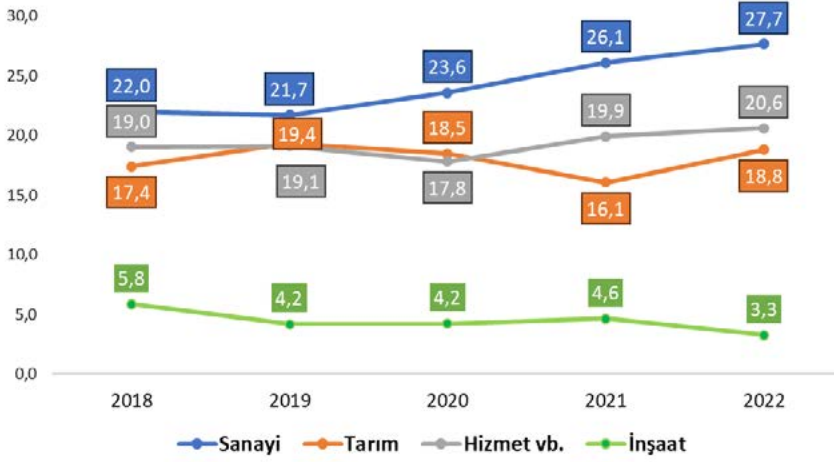
Kaynak: TÜİK

Kişi Başı GSYH Türkiye – Konya (2018-2022, TL)

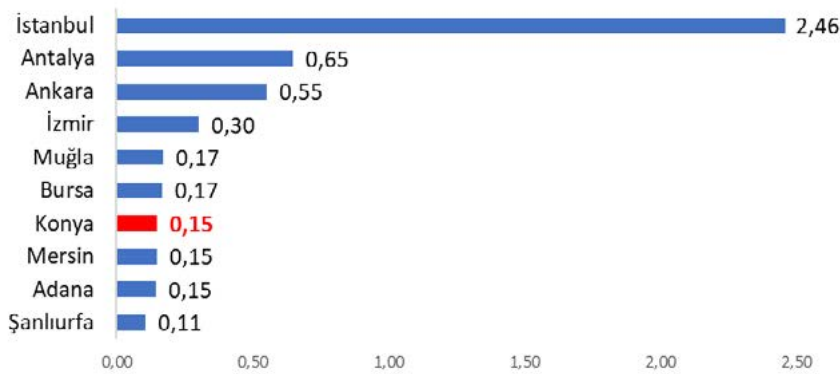
Kaynak: TÜİK

Ana Sektörlerin Konya GSYH İçerisindeki Yüzde Dağılımı (2018-2022, %)

Kaynak: TÜİK

Türkiye GSYH Büyümesine Katkı Sağlayan İlk 10 İl (%)

Kaynak: TÜİK

İmalat sektöründe İstanbul GSYH'den %22,64 pay ile ilk sırada yer almıştır. İkinci ve üçüncü ise sırasıyla %8,89 ve %8,17 paylar ile İzmir ve Kocaeli olmuştur. Konya imalat sektöründe 2021'de %2,08 pay ile 11. sırada yer alırken 2022 yılında bu payı %2,38'e çıkarmış ve iller arasında 9. sıraya yükselmiştir.

Hizmet sektöründe İstanbul'un aldığı pay %41,54 gibi yüksek bir oran tutmaktadır. An-

kara ve İzmir %6,58 ve %6,55 ile yine ikinci ve üçüncü sırayı paylaşmışlardır. Konya hizmet sektöründe GSYH'den aldığı %1,65 pay ile 2021'deki yerini korumuş ve iller sıralamasında 9. sırada yer almıştır.

Tarım sektöründe Konya, ülke GSYH'sinden 2021'de aldığı %5,96 payı 2022'de %6,21'e yükselterek önceki yıllarda olduğu gibi ilk sıradaki yerini sağlamlaştırmıştır. Konya'yı

%4,41 ile Antalya ve %4,35 pay ile İzmir takip etmiştir.

Konya'da Sanayi Sektörü Hızla Yükseliyor

Konya GSYH verileri il özelinde incelendiğinde, şehirde sanayi sektörünün son yıllardaki gelişimi çok bariz şekilde görülmektedir. 2018 yılında sanayi sektörü Konya GSYH içinde %22,0 pay alırken 2022'de bu oran %27,7'ye yükselmiştir. Bu veri; sanayi sektörünün şehir ekonomisinde aldığı payın, sadece son 5 yılda %25,64'lük bir büyüme gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün Konya GSYH içerisindeki payı 2022 yılında %18,8 olmuştur. Konya'nın GSYH'si içinde hizmet sektörünün payı ise 2018 yılında %19,0 iken 2022 sonunda bu oran %20,6'ya çıkmıştır. İnşaat sektöründe son 5 yılda düşüş görülmekte olup, 2022 sonunda sektörün Konya GSYH içinde aldığı pay %3,3 olarak gerçekleşmiştir.

Zincirleşmiş Hacim Endeksiyle GSYH

Zincirleşmiş hacim endeksiyle GSYH, 26 ilde, bir önceki yıla göre Türkiye ortalamasının üzerinde büyümüştür.

Yıllık GSYH, zincirleşmiş hacim endeksiyle 2022 yılında bir önceki yıla göre %5,5 artarken, 26 ilde Türkiye ortalamasının üzerinde artış gerçekleşmiştir. Bir önceki yıla göre 2022 yılında en yüksek artış gösteren ilk üç il sırasıyla %21,8 değişim oranı ile Antalya, %21,4 ile Kırşehir ve %17,0 ile Kilis olmuştur. Bir önceki yıla göre en yüksek azalış gösteren üç il ise sırasıyla %9,4 ile Artvin, %9,5 ile Erzincan ve %11,0 değişim oranı ile Karabük olmuştur.

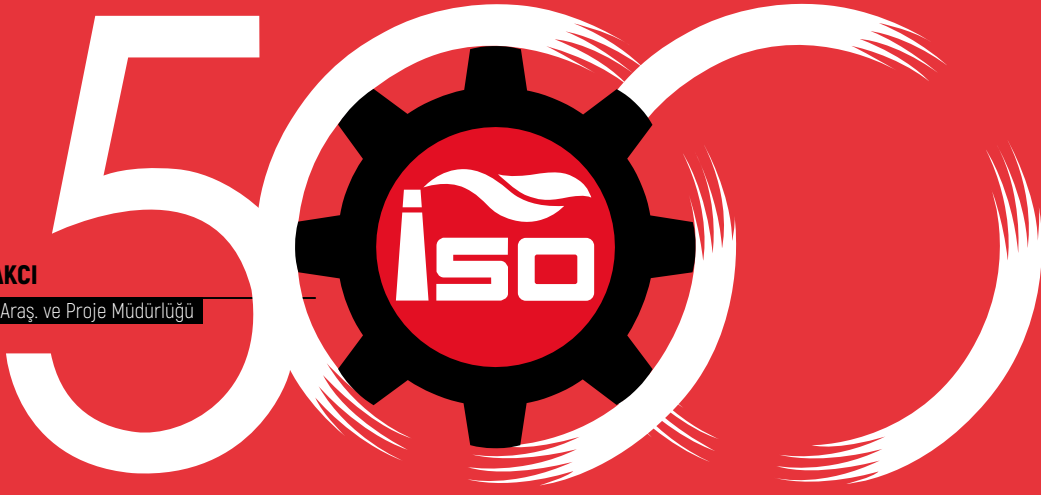
Konya'daki yıllık GSYH bir önceki yıla göre %7,02 değişim oranı ile Türkiye ortalamasının üzerinde büyümüş ve bu veri ile iller arasında 21. sırada yer almıştır.

Konya, Türkiye GSYH büyümesine En Fazla Katkı Sağlayan 7. İl

Yıllık GSYH'nin, zincirleşmiş hacim endeksiyle bir önceki yıla göre %5,5 artışına en fazla katkı veren il, %2,46 ile İstanbul olmuştur. İstanbul'u %0,65 ile Antalya ve %0,55 ile Ankara izlemiştir.

Konya 2022 yılında %0,15 ile Türkiye'nin GSYH büyümesine en fazla katkı veren 7. il olmuştur.

Yıllık GSYH büyümesine 2022 yılında negatif yönlü katkı veren illerin başında %0,03 ile Osmaniye, %0,03 ile Elâzığ, %0,06 ile Hatay yer almıştır.

Burçin KABAKCI

KTO, Ekonomik Araş. ve Proje Müdürlüğü

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2022 ve LİSTEDEN KONYA'NIN YERİ

1. GİRİŞ

İstanbul Sanayi Odası tarafından bu yıl 55'inci hazırlanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesi 2022 yılı verileri açıklanmıştır. İSO 500'de üretimden satışlar, 2022 yılında 2 trilyon 48 milyar liradan 4 trilyon 485 milyar liraya çıkmıştır. Artışın yüksek olmasında ihracattaki güçlü performansın yanı sıra canlı yurt içi talep, yükselen kur ve fiyatlar ile ihracat gelirlerinin TL karşılıklarındaki artışın belirleyici rol oynadığını söyleyebiliriz. Üretimden satışlardaki reel değişimlerine baktığımız zaman 2022 yılının verileri yıl sonu tüketici enflasyonu ile arındırıldığında üretimden satışların reel olarak 2021 yılına göre yüzde 33,3 ile oldukça yüksek bir artış sergilediği görülmektedir. İSO 500, 2021'de 2.048 trilyon TL olan toplam üretimden satış rakamlarını 2022'de yüzde 118,9'luk artışla 4484 trilyon TL'ye çıkarmıştır. İSO 500 ihracat rakamlarına bakıldığında zaman bir önceki yıla göre yüzde 14 artış gerçekleşmiştir. 2021 yılında 85 milyar dolar olarak gerçekleşen ihracat rakamı, 2022 yılında 97 milyar dolar olmuştur. İSO 500 2021 yılında Türkiye'nin toplam sanayi ihracatı içindeki yüzde 37,7'sini karşılarken, bu rakam 2022 yılında yüzde 40 olarak gerçekleşmiştir. İSO 500'de faaliyet kârı yüzde 96 artışla 671 milyar TL'ye yükselmiştir.

2022 yılında üretimden satışlara göre en yüksek paya sahip olan sektör yüzde 23,4 ile "ana metaller ve makine imalatı" olmuştur. İkinci sırada yüzde 23,3 ile "kimyasal ürün-

ler, plastik ve kauçuk ürünleri" yer alırken bu sektör yüzde 14'lük payı ile "kara, deniz taşıtları ve yan sanayi" takip etmiştir.

Listenin ilk sırasındaki isim yine değişmemiş ve 418 milyar TL'lik üretimden satış rakamı ile TÜPRAŞ olmuştur. 2021 yılında İSO 500'ün üretimden satışlarının yüzde 6,9'unu gerçekleştiren TÜPRAŞ, 2022 yılında bu oranı yüzde 9,2 olarak gerçekleştirmiştir. 2021 yılında 55 milyar TL'lik üretimden satış rakamıyla üçüncü sırada yer alan Star Rafineri, 2022 yılında bu rakamı 189 milyar TL'ye çıkararak ikinci sıraya yükselmiştir. 2021

yılında listenin ikinci sırasında yer alan Ford Otomotiv 2022 yılında yerini 140 milyar TL'lik üretimden satış rakamı ile üçüncü sırada yer almıştır. İSO 500 verileri özet olarak şu şekildedir:

Listede yer alan ilk 10 firmanın 2021 yılındaki sıralamaları incelendiğinde, ilk sırada yer alan TÜPRAŞ'ın yerini koruduğu, ikinci ve üçüncü sırada yer alan firmaların 2022 yılında yer değiştirdiği görülmektedir. Geçen sene listede yer almayan İstanbul Altın Rafinerisinin 4. sıradan listeye girdiği görülmektedir.

Tablo.1 Türkiye'nin İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Listesinde Yer Alan İlk 10 Firma

Türkiye Sıra		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda/Kamu	Üretimden Satışlar Net (TL)
2022	2021			
1	1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Raf. A.Ş.	Kocaeli	418.386.097.302
2	3	Star Rafineri A.Ş.	Ege Bölgesi Sanayi Odası	189.155.079.778
3	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	İstanbul	140.075.328.659
4	-	İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş.	İstanbul	87.779.289.190
5	7	Ereğli Demir ve Çelik A.Ş.	İstanbul	69.492.409.075
6	5	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	İskenderun	66.937.198.161
7	4	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Sakarya	65.894.452.143
8	8	Arçelik A.Ş.	İstanbul	64.089.464.219
9	9	Oyak Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	62.664.328.181
10	10	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	İstanbul	59.818.225.984

Kaynak: www.iso500.org.tr

Tablo 2 İlk 500'de En Fazla Yükselen İlk 10 Firma

2022	2021	Kuruluşlar	Değişim
119	454	Sedef Gemi İnşaatı A.Ş.	335
146	398	İzdemir Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	252
189	412	Tarım Kredi Tedarik ve Üretim A.Ş.	223
256	478	Tukaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	222
291	493	Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.	202
223	424	Koruma Klor Alkali San. ve Tic. A.Ş.	201
191	350	Umur Basım San. ve Tic. A.Ş.	159
279	437	Arbel Bakliyat Hububat San. ve Tic. A.Ş.	158
162	313	Yeni Elektronik Üretim A.Ş.	151
359	492	Lidersan Sağlık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	133

Kaynak: www.iso500.org.tr

Tablo 3. İSO İkinci 500'den İlk 500'e Yükselen Firmalar

2022	2021*	Kuruluşlar
227	142	CW Enerji Mühendislik Tic. ve San. A.Ş.
264	46	Qua Granite Hayal Yapı ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.
265	432	Elin Elektrik İnşaat Müşavirlik Proje Taahhüt Tic. ve San. A.Ş.
269	90	Eksim Enerji A.Ş.
294	64	Boğaziçi Beton San. ve Tic. A.Ş.
320	3	Kangal Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.
337	19	Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.Ş.
384	375	Verde Yağ Besin Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.
401	22	Dowaksa İleri Kompozit Malzemeler Sanayi Ltd. Şti.
402	56	Norm Salihli Vida ve Civata Makine San. ve Tic. A.Ş.
403	245	Tosçelik Spiral Boru Üretim Sanayi A.Ş.
411	93	World Medicine İlaç San. ve Tic. A.Ş.
415	101	Göлтаş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş.
418	119	Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş.
421	5	Üntel Kablolari San. ve Tic. A.Ş.
427	36	Eraç Giyim San. ve Tic. A.Ş.
429	258	Sanmar Denizcilik Makina ve Ticaret A.Ş.
430	140	Ünteks Boya Baskı Apre Tekstil San. İç ve Dış Tic. A.Ş.
431	81	Europap Tezol Kağıt San. ve Tic. A.Ş.
433	110	Narteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
437	48	Meltem Kimya ve Tekstil San. İth. İhr. ve Tic. A.Ş.
439	16	Aster Tekstil San. ve Dış Tic. A.Ş.
448	92	Polifarma İlaç San. ve Tic. A.Ş.
450	122	Ve-Ge Hassas Kağıt ve Yapıştırıcı Bant San. ve Tic. A.Ş.
452	185	Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.
454	39	Yurtbay Seramik San. ve Tic. A.Ş.
460	103	Ege Kimya San. ve Tic. A.Ş.
461	74	Yılbor Boru Plastik Petrol San. ve Tic. A.Ş.
462	50	Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret A.Ş.
463	82	Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii A.Ş.
467	2	Kozlu Gıda İmalat San. Tic. ve Taşımacılık A.Ş.
470	34	Soyyığıt Gıda San. ve Tic. A.Ş.
472	1	Ege Seramik San. ve Tic. A.Ş.
473	14	Mikropor Makina San. ve Tic. A.Ş.
477	12	As Ofis Damızlık Yumurta Yem Gıda San. ve Tic. A.Ş.
478	117	Çelsantaş Çelik Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.
479	18	Uludağ İçecek Türk A.Ş.
480	126	Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.
485	43	Nurol Makina ve Sanayi A.Ş.
489	31	TARFAŞ Tarımsal Faaliyetler Üretim San. ve Tic. A.Ş.
490	54	Agrobrest Grup Tarım İlaçları Tohumculuk İmalat İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.
491	133	Dimes Gıda San. ve Tic. A.Ş.
493	109	Durum Gıda San. ve Tic. A.Ş.
494	51	Sarıgözoğlu Hidrolik Makina ve Kalıp San. ve Tic. A.Ş.
496	24	Has Çelik ve Halat San. Tic. A.Ş.
498	137	Teksüt Süt Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.
500	68	CRT Metal San. ve Tic. A.Ş.

Kaynak: www.iso500.org.tr *İSO İkinci 500 Listesindeki Yeri

İSO 500'ü oluşturan firmalar 50'lik gruplar halinde değerlendirildiğinde, ilk 50 kuruluşun uzun yıllardır toplam üretimden satışların yüzde 50 bandında seyreden ağırlığının bu yıl biraz daha artarak yüzde 52'ye çıktığı görülmektedir. İlk 100 firmanın İSO 500 içindeki payı ise yüzde 65'lere ulaşmaktadır.

İSO tarafından oluşturulan 10'lu sektör gruplandırılmasına bakıldığı zaman 2022'de üretimden satışlara göre en yüksek paya sahip olan sektör yüzde 23,4 ile "ana metaller ve makine imalatı sanayii" olmuştur. İkinci sırada yüzde 23,3 ile "kimyasal ürünler, plastik ve kauçuk ürünleri" yer alırken bu sektörün payı neredeyse ilk sırada yer alan sektörle aynı seviyeye gelmiştir. Üçüncü sırada ise yüzde 14'lük pay ile "kara, deniz taşıtları ve yan sanayii" yer almaktadır.

2. RAKAMLARLA TÜRKİYE'NİN İLK 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU 2022

2021 yılında İSO 500'de bir önceki yıla göre en fazla yükselen firmalara bakıldığında ilk sırada 335 sıra yükseliş yaşayan Sedef Gemi İnşaatı A.Ş. firmasının yer aldığı görülmektedir. Bu firmayı, 252 sıra yükselişle İzdemir Enerji Elektrik Üretim A.Ş. ve 223 sıra yükselişle Tarım Kredi Tedarik ve Üretim A.Ş. firmaları izlemiştir.

2021 yılında İSO İkinci 500'de yer alan 47 firma, 2022 yılında İSO 500 listesine yükselmiştir. Listenin ilk sırasında 2021 İSO İkinci 500'de 142. sırada yer alan CW Enerji Mühendislik Tic. ve San. A.Ş. 2022 İSO 500'e 227. sıradan girmiştir. 2021 İkinci 500'de 46. sırada yer alan Qua Granite Hayal Yapı ve Ürünleri San. Tic. A.Ş. 2022 İSO 500'de 264. sırada, 2021 İSO İkinci 500'de 432. sırada yer alan Elin Elektrik İnşaat Müşavirlik Proje Taahhüt Tic. ve San. A.Ş. İSO 500'de 265. sırada yer almaktadır.

2022 yılında İSO 500 listesine 81 adet yeni firma girmiş ancak 69 tanesi isminin açıklanmasına izin vermiştir. Bu firmaların ilk sırasında listenin 4. sırasında yer alan İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş. yer alırken, ikinci sırada Gramaltın Kıymetli Madenler Rafineri San. ve Tic. A.Ş. yer almaktadır.

İSO 500 2022'de Net Satışlarda yer alan ilk üç kuruluşu bakıldığında 2021 yılında da aynı firmaların yer değiştirerek yer aldığı görülmektedir. 2021 yılında ikinci sırada yer alan Ford Otomotiv'in 2022 yılında yerini geçen sene 3. sırada yer alan Star Rafineriye değiştiği görülmektedir 2022 yılının net satışlardaki ilk 10 kuruluşuna bakıldığında da bir önceki yılki listede yer alan Toyota, Oyak-Renault ve PETKİM'in yerine İstanbul Altın Rafinerisi, EUAŞ ve Nadir Metal'in geldiği görülmektedir.

Brüt Katma Değerlerine göre İSO 2021 listesinin ilk üç firmasına baktığımızda 2021 yılında listenin ilk sırasında yer alan JTI Tü-

Tablo 4. Listeye Yeni Giren Firmalar

Sıra	Kuruluşlar
4	İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş.
44	Gramaltın Kıymetli Madenler Rafineri San. ve Tic. A.Ş.
95	Baymina Enerji A.Ş.
175	Hitachi Energy Turkey Elektrik Sanayi A.Ş.
206	Teknik Alüminyum Sanayi A.Ş.
212	Samsung Electronics Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.
227	CW Enerji Mühendislik Tic. ve San. A.Ş.
251	Atmaca Elektronik San. ve Tic. A.Ş.
257	Kümaş Manzeyit Sanayi A.Ş.
260	Kent Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.
264	Qua Granite Hayal Yapı ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.
265	Elin Elektrik İnşaat Müşavirlik Proje Taahhüt Tic. ve San. A.Ş.
269	Eksim Enerji A.Ş.
271	Batı Kipaş Kağıt Sanayi ve Ticaret A.Ş.
294	Boğaziçi Beton San. ve Tic. A.Ş.
320	Kangal Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.
327	ABY Plastik Ambalaj ve Enerji San. Tic. A.Ş.
337	Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.Ş.
351	P.M.S. Metal Profil Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.
354	Koza Polyester San. ve Tic. A.Ş.
375	Kayseri Metal Center San. ve Tic. A.Ş.
379	Pamyağ Gıda San. Tic. A.Ş.
384	Verde Yağ Besin Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.
397	Akkim Yapı Kimyasalları San. ve Tic. A.Ş.
401	Dowaksa İleri Kompozit Malzemeler Sanayi Ltd. Şti.
402	Norm Salihi Vida ve Civata Makine San. ve Tic. A.Ş.
403	Tosçelik Spiral Boru Üretim Sanayi A.Ş.
411	World Medicine İlaç San. ve Tic. A.Ş.
412	Essel Selüloz ve Kağıt San. Tic. A.Ş.
415	Götaş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş.
416	Kaanlar Gıda San. ve Tic. A.Ş.
418	Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş.
421	Üntel Kablolari San. ve Tic. A.Ş.
427	Erak Giyim San. ve Tic. A.Ş.
429	Sanmar Denizcilik Makina ve Ticaret A.Ş.
430	Ünteks Boya Baskı Apre Tekstil San. İç ve Dış Tic. A.Ş.
431	Europap Tezol Kağıt San. ve Tic. A.Ş.
433	Narteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
437	Meltem Kimya ve Tekstil San. İth. İhr. ve Tic. A.Ş.
439	Aster Tekstil San. ve Dış Tic. A.Ş.
440	Europen Endüstri İnşaat San. ve Tic. A.Ş.
445	Abaloğlu Balık ve Gıda Ürünleri A.Ş.
448	Polifarma İlaç San. ve Tic. A.Ş.
450	Ve-Ge Hassas Kağıt ve Yapıştırıcı Bant San. ve Tic. A.Ş.
452	Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.
454	Yurtbay Seramik San. ve Tic. A.Ş.
460	Ege Kimya San. ve Tic. A.Ş.
461	Yılbor Boru Plastik Petrol San. ve Tic. A.Ş.
462	Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret A.Ş.
463	Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii A.Ş.
467	Kozlu Gıda İmalat San. Tic. ve Taşımacılık A.Ş.
470	Soyyığıt Gıda San. ve Tic. A.Ş.
472	Ege Seramik San. ve Tic. A.Ş.
473	Mikropor Makina San. ve Tic. A.Ş.
477	As Ofis Damızlık Yumurta Yem Gıda San. ve Tic. A.Ş.
478	Çelsantaş Çelik Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.
479	Uludağ İçecek Türk A.Ş.
480	Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.
485	Nurol Makina ve Sanayi A.Ş.
489	TARFAS Tarımsal Faaliyetler Üretim San. ve Tic. A.Ş.
490	Agrobrest Grup Tarım İlaçları Tohumculuk İmalat İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.
491	Dimes Gıda San. ve Tic. A.Ş.
492	Ulaş Gıda Un Tekstil Nakliye Tic. ve San. A.Ş.
493	Durum Gıda San. ve Tic. A.Ş.
494	Sarıgözoğlu Hidrolik Makina ve Kalıp San. ve Tic. A.Ş.
496	Has Çelik ve Halat San. Tic. A.Ş.
498	Teksüt Süt Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.
499	Schmid Pekintaş Güneş Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.
500	CRT Metal San. ve Tic. A.Ş.

Kaynak: www.iso500.org.tr

Tablo 5. Net Satışlarda İlk 10 Kuruluş

2022	2021	Kuruluş	Net Satışlar
1	1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	470.299.301.457
2	3	Star Rafineri A.Ş.	189.155.079.778
3	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	151.302.052.349
4	-	İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş.	138.062.656.827
11		EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş.	110.666.876.211
5	52	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	103.768.065.081
8	7	Arçelik A.Ş.	83.618.686.700
10	8	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	71.939.757.388
61	10	Nadir Metal Rafineri San. ve Tic. A.Ş.	69.927.298.996
6	35	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	67.032.681.083

Kaynak: www.iso500.org.tr

Tablo 6. Brüt Katma Değere Göre İlk 10 Kuruluş

2022	2021	Kuruluş	Brüt Katma Değer
1	1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	78.310.441.345
2	3	Star Rafineri A.Ş.	57.895.598.448
5	7	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	34.915.916.699
122	101	JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.	32.003.953.694
3	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	27.887.032.004
20	17	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	20.732.095.369
6	5	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	17.546.414.252
21	34	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	17.113.275.926
31	25	Eti Bakır A.Ş.	15.946.187.045
10	10	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	15.898.529.712

Kaynak: www.iso500.org.tr

Tablo 7. Özkaynaklarına Göre İlk 10 Kuruluş

2022	2021	Kuruluş	Özkaynak
5	7	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	48.097.110.268
14	22	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	40.604.301.900
			39.455.465.708
31	25	Eti Bakır A.Ş.	39.455.465.708
			37.267.927.276
11	52	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müd.	37.267.927.276
1	1	TÜPRAŞ- Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	35.207.792.880
			34.539.166.618
20	17	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	34.539.166.618
			31.222.737.283
6	5	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	31.222.737.283
2	3	Star Rafineri A.Ş.	30.447.853.252
21	34	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	29.796.812.454
			24.640.289.583
281	299	Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim A.Ş.	24.640.289.583

Kaynak: www.iso500.org.tr

Tablo 8. Aktif Toplamına Göre İlk 10 Kuruluş

2022	2021	Kuruluş	Aktif Toplamı
1	1	TÜPRAŞ- Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	129.059.926.353
2	3	Star Rafineri A.Ş.	103.590.161.951
21	34	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	89.118.312.966
5	7	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	88.643.250.655
11	52	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müd.	83.534.630.922
20	17	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	81.470.607.024
14	22	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	79.782.971.356
30	28	TUSAŞ- Türk Havaçılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	75.837.017.381
3	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	75.549.269.320
6	5	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	52.869.162.049

Kaynak: www.iso500.org.tr

Tablo 9. Vergi Öncesi Kar/Zarara Göre İlk 10 Kuruluş

2022	2021	Kuruluş	Dönem Kârı / Zararı
1	1	TÜPRAŞ- Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	36.641.128.306
2	3	Star Rafineri A.Ş.	31.820.364.286
7	9	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	28.343.091.473
31	25	Eti Bakır A.Ş.	20.156.262.003
6	5	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	17.345.555.630
3	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	15.742.875.634
33	36	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	12.345.444.712
14	22	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	11.815.370.286
20	17	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	10.224.981.868
21	34	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	7.766.000.209

Kaynak: www.iso500.org.tr

Tablo 10. FAVÖK'e Göre İlk 10 Kuruluş

2022	2021	Kuruluş	Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kâr
1	1	TÜPRAŞ- Türkiye Petrolleri Rafinerileri A.Ş.	63.935.554.728
2	3	Star Rafineri A.Ş.	45.985.435.440
5	7	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	30.348.833.359
3	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	19.585.330.738
6	5	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	17.475.492.105
20	17	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	14.455.970.451
31	25	Eti Bakır A.Ş.	13.865.259.381
14	22	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları	13.074.584.713
21	34	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	12.115.210.830
33	36	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	12.094.637.154

Kaynak: www.iso500.org.tr

Tablo 11. İhracatta İlk 10 Kuruluş

2022	2021	Kuruluş	İhracat (Bin\$)
1	1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Raf. A.Ş.	7.489.040
3	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	6.250.083
7	4	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	3.429.078
9	9	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları	2.530.010
8	8	Arçelik A.Ş.	2.321.087
16	13	Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	2.112.280
10	10	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	1.811.869
25	15	PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	1.535.119
12	11	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	1.293.752
17	14	Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.	1.194.493

Kaynak: www.iso500.org.tr

Tablo 12. Çalışan Sayısında İlk 10 Kuruluş

2022	2021	Kuruluş	Çalışan Sayısı
3	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	17.252
30	28	TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.	12.503
266	275	Sofra Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	11.902
14	22	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	9.872
20	17	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	9.603
23	19	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	8.627
55	46	Bosch San. ve Tic. A.Ş.	7.694
106	89	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	6.496
474	475	ISS Hazır Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	6.463
91	82	Kipaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.	6.451

Kaynak: www.iso500.org.tr

tün Ürünleri'nin yerini geçen sene listenin 7. sırasında yer alan TÜPRAŞ'a bıraktığı görülmektedir. Brüt Katma Değerlerine göre ilk 3 firma bir önceki yıla göre kıyaslandığında, TÜPRAŞ'ın JTI Tütün Ürünlerine göre yüzde 789 arttığı, Star Rafineri'nin İskenderun Demir ve Çelik'e göre yüzde 228 arttığı görülmektedir. Listenin 3. sırasında yer alan Ereğli Demir Çelik'in ise Ford Otomotive göre yüzde 172 artış gösterdiği görülmektedir. 2021 yılında listenin ilk 10'unda yer alan Eti Maden ve Türkiye Şişe Cam'ın yerlerini Star Rafineri ve Türkiye Petrollerine bıraktığı görülmektedir.

Özkaynaklarına göre 2021 yılında listenin ilk sırasında yer alan Ereğli Demir ve Çelik Fabrikalarının 2022 yılında da yerini koruduğu görülmektedir. 2021 yılında listenin ikinci sırasında yer alan Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı 2022 yılında listenin dokuzuncu sırasında yer almaktadır. Bir önceki yıl üçüncü sırada yer alan Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.'nin ise 2022 yılında listenin ilk 10'unda yer almadığı görülmektedir.

Yüksek karların desteğinin yanı sıra borçlanma imkan ve eğilimindeki düşüşün etkisiyle, İSO 500 kuruluşlarında borçların payı yüzde 70,7'den yüzde 64,3'e gerilerken özkaynakların payı yüzde 29,3'ten yüzde 35,7'ye çıkmıştır.

Aktif toplamına göre ilk 10 kuruluşun ilk üçünde yer alan firmalar sırasıyla; TÜPRAŞ, Star Rafineri, ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı olmuştur. Geçen sene listenin üçüncü sırasında yer alan Ereğli Demir Çelik bu sene yerini Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına bırakmıştır. 2022 yılında İSO 500'ün aktif toplamının yüzde 83 artarak 2,1 trilyondan 3,9 trilyona yükseldiği görülmektedir. Vergi Öncesi Kar/Zarara göre ilk 10 kuruluşun ilk üçüne bakıldığında, 2021 yılında ilk sırada yer alan Ereğli Demir Çelik'in yerini TÜPRAŞ-Türkiye Petrolleri Rafinerileri A.Ş.'ye bırakarak 2022 yılında üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. 2021 yılında listenin ikinci sırasında yer alan İskenderun Demir Çelik'in yerini Star Rafineri'ye bırakarak listede 5. sırada yer aldığı görülmektedir.

Vergi öncesi kar ve zarar toplamı yüzde 121 artarak 219 milyar liradan 485 milyar liraya yükselmiştir. Ancak satış karlılığı oranı 0,2 puan düşüle yüzde 9,3'e inmiştir.

2022'de faaliyet karı yüzde 96 oranında artmış, 342 milyar liradan 671 milyar liraya çıkmıştır. Buna karşılık faaliyet karlılığı oranı, yüzde 14,8'den 2 puan düşerek yüzde 12,8'e gerilemiştir. Benzer şekilde faiz, amortisman ve vergi öncesi karın yüzde 100'e yakın bir artışla 405 milyar liradan 808 milyar liraya yükseldiği görülmektedir. Aynı yılda FAVÖK karlılığı oranı, aynen faaliyet karlılığında olduğu gibi 2,1 puan düşüşler yüzde 17,5'ten yüzde 15,4'e gerilemiştir.

Tablo. 13 İSO 500'de Yer Alan Konya Firmaları

Konya Sıra		Türkiye Sıra		Kuruluşlar	Üretimden Satışlar Net 2022 - (milyon TL)	Üretimden Satışlar Net 2021 - (milyon TL)	% Değişim
2022	2021	2022	2021				
1	1	63	64	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	12.990.453.680	5.844.380.565	122,2
2	4	322	237	Panagro Tarım Hayvancılık Gıda San. ve Tic. A.Ş.	3.181.741.693	2.031.426.879	56,6
3	5	361	426	Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	2.828.451.023	1.147.320.802	146,5
4	2	139	114	Eti Alüminyum A.Ş.	6.762.993.150	3.701.061.778	82,7
5	6	409	483	Ova Un Fabrikası A.Ş.	2.484.796.283	1.010.815.188	145,8
6	3	176	184	AYD Otomotiv Endüstri San. ve Tic. A.Ş.	5.619.922.736	2.486.585.615	126,0
7	7	291	493	Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.	3.452.475.548	992.253.801	247,9

Kaynak: www.iso500.org.tr

Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kârına göre ilk 10 kuruluşun ilk sırasına bakıldığında zaman zaman 2021 yılında ilk sırada yer alan İskenderun Demir ve Çelik'in yerini TÜPRAŞ- Türkiye Petrolleri Rafinerileri A.Ş.'ye bırakarak beşinci sırada yer aldığı görülmektedir. 2021 yılında ikinci sırada yer alan TÜPRAŞ- Türkiye Petrolleri Rafinerileri yerini Star Rafineri'ye bırakırken, üçüncü sırada yer alan Ereğli Demir Çelik Fabrikaları ise yerini korumuştur.

İSO 500 2021'de İhracatta ilk 10 kuruluşu bir önceki yıla kıyasladığımızda listenin ilk sırasında yer alan Ford Otomotiv'in yerini TÜPRAŞ'a bırakarak ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. 2021 yılında ikinci sırada yer alan Toyota yerini Ford'a bırakırken, üçüncü sırada yer alan TÜPRAŞ ise ilk sırada yerini almıştır.

İSO 500'ün ihracat performansına bakıldığında zaman, ülkenin ihracatına yaptığı katkının büyük olduğu görülmektedir. Türkiye'nin 2022 yılı ihracatı zayıflayan küresel büyümeye rağmen yüzde 12,9 oranında artmış ve 254 milyar doları aşmıştır. Bununla birlikte İSO 500'ün ihracatı da yüzde 14,1'lik artış gerçekleştirerek 98 milyar dolara ulaşmıştır. İSO 500'ün Türkiye sanayi ihracatı içindeki payına bakıldığında; bu oranın yüzde 40 civarında gerçekleştiği görülmektedir.

Çalışan sayılarına göre ilk 3 firmayı 2021 yılıyla kıyasladığımızda listenin ilk sırasında yer alan Ford Otomotiv'in yerini korurken ikinci sırada yer alan Sofra Yemek Üretim ile üçüncü sırada yer alan TUSAŞ'ın yer değiştirdiği görülmektedir. 2021 yılında 6.733 çalışan sayısı ile dokuzuncu sırada yer alan OYAK ve 6.575 çalışan sayısı ile TOFAŞ'ın listenin ilk 10'unda yer almazken 2021'de liste-

nin ilk 10'unda yer almayan 6.496 çalışan sayısı ile Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün ve 6.451 çalışan sayısı ile Kipaş Mensucat İşletmelerinin listeye 8. ve 10. sıradan girdiği görülmektedir.

İSO 500 verilerine bakıldığında zaman istihdamın 2022 yılında yüzde 4,1 artarak 800 bin kişiye ulaştığı görülmektedir. Aynı yılda ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 86 dolaylarında gerçekleşmiştir.

İSO 500'de teknoloji yoğunluğuna göre yaratılan katma değer dağılımına bakıldığında, 2022 yılında yaratılan katma değer içerisinde en yüksek payı bir önceki yıla göre 5,3 puan artarak yüzde 37,7 ile orta-düşük teknoloji yoğunluklu sektörlerin yer aldığı görülmektedir. Düşük teknoloji sanayilerin payı 4,4 puan düşüşle yüzde 28,9'a, orta-yüksek teknoloji sanayiler grubunun payı ise 1,1 puan düşüşle yüzde 27,2'ye gerilemiştir. Yaratılan katma değer teknolojik yoğunluğuna baktığımızda, özellikle son yıllarda düşük teknolojiden orta-düşük teknolojiye doğru bir kayma dikkat çekmektedir. Ama orta-düşükten orta-yüksek teknolojiye, orta-yüksek teknolojiden yüksek teknolojiye geçişte ise bir patinaj söz konusudur.

İSO 500'de Ar-Ge harcaması yapan kuruluş sayısında 2013'ten itibaren görülen kademeli artışın, 2018'den sonra durağanlaştığı görülmektedir. 2021'de 265 firma Ar-Ge yapıyorken bu sayı 2022 yılında 260 olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılında Ar-Ge harcamaları bir önceki yıla göre yüzde 80'in üzerinde bir artış gerçekleştirerek 16 milyar TL'yi aşmıştır.

İSO 500'ün borçlarının vadelerine göre gelişimine bakıldığında kısa vadeli mali borçlardaki artış yüzde 100'e yaklaşırken, uzun

vadeli mali borçlardaki artış yüzde 37'de kalmıştır. Böylece, kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payı 2022'de ilk kez yüzde 50 bandını aşarak yüzde 42,8'den yüzde 52,1'e yükselmiştir. Bu artış ile negatif faiz ortamının yanı sıra yeni kredi uygulamalarının kısa vadeli kredi kullanımını özendirmesinin de etkili olduğu belirtilmektedir. Yapılan araştırmaya göre, en yüksek mali borca sahip ilk 3 sektör, 2021'de de olduğu gibi ana metal, gıda ürünleri ve elektrik, gaz, buhar, havalandırma sistemleri olmuştur.

TÜRKİYE'NİN 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU ARASINDA YER ALAN KONYA FİRMALARI

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasında yer alan Konya firmalarına bakıldığında zaman, 2022 yılında da bir önceki yıl gibi listede 7 adet firmanın yer aldığı görülmektedir. Listenin ilk üç sırasında yer alan firmalara bakıldığında Konya Şeker'in ilk sıradaki yerini korurken, ikinci sırada yer alan Eti Alüminyum'un yerini Panagro Tarım'a bırakarak dördüncü sırada yer aldığı görülmektedir. 2021 yılında üçüncü sırada yer alan AYD Otomotiv Endüstri ise yerini Enka Süt'e bırakarak altıncı sırada yer almaktadır. Konya firmalarının bir önceki yıla göre üretimden satışlar bazında yüzdelik değişimlerine bakıldığında zaman, en büyük artışı yüzde 247,9 ile Tümosan Motorun gerçekleştirdiği görülmektedir. Tümosan'ın yüzde 145,8'lik değişim oranı ile Ova Un takip etmektedir.

3. KAYNAKÇA

www.iso.org.tr
Nasil Bir Ekonomi Gazetesi

Mezunlarımızla
GURUR
DUYUYORUZ

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ

Mustafa KESKİN

KTO, Ekonomik Araş. ve Proje Müdürlüğü

KÜRESEL TÜKETİM ÇILGINLIĞI VE GIDA İSRAFI

1. GİRİŞ

Gıda israfı, küresel gıda arzının üçte birine denk gelmektedir. Bu nedenle dünya kaynaklarının daha verimli kullanılması gerekmektedir. Sürekli gelişen ve değişim gösteren çağda çeşitliliğin ve alternatif seçeneklerin artmasından dolayı tüketimde bireyler daha savurgan tutum ortaya koymaktadır. Bilinçsiz tüketimin artması, gıda israfını ciddi oranda artırmıştır. Bunun sonucu olarak dünyayı birlikte paylaştığımız insanların bazıları açlık sınırının altında yaşamaktadır.

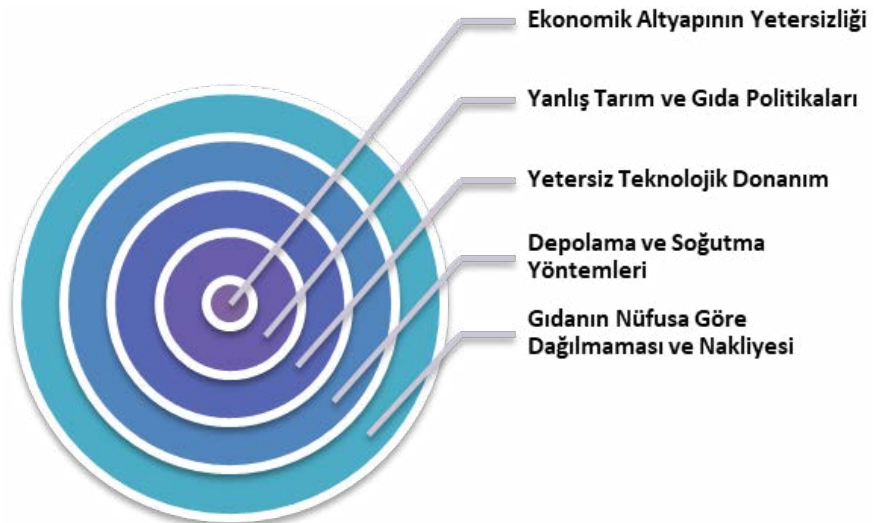
2050 yılına kadar iklim değişikliğinin, küresel gıda fiyatlarını %3 ila %84 arasında yükselmesine neden olacağı tahmin edilmektedir. Küresel boyutta 820 milyondan fazla insan şiddetli kötü beslenme koşullarına maruz kalırken günde yaklaşık 20 bin insan ise gıda kıtlığından hayatını kaybetmektedir. Dünya gıda üretimi ve tüketimi konusunda çok ciddi zıtlıklar bulunmaktadır. Dünyanın bir bölümü açlık sınırında yaşamını sürdürmeye çalışırken diğer bölümü ise aşırı ve sağlıksız beslenmeden dolayı oluşan obezite hastalığından şikâyet etmektedir. Bugüne kadar yaklaşık 4 milyonun üzerinde insan obezite yüzünden hayatını kay-

betmiştir. Obezitenin sebep olduğu sağlık problemlerinin tedavisinde her yıl yaklaşık 2 trilyon dolar harcanmaktadır.

Doğal kaynakların dengesiz dağılımı ve iklim değişikliği gibi faktörler yeterli miktar ve kalitedeki gıdanın tüm dünyaya eşit dağılmasına engel olmaktadır. Üretilen gıdalar nihai tüketiciye ulaşana kadar geçtiği her

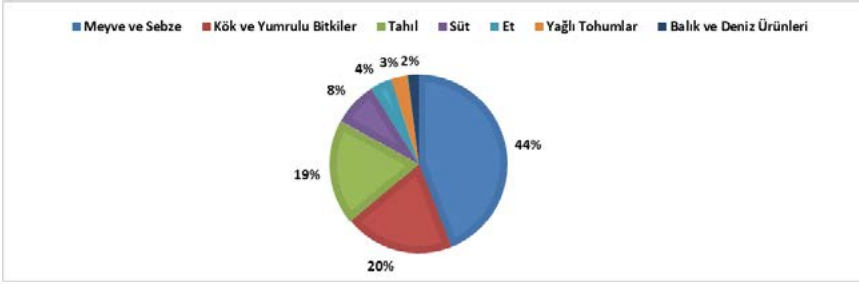
aşamada çeşitli kayıplara uğramaktadır. Küresel boyutta oluşan gıda israfının %56 (yaklaşık 680 milyar dolar)'sını gelişmiş ülkeler oluştururken %44 (yaklaşık 310 milyar dolar)'lük kısmını gelişmekte olan ülkeler oluşturmaktadır. Gelişmiş ülkelerde perakende ve tüketim aşamasında gıda kayıpları gerçekleşmekteyken, gelişmekte olan ülke-

Şekil 1: Gıda İsrafının Oluşma Nedenleri

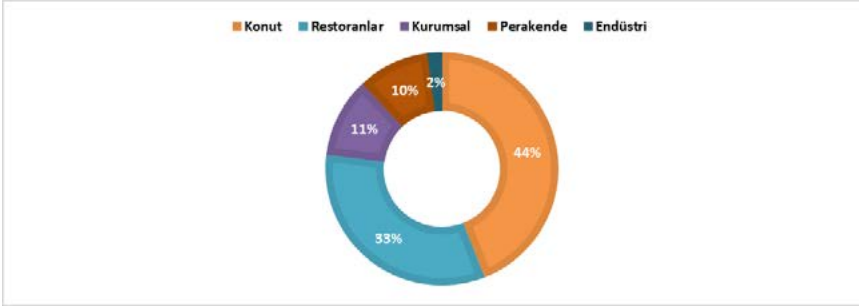
Kaynak: Türkiye İş Bankası

Grafik 1: Küresel Bazda İsraf Edilen Gıdalar

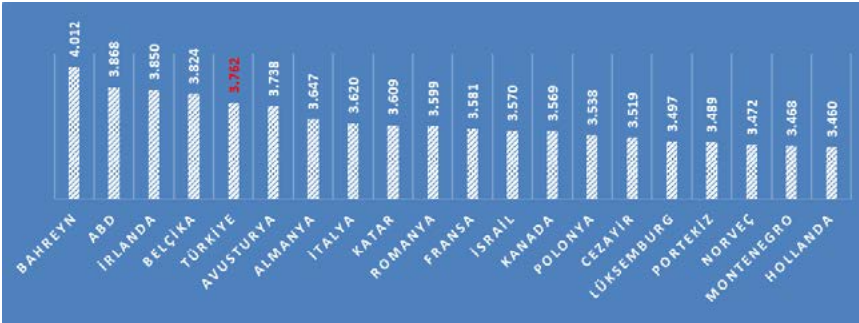
Kaynak: TÜBİTAK Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Destek Grubu

Grafik 2: Gıda İsrafındaki Paydaşlar

Kaynak: TÜBİTAK Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Destek Grubu

Grafik 3: Küresel Ortalama Kalori Tüketimi (2023, Kcal)

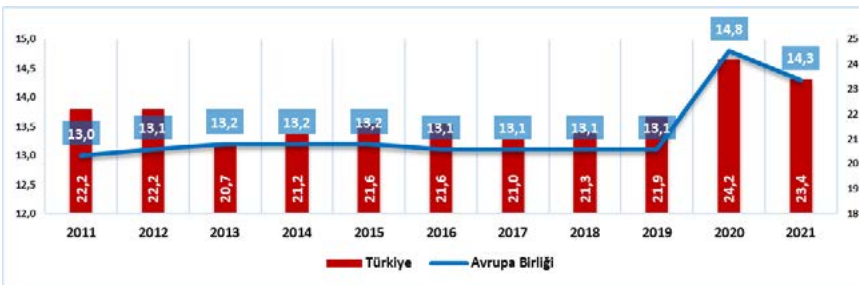
Kaynak: Habertürk

Grafik 4: Hanehalkı Tüketim Harcamalarında Gıdanın Oranı (2021, %)

Kaynak: Eurostat

Grafik 5: AB ve Türkiye'nin Hanehalkı Tüketim Harcamalarında Gıdanın Oranı (%)

Kaynak: Eurostat

lerde üretim, depolama, işleme, dağıtım ve pazarlama safhalarında kayıplar oluşmaktadır. Gelişmiş Avrupa ülkeleri ve ABD'de israf edilen gıdalar dünya nüfusunun üç katını besleyebilecek durumdadır. Gelişmiş ülkelerde yalnızca tüketicilerin israf ettiği gıda miktarı ise yaklaşık 230 milyon tona denk gelmektedir. Bu miktar Sahra Altı Afrika'nın ürettiği gıda miktarına eşittir. Raporda gıda israfının tasviri, küresel ve Türkiye boyutlarıyla gıda israfı istatistikleri ve çözüm yollarından bahsedilmektedir. Ayrıca gıda israfı ve küresel gıda krizi ile bağlantılı kurulum yaşanan gıda problemi tüm boyutlarıyla incelenmiştir.

2. GIDA İSRAFI NEDİR?

Bireylerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için tüketmesi gereken tüm besinler gıdayı oluşturmaktadır. Gıdanın israfı ise üretilen gıdaların kullanımındaki ölçsüzlük ve tüketilmeden önce çöpe gitmesi şeklinde tasvir edilmektedir. Tarlada yetişen mahsullerin tedarik zincirleri safhalarından geçerken ya da satış noktalarından evlere geldiği süreçlerde gıdanın beslenmeye dâhil olmadan yenecek durumdan çıkması gıda israfını oluşturmaktadır. Küresel boyuttaki gıda israfı incelendiğinde her yıl yaklaşık olarak 931 milyon ton gıda israf edilmektedir. Bu miktar ise tüketilmek üzere üretilen gıdaların üçte birine tekâmül etmektedir. Gıda israfının başında gelen besinler ise meyve, sebze ve tahıllar olarak belirtilmiştir. Üretilen gıdalar üretim aşamasında su, toprak, emek ve sermaye gibi kaynaklarında israfı anlamına gelmektedir. Bundan dolayı aşırı gıda israfı iklim değişiklerine neden olacak krizleri de tetiklemektedir.

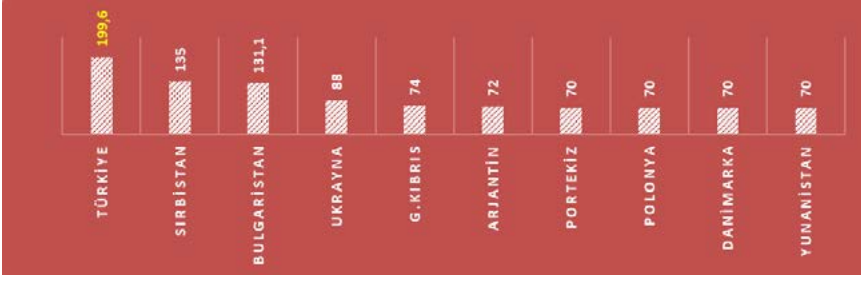
Gıda israfının gerçekleşmesinde en büyük pay bireysel faaliyetlerdir. Gıdanın tarladan sofraya geliş sürecinde miktarında ciddi azalmalar meydana gelmektedir. İnsanların satın alma ve tüketim alışkanlıkları gıda israfında önemli rol oynamaktadır. Bireyler gıda alışverişi yaparken ihtiyaçlarını doğru bir şekilde belirleyememektedir. Aldıkları gıda, ya fazla gelmekte ya da daha tüketilmeden çöpe gitmektedir.

3. DÜNYA NE TÜKETİYOR?

Aşırı gıda tüketimi obeziteye yol açmaktadır. 1970 yılında küresel boyutta 175 milyon obez varken bu sayı günümüzde 844 milyona ulaşmıştır. Sayısı bu denli artış gösteren obezite; insanlarda hipertansiyon, kalp problemleri ve alzheimer gibi ciddi problemlere yol açmaktadır.

Küresel bazda israf edilen gıdaların başında %44 ile meyve ve sebzeler gelirken onu %20 ile kök ve yumrulu bitkiler takip etmektedir. Bunların ardından tahıl, süt ve et sırasıyla

Grafik 6: En Çok Ekmek Tüketen Ülkeler (2022, Kişi Başı KG/ Yıllık)

Kaynak: World of Statistics

Şekil 2: Gıda Pazarı Genel İstatistikleri

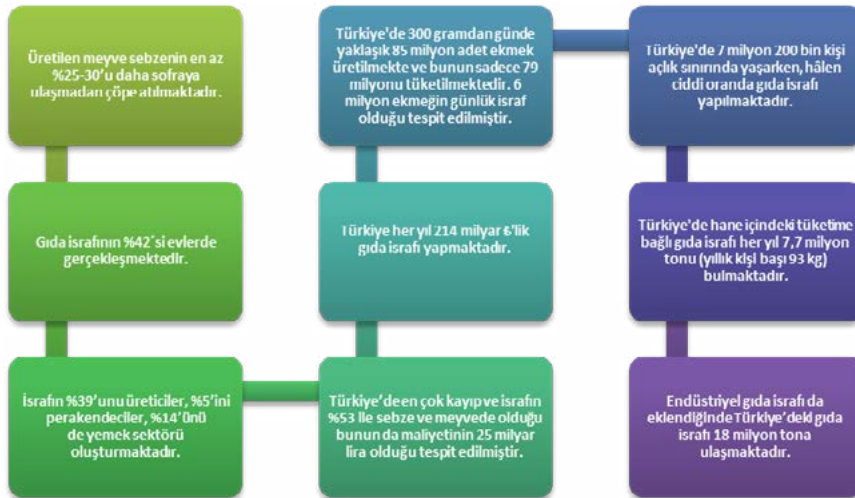
Kaynak: Statista

Şekil 3: Küresel Gıda İsrafı İstatistikleri

Kaynak: Geri Dönüşüm Ekonomisi

Şekil 4: Türkiye'nin Gıda İsrafı İstatistikleri

Kaynak: Garanti BBVA

Şekil 5: Gıdadaki Arz-Talep Dengesini Değiştiren Etmenler

Kaynak: FAO Dünya Gıda Görünümü Raporu

%19, %8 ve %4 ile en çok israf edilen gıdalar arasındadır.

Mekânsal olarak gıda israfının neredeyse yarısını konutlar oluşturmaktadır. Konutların ardından %33'lük ciddi bir oran ile restoranlar bulunmaktadır. Konutların ve restoranların gıda israfı toplam israfın dörtte üçünü oluşturmaktadır. İnsanların bilinçsiz alışveriş yapması ve ihtiyaç fazlası ürünleri temin edip tüketmemesi gıda israfını yükseltmektedir. Amerika Birleşik Devletleri Gıda ve İlaç İdaresi uzmanları insanların günde ortalama 2.000 kaloriden fazla tüketmemesi gerektiğini belirtmektedir. Birleşmiş Milletler kapsamındaki ülkelerin günlük kalori tüketimi incelendiğinde, ülkelerin %94'ü günlük tüketmeleri gereken kalori miktarından fazla kalori almaktadır. 184 ülke üzerinde yapılan araştırmada 173 ülke günlük 2.000-2.500 kalorinin üstünde gıda tüketimi sağlamaktadır.

Grafik 3'te Birleşmiş Milletler bünyesinde bulunan 184 ülke içerisinde insanların ortalama kalori tüketimleri yer almaktadır. Buna göre Bahreyn açık ara farkla dünyanın en çok kalori alan ülkesidir. ABD 3.868 kalori, İrlanda 3.850 kalori ve Belçika 3.824 kalori ile Bahreyn'in arkasından gelmektedir. Türkiye ise 3.762'lik kalori miktarıyla dünyada en çok kalori tüketen beşinci ülke konumundadır.

Ülkelerin bu denli yüksek kalori almalarının sebebi, yiyeceklerin kalorileri artarken besleyici öğelerinin azalmasından kaynaklanmaktadır. Hanehalkı tüketim harcamaları içerisinde gıda ürünlerine Avrupa'da en çok pay ayıran ülkelerden birisi de Türkiye'dir. Avrupa Birliği ülkelerinin tüketim harcamalarının %14,3'ü gıda ve alkolsüz içecekler ayrılırken bu oran Türkiye'de %23,4 seviyesindedir. Türkiye bu alanda Karadağ ve Romanya'dan sonra üçüncü sırada yer almaktadır.

Türkiye ve Avrupa Birliği'nin hanehalkı tüketim harcamalarında gıdanın oranı incelendiğinde, son on yıllık süreçte Türkiye'nin Avrupa Birliği'nden daha yüksek oranlara sahip olduğu görülmektedir. Pandemi sürecinde hem AB'de hem de Türkiye'de oranlar artmış ve 2021 yılında Türkiye %23,4, AB ise %14,3 oranlarına ulaşmıştır.

Dünyada kişi başı ortalama yıllık olarak 199,6 kg'lık miktarda en çok ekmek tüketen ülke Türkiye'dir. Bu alanda liderliğini 65 yıldır devam ettirmektedir.

Gıda pazarındaki gelir 2023 yılında 9.4 trilyon ABD doları tutarındadır. Pazarın yıllık %6,74 oranında büyümesi beklenmektedir. Aşağıdaki şekilde diğer genel gıda pazarı istatistikleri verilmiştir. Her yıl dünyanın ürettiği meyve ve sebze %45,7'si kuraklık, zararlılar, depolama, nakliye ve perakende sorunları nedeniyle kaybolmakta veya israf edilmektedir. Şekil 3'te şekilde küresel gıda israfı hususunda genel istatistikler verilmiştir.

4. TÜRKİYE'DE GIDA İSRAFI VE MALİYETLERİ

Türkiye'de her yıl yaklaşık 18.1 milyon ton gıda israf edilmektedir. (214 milyar TL) Türkiye'deki gıda israfının %42'si evlerde çöpe atılan yiyeceklerden oluşmaktadır. Hanelerde çöpe atılan gıdalar kişi başı ortalama 93 kg'a kadar ulaşmıştır. Yıllık ortalama 14 milyon ekme israf edilmektedir. Dünya genelinde gıda israfında ilk üçte olan Türkiye'nin yıllık israfı toplamda 603 bin çöp kamyonunun taşıdığı miktarla aynıdır.

Gıdaların tüketim sürecine gelmesi için tonlarca litre suya ihtiyaç duyulmaktadır. Bundan dolayı çöpe giden her gıda aynı zamanda ciddi bir su israfına da sebep olmaktadır. Örneğin; israf edilen 1 kg et için 15.500 lt. ve 1 kg domates için 184 lt. su kullanılmaktadır.

5. GIDA KRİZİ NASIL ÇÖZÜLÜR?

Küresel gıda enflasyonu son yıllarda yüksek kalmaya devam etmektedir. 2023 Şubat ve Mayıs ayı verilerine göre düşük gelirli ülkelerin %5,63'ünde, alt-orta gelirli ülkelerin %2,79'unda ve üst-orta gelirli ülkelerin %5'inde gıda enflasyonu %67'nin üzerinde bulunmaktadır. Yüksek gelirli ülkelerde ise %78,9 oranında yüksek gıda enflasyonu bulunmaktadır. Yüksek gıda enflasyonunun en çok etkilediği bölgelerin başında Afrika, Kuzey Amerika, Latin Amerika, Güney Asya, Avrupa ve Orta Asya gelmektedir.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü tarafından yayınlanan Gıda Görünümü raporuna göre, dünya gıda ithalat faturasının bu yıl yeni bir rekora ulaşması beklenmektedir. Meyve, sebze, şeker ve süt ürünleri için artan küresel fiyatların, özellikle ekonomik açıdan en savunmasız ülkelerde talebi azalttığı için, bir önceki yıla göre çok daha yavaş bir hızda büyüyeceği tahmin edilmektedir. 2023 yılında küresel gıda faturası bir önceki yıla %1,5 artış sağlayarak 1.98 trilyon dolara yükselecektir. Bu rakam 2022 yılında %11, 2021 yılında ise %18 artmıştır. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütüne göre gelişmiş ülkelerin gıda ithalatı artarken en az gelişmiş ülkelerin %1,5 oranında, gelişmekte olan ülkelerin ise %4,9 oranında azalacağı düşünülmektedir.

Temel gıda maddelerinin başında yer alan pirinç, iri taneli tahıllar, yağlı bitkiler, süt, şeker, et ve balık ürünleri de dâhil olmak üzere çoğu kategoride üretimde artışların yaşanacağı belirtilmektedir. Üretimde yaşanan bu olumlu durumlara rağmen değişerek fiyatları yükseltmekte ve dünya gıda güvenliğini tehdit etmektedir.

Üretilen gıdalar için tüketilen enerji yıllık 3.300-5.600 milyon metrik ton eşdeğer sera gazı emisyonuna denk gelmektedir. Gıdalar israf edildiği için, satın alınmasından marketten eve taşıma ve pişirme süreçlerine kadar oluşturulan tüm maddi ve manevi emekler boşa gitmektedir. Küresel nüfusa yetecek kadar gıda arzı bulursa da gıda israfının yapılması yetersiz beslenen insanların artmasına neden olmaktadır.

Gıda israfını azaltmak için tarımsal üretim, saklama ve depolama, lojistik ve paketleme gibi unsurların iyileştirilmesi gerekmektedir. Aşağıdaki maddelerde detaylıca gıda israfının en aza indirilmesinin yollarından bahsedilmektedir. Tarımsal Üretim: İyi tarımsal üretim uygulamaları sayesinde üretimlerinin ilk aşamasında gıdaların zarar görmeleri (zararlı böcekler, virüs, bakteri, küf vb.) engellenebilir. Saklama ve Depolama Çözümleri: Gıdaların saklama ve depolama koşullarının iyileştirilmesi israfın önüne geçmede oldukça etkilidir. Ulaşım ve Paketlemede Teknik Çözümler: Gıdaların ulaşım ve paketleme çözümleri bölgeye göre tercih edilebilmekte olup gıda ürününün cinsine uygun şekilde paketleme yapılması gerekmektedir. Haneler Çözümleri: Sivil toplum kuruluşları, haneler için çeşitli projeler yaparak, israf konusunda tüketicilerin duyarlılığını artırabilmektedir.

Özel Politikalar: Birleşik Krallık, Kore Cumhuriyeti, Japonya, Hollanda, Fransa, İspanya, Avusturya gibi ülkeler gıda israfını azaltmak için çeşitli politikalar uygulamışlardır. Bunlara ek olarak İsviçre bu konuda öne çıkan çalışmalar yapmıştır; hanelerden, esnaflardan ve restoranlardan çıkan gıda israfının %50'sinin biyolojik işlemler için ayrılmasını, %40'ının enerji geri kazanımı projelerinde değerlendirilmesini ulusal bir hedef olarak belirlemiştir.

Gıda Bankaları: Üretim fazlası, sağlığa uygun şartlarda gıda depolayan ve kâr amacı gütmeyen açlık sınırında bulunan bireylere ulaştıran gıda bankalarının faaliyetlerinin artırılması ve bu bankalara düzenli gıda bağışında bulunması, israfın önüne geçmede oldukça faydalı olacaktır.

Sürdürülebilir Beslenme: Besleyici, güvenli, sağlıklı, ekosistemi koruyucu, ulaşılabilir, adil, ekonomik olarak erişilebilir, doğal kaynaklı yaşam biçimi olarak tasvir edilmiştir.

6. SONUÇ

Küresel bazda yıllık 931 milyon ton, Türkiye'de ise yıllık 18.1 milyon ton gıda israfı yapılmaktadır. Türkiye'de yapılan gıda israfının %42'si evlerde çöpe giden yiyeceklerden kaynaklanmaktadır. Evlerden yapılan gıda israfının bilançosu kişi başı 93 kg gıdaya denk gelmektedir. Ayrıca Türkiye'de bir günde ortalama 4.9 milyon adet ekme israf edilmektedir. Bu rakamlar Türkiye'yi küresel mecrada kişi başına en çok gıda israfı yapan üçüncü ülke konumuna getirmektedir. Türkiye'de her 16 kişiden biri ve çocuklardan her 4 kişiden biri açlık çekmektedir. Gıda israfı küresel boyutta ele alındığında, her yıl üretilen gıdanın üçte biri (1.3 milyon ton/ 990 milyar dolar) çöpe gitmektedir. Uzmanlar, küresel gıda israfının toplamı 40 tonluk 32.500 kamyonun tam dolu yiyeceklerle olması ile eşdeğer bir durum olduğunu belirtmektedir. Dünya'da israf edilen gıda maddeleri 3.3 milyar ton karbon ayak izi bırakmaktadır. Bilinçsiz ve savurgan tüketicilerin yaptıkları gıda israfından dolayı açlık sınırında bulunan 872 milyonu aşkın insana büyük haksızlık edilmektedir. Dünya'da beslenme yetersizliğinden dolayı günde ortalama 20 bine yakın insan hayatını kaybederken, 844 milyon obez insan bulunmaktadır. Gıda israfı ve aşırı gıda tüketiminin alınacak önlemlerle azaltılması ve açlık sınırının altında hayat sürdüren insanlara dengeli bir şekilde dağılımı gerekmektedir.

7. KAYNAKÇA

- <https://www.haberturk.com/dunyanin-en-fazla-yemek-yiyen-ulkeleri-listesinde-turkiye-nin-sirasi-sa-sirtti-3611229/7>
- <https://www.ntv.com.tr/dunya/ulkelerin-yuzde-94u-asi-siri-yemek-tuketiyor-turkiye-en-cok-kalori-tuketken-sinci-ulke>
- <https://tr.euronews.com/2022/11/21/hanehalki-tuketim-harcamaları-turkiye-avrupada-gıda-ya-en-cok-pay-ayiran-ulkelerin-basinda>
- <https://sputniknews.com.tr/20230703/en-cok-ekmek-tuketken-ulkeler-listesinde-turkiye-birinci-sirada-yer-aldi-1073126290.html>
- <https://www.theworldcounts.com/challenges/consumption/foods-and-beverages>
- <https://www.worldbank.org/en/topic/agriculture/brief/food-security-update>
- <https://www.worldometers.info/>
- <https://reliefweb.int/report/world/food-outlook-biannual-report-global-food-markets-june-2023>
- <https://www.statista.com/outlook/cmo/food/worldwide#sales-channels>
- <https://geridonusumekonomisi.com.tr/encokisrafedilengidalar.html#:~>
- <https://www.dunya.com/sirketler/turkiyede-gıda-israfı-bu-yu-yor-kisi-basi-93-kg-gıda-cope-atiliyor-haber-692368>
- https://www.ntv.com.tr/ekonomi/2022de-1-trilyon-lira-lik-israf-wLHX_VWJEW2VYRBYjvkw
- <https://ecording.org/gıda-israfını-onlemenin-7-yolu/>
- <https://www.isbank.com.tr/blog/gıda-israfı>
- <https://www.garantibbva.com.tr/blog/gıda-israfını-onlemek-ve-surdurulebilir-cozumler>
- <https://www.plumemag.com/gıda-israfı-nasil-onlenir/>
- <https://www.ekolojist.com/faydali-bilgiler/gıda-israfı-nasil-onlenir/>

TÜRKİYE'NİN EKONOMİK GÖRÜNÜMÜ

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

GAYRİ SAFİ YURT İÇİ HASILA

Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) 2023 yılı üçüncü çeyreğinde %5,9 arttı

GSYH 2023 yılı üçüncü çeyrek ilk tahmini; zincirlenmiş hacim endeksi olarak, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %5,9 arttı.

Üretim yöntemiyle Gayrisafi Yurt İçi Hasıla tahmini, 2023 yılının üçüncü çeyreğinde cari fiyatlarla bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %79,8 artarak 7 trilyon 681 milyar 432 milyon TL oldu. GSYH'nin üçüncü çeyrek değeri cari fiyatlarla ABD doları bazında 295 milyar 815 milyon olarak gerçekleşti.

Kaynak: TÜİK

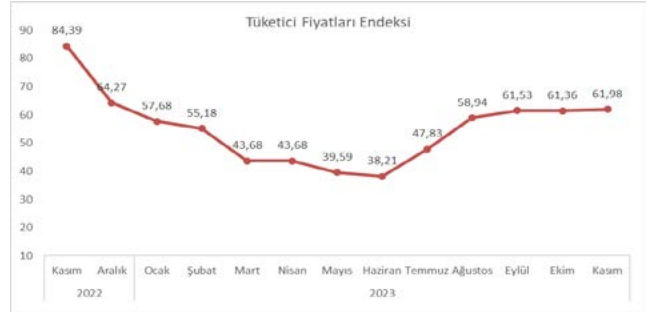
ENFLASYON

Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) yıllık %61,98, aylık %3,28 oldu

TÜFE'deki (2003=100) değişim 2023 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre %3,28, bir önceki yılın Aralık ayına göre %60,09, bir önceki yılın aynı ayına göre %61,98 ve on iki aylık ortalamalara göre %53,40 olarak gerçekleşti.

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) yıllık %42,25, aylık %2,81 arttı

Yİ-ÜFE (2003=100) 2023 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre %2,81, bir önceki yılın Aralık ayına göre %42,59, bir önceki yılın aynı ayına göre %42,25 ve on iki aylık ortalamalara göre %53,15 artış gösterdi.

Kaynak: TÜİK

CARİ AÇIK

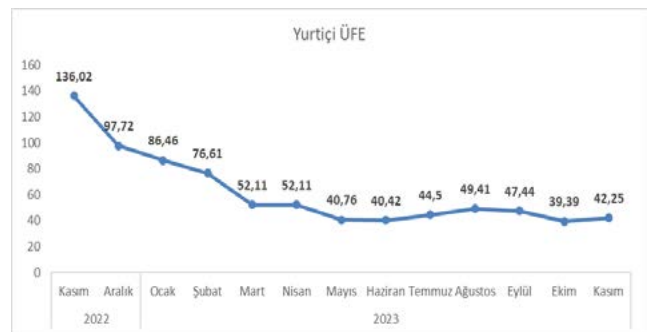
2023 Ekim ayında cari denge 186 milyon \$ fazla vermiştir.

Ekim ayında cari işlemler hesabı 186 milyon ABD doları fazla kaydetmiştir. Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı ise 5.067 milyon ABD doları fazla vermiştir.

Kaynak: TÜİK

En Fazla Artan (Aylık)			En Fazla Azalan (Aylık)		
S.	Ürün Adı	Oran (%)	S.	Ürün Adı	Oran (%)
1	Tereyağ	13,63	1	Taze meyveler	-4,96
2	Konserve sebze	11,94	2	Diğer büyük ev aletleri	-3,19
3	Taze süt	10,30	3	Elektrikli küçük ev aletleri	-2,26

Kaynak: TÜİK

En Fazla Artan (Aylık)			En Az Artan (Aylık)		
S	Sektör Adı	Oran	S	Sektör Adı	Oran
1	Temel eczacılık ürünleri	93,70	1	Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	-30,00
2	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı ürünleri	84,05	2	Kok ve rafine petrol ürünleri	30,55
3	İçecekler	74,00	3	Ham petrol ve doğalgaz	36,24

Kaynak: TÜİK

İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

2023 Ekim ayında işsizlik oranı %8,5.

Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2023 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre 163 bin kişi azalarak 2 milyon 961 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,5 puan azalarak %8,5 seviyesinde gerçekleşti.

DIŞ TİCARET

Ekim ayında ihracat %10,5, ithalat %17,5 arttı.

Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2023 yılı Ekim ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,4 artarak 22 milyar 871 milyon dolar, ithalat %0,6 artarak 29 milyar 390 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Ekim ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %17,5 azalarak 7 milyar 902 milyon dolardan, 6 milyar 519 milyona geriledi.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2022 Ekim ayında %72,9 iken, 2023 Ekim ayında %77,8'e yükseldi.

İhracatta Almanya, ithalatta Çin ilk sırayı aldı.

Ekim ayında ihracatta ilk sırayı Almanya aldı. Almanya'ya yapılan ihracat 1 milyar 763 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 1 milyar 322 milyon dolar ile Irak, 1 milyar 254 milyon dolar ile ABD, 1 milyar 115 milyon dolar ile Birleşik Arap Emirlikleri, 1 milyar 110 milyon dolar ile İtalya takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın %28,7'sini oluşturdu.

İthalatta Çin ilk sırayı aldı. Ekim ayında Çin'den yapılan ithalat 3 milyar 761 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 3 milyar 233 milyon dolar ile Rusya Federasyonu, 2 milyar 606 milyon dolar ile Almanya, 1 milyar 344 milyon dolar ile İtalya, 1 milyar 247 milyon dolar ile ABD izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın %41,5'ini oluşturdu.

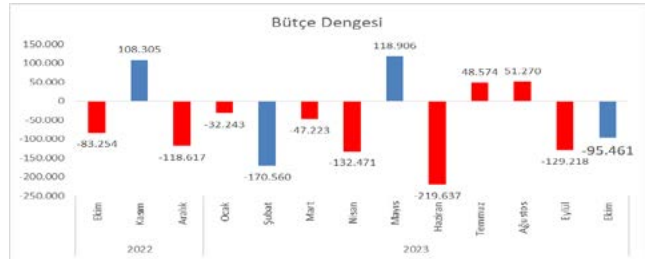
Kaynak: TÜİK

Kaynak: TÜİK

MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ

Merkezi yönetim bütçesi 2022 yılı Ekim ayında 83 milyar 254 milyon TL açık vermiş iken 2023 yılı Ekim ayında 95 milyar 461 milyon TL açık vermiştir. 2022 yılı Ekim ayında 22 milyar 110 milyon TL faiz dışı açık verilmiş iken 2023 yılı Ekim ayında 28 milyar 651 milyon TL faiz dışı açık verilmiştir Merkezi yönetim bütçe giderleri Ekim ayı itibarıyla 569 milyar 211 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Faiz harcamaları 66 milyar 810 milyon TL, faiz hariç harcamalar ise 502 milyar 401 milyon TL olarak gerçekleşmiştir Merkezi yönetim bütçe gelirleri Ekim ayı itibarıyla 473 milyar 750 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri 409 milyar 427 milyon TL, genel bütçe vergi dışı gelirleri ise 54 milyar 293 milyon TL olmuştur.

Kaynak: TÜİK

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

2023 Ekim ayında sanayi üretimi yıllık %1,1 arttı.

Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2023 yılı Ekim ayında (yıllık);

- Madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi %3,7,
- İmalat sanayi sektörü endeksi %1,3
- Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %3,5 arttı.

HAZIR BETON KONYA

“Temel Sigortanız”

KONYA HAZIR BETON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Horozluhan Mh. Cihan Sk. No:15 42300 Selçuklu / KONYA | Tel : +90 (332) 346 03 69 - 70 | Fax: +90 (332) 346 16 12
www.konyahazirbeton.com.tr | konyahb@vicat.com.tr

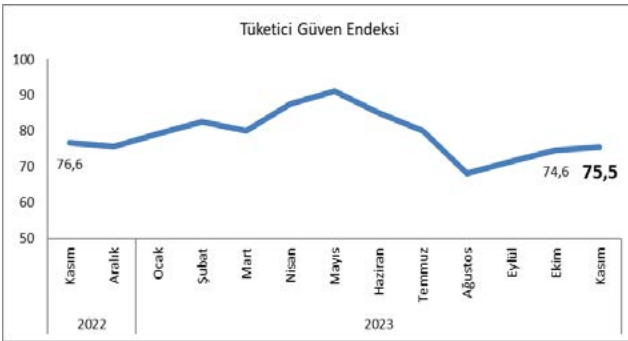
Kaynak: TÜİK

TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ

2023 Kasım ayında tüketici güveni arttı.

Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan tüketici güven endeksi, Ekim ayında 74,6 iken Kasım ayında %1,1 oranında artarak 75,5 oldu.

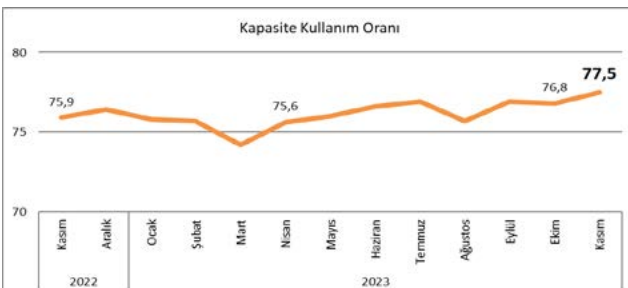
Tüketici Güven endeksindeki düşüş; hanenin maddi durumu, maddi durum beklentisi ve genel ekonomik durum beklentileri değerlendirmelerinin azaldığı göstermektedir.

Kaynak: TÜİK

KAPASİTE KULLANIM ORANI

İmalat sanayi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış Kapasite Kullanım Oranı (KKO-MA), bir önceki aya göre 0,7 puan artarak yüzde 77,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kaynak: TÜİK

FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARI

2023 Kasım ayında finansal yatırımlar araçları arasında aylık en yüksek reel getiri %2,00 oranıyla külçe altında gerçekleşti.

TÜFE ile indirildiğinde; Euro %1,80 oranında yatırımcısına reel getiri sağlarken; Amerikan Doları %0,47, mevduat faizi (brüt) %1,00, BIST 100 endeksi %5,34 ve DİBS %6,27 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi.

Kaynak: TÜİK

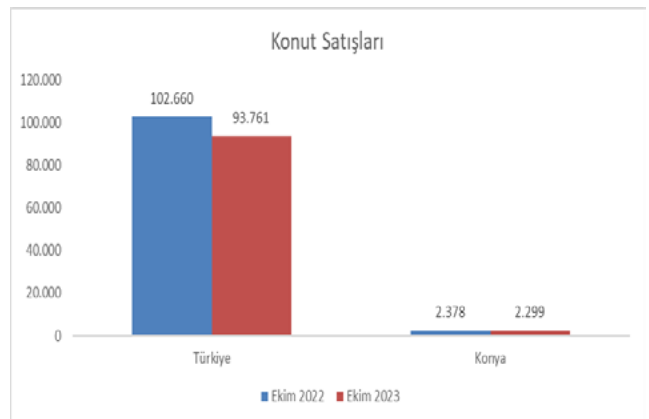
KONUT SATIŞLARI

Türkiye genelinde Ekim ayında 93 bin 761 konut satıldı

Türkiye genelinde konut satışları Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %8,7 azalarak 93 bin 761 oldu.

Konut satışları Ocak-Ekim döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %14,3 azalışla 993 bin 835 olarak gerçekleşti.

Türkiye genelinde ipotekli konut satışları Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %58,0 azalış göstererek 5 bin 577 oldu. Toplam konut satışları içinde ipotekli satışların payı %5,9 olarak gerçekleşti.

Kaynak: TÜİK

**Aradığınız
imalatçı ve ihracatçı
firmaları tek bir
adreste bulmaya
hazır mısınız?**

www.listofcompany.com

**7.000 Firmaya
10.000 Ürüne
50'den Fazla Sektöre
170 Ülkeye ihracat
Yapan Firmalara
Ulaşmanın Yolu
Tek Adreste**

KOP Turkey

1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

Perakende Güven Endeksi

Ekim 2023'e göre

KONYA

1,5 puan arttı

TÜRKİYE

3,2 puan arttı

Kasım 2022'ye göre

KONYA

0,8 puan azaldı

TÜRKİYE

10,6 puan azaldı

Geçen aya göre;

Geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi

3,4 puan kötüleşti

Mevcut stok düzeyi

1,6 puan azaldı

Satış beklentisi

6,0 puan iyileşti

Geçen yılın aynı dönemine göre;

- En yüksek artış: Yiyecek, içecek ve tütün ürünleri sektörü (15,2 puan)
- En yüksek düşüş: Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı sektörü (9,1 puan)

Hizmetler Sektörü Güven Endeksi

Ekim 2023'e göre

KONYA

4,4 puan azaldı

TÜRKİYE

5,4 puan azaldı

Kasım 2022'ye göre

KONYA

12,4 puan azaldı

TÜRKİYE

7,2 puan azaldı

Geçen aya göre;

Geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi

8,3 puan kötüleşti

Geçtiğimiz 3 ayda hizmet talebi

3,7 puan kötüleşti

Talep beklentisi

16,7 puan kötüleşti

Geçen yılın aynı dönemine göre;

- En yüksek artış: Posta ve telekomünikasyon hizmetleri sektörü (3,2 puan)
- En yüksek düşüş: Yayımcılık faaliyetleri sektörü (50,0 puan)

İnşaat Sektörü Güven Endeksi

İstihdam İzleme Bülteni (Eylül 2023)

Dış Ticaret Bülteni (Ekim 2023)

*Endeksi olumlu etkileyen hareketler yeşil, olumsuz etkileyenler kırmızı ile gösterilmiştir.
**Konya Ticaret Odası, her ay perakende sektöründen 300, hizmetler sektöründen 300 ve inşaat sektöründen 200 firmayla yüz yüze anketler yapmaktadır. Endeksler, anketlerden elde edilen veriler analiz edilerek hesaplanmaktadır.

KONYA PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ

KASIM-ARALIK 2023

PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ KASIM AYINDA DURAĞAN SEYRİNİ KORUDU

Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) Kasım 2023'te geçen aya kıyasla artarken, geçen yıla kıyasla azalmıştır. Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumuna yönelik değerlendirmeler Kasım 2022'ye göre iyileşirken, Ekim 2023'e göre kötüleşmiştir. Kasım 2023'te Konya perakende sektörü güveni Türkiye genelinden daha iyi bir görünüm sergilemiştir.

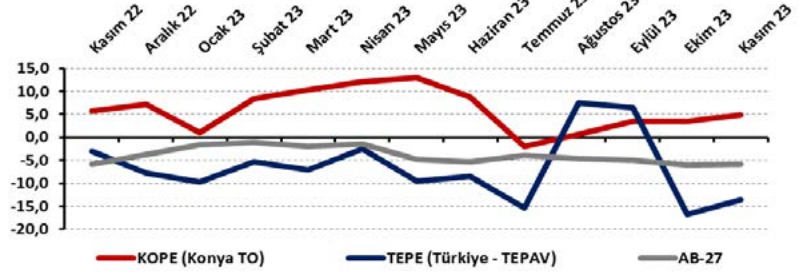
Konya'da perakende güveni geçen yıla kıyasla sınırlı azalırken, geçen aya kıyasla arttı

Kasım 2023'te TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE) -13,6 puan değerini alırken, KOPE 4,9 puan değerini almıştır. Geçen yılın aynı dönemine göre KOPE 0,8 puan, TEPE 10,6 puan azalmıştır. Geçen aya göre bakıldığında ise KOPE 1,5 puan, TEPE ise 3,2 puan artış göstermiştir. Konya perakendesi Türkiye genelinden ve AB-27'den daha olumlu seyrederken, KOPE değerinin aylık artışında, önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergesindeki 6,0 puanlık iyileşme belirleyici olmuştur. Diğer taraftan mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki 1,6 puanlık değişim endekse olumlu yansımıştır.

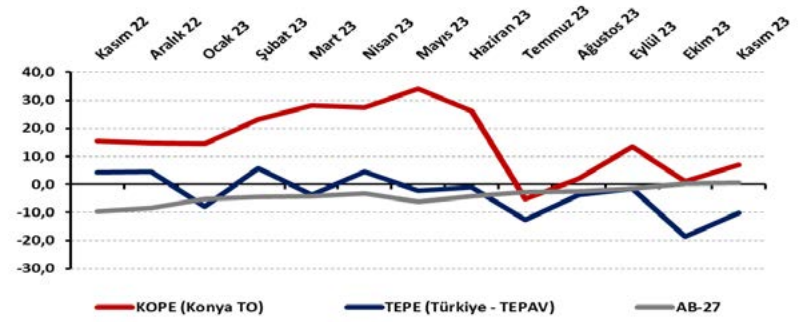
Konyalı perakendecilerin satış beklentisi geçen yıla kıyasla azalırken, geçen aya kıyasla arttı

Kasım 2023'te Konya'da faaliyet gösteren perakendecilerin yüzde 16,3'ü önümüzdeki 3 ayda satışlarının artmasını beklerken, satışlarının düşmesini bekleyenlerin oranı yüzde 28,3 düzeyinde olmuştur. Satışlarında bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 55,3'tür. Gelecek 3 aydaki satış beklentileri Kasım 2022'ye göre 8,5 puan azalırken, Ekim 2023'e göre 6,0 puan artmıştır. Gelecek 3 ayda ilişkin satış beklentilerinde Konya,

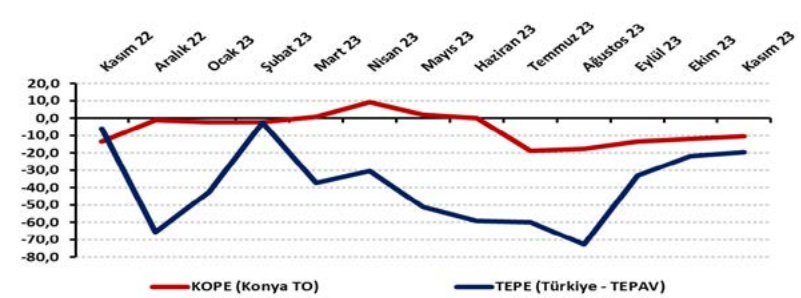
Şekil 1. KOPE ile TEPE karşılaştırılması* (Kasım 2022 - Kasım 2023)

Şekil 2. Önümüzdeki 3 ayda ilişkin satış beklentisi* (Kasım 2022 - Kasım 2023)

Şekil 3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu* (Kasım 2022 - Kasım 2023)

Tablo 1. Konya Perakende Güven Endeksi*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-10,9	-13,9	-9,8	-6,9	-9,6	0,0	6,3	12,9	20,5	13,7	7,9	7,8
2022	10,5	-0,5	2,3	8,2	8,2	3,3	6,2	10,6	11,3	14,9	5,7	7,1
2023	1,1	8,4	10,4	12,1	12,9	8,7	-2,0	0,6	3,4	3,4	4,9	

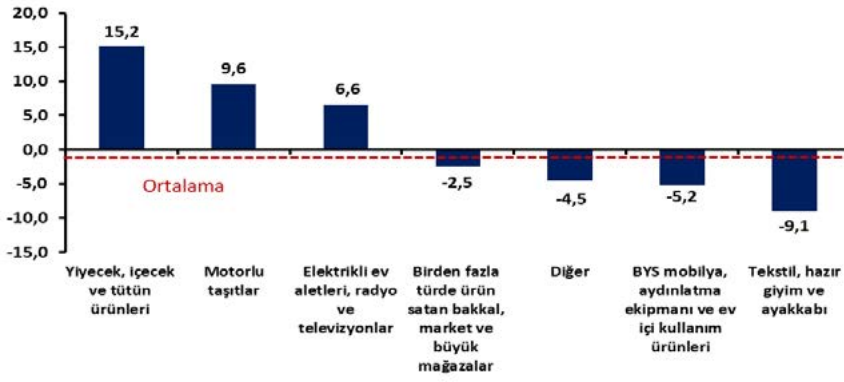
Tablo 2. Önümüzdeki 3 ayda ilişkin beklenti*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	2,5	-0,8	1,6	2,2	-0,7	30,4	32,9	22,5	43,2	7,0	12,2	11,0
2022	19,3	17,2	11,8	21,6	22,1	11,3	14,2	13,5	16,0	25,8	15,4	14,6
2023	14,5	23,2	28,1	27,4	34,1	26,2	-5,2	2,1	13,5	0,9	6,9	

Tablo 3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-44,7	-63,3	-34,7	-23,0	-51,0	-37,4	-26,3	-4,7	24,7	11,7	-1,0	16,0
2022	2,0	-13,7	-6,0	-10,7	-14,7	-11,7	-12,0	-0,3	-1,7	6,3	-13,3	-1,0
2023	-2,0	-2,0	0,7	9,3	2,0	0,0	-18,7	-17,7	-13,7	-12,0	-10,7	

Şekil 4. Alt sektör bazında KOPE'nin Kasım 2023'te bir önceki yıla göre değişimi* (puan)

Kasım 2023'te Türkiye genelinden ve AB-27'den daha iyi performans sergilemiştir.

Konya'da perakendecilerin işlerdeki toparlanma algısı geçen yıla kıyasla arttı

Kasım 2023'te işlerdeki toparlanma algısı geçen aya göre 1,3 puan, geçen yılın aynı ayına göre 2,6 puan artış kaydederek -10,7 değerini almıştır. İşlerinin geçen yılın aynı dönemine göre arttığını belirtenlerin oranı Kasım 2023'te yüzde 11 iken, azaldığını belirtenlerin oranı yüzde 21,7'dir. KOPE anketine katılanların yüzde 67,3'ü ise işlerinin geçen yılın aynı dönemine göre değişmediğini belirtmiştir.

Perakende güveni Kasım ayında en fazla "yiyecek, içecek ve tütün ürünleri" sektöründe arttı

Konya'da perakende sektörüne alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Kasım ayında geçen yılın aynı dönemine göre "yiyecek, içecek ve tütün ürünleri", "motorlu taşıtlar" ve "elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar" sektörlerinde ortalamanın üzerinde; "birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar", "diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)", "mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri" ve "tekstil, hazır giyim ve ayakkabı" sektörlerinde ise ortalamanın altında değişimler görülmüştür. "Tekstil, hazır giyim ve

ayakkabı" sektöründe yüzde 9,1 puanlık daralma görülmektedir.

Konya perakendesinde işlerin durumu geçen aya kıyasla kötümser

KOPE ve TEPE'nin denge değerleri anket soruları bazında karşılaştırıldığında Kasım 2023'te, "mevcut stok düzeyi" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" göstergeleri dışındaki tüm göstergelerde KOPE'nin daha iyi bir performans sergilediği görülmüştür. "Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Ekim 2023'e kıyasla olumlu yönde değişirken, "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" ise artmıştır. Bir önceki yıla kıyasla bakıldığında ise "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu", "geçen yıla göre işlerin durumu" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" dışındaki değerlendirme ve beklentiler kötüleşmiştir. "Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" ise azalmıştır.

Perakende güveninde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi'nden olumsuz yönde ayrıştı

Perakende güveni geçen yıla kıyasla AB-27'de aynı kalırken ve Euro Bölgesi'nde ise 1,3 puan kötüleşmiştir. En fazla artış Danimarka'da olurken, Danimarka'yı Hırvatistan ve İsveç takip etmiştir. Türkiye bu dönemde perakende güveninin 10,6 puanlık azalışı ile AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının altında değer almıştır.

Tablo 5. AB-27 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları* (Kasım 2022'ye göre)

Ülkeler / (Puan)	Kasım 2022'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim	Kasım 2023
Danimarka	31,4	-6,6
Hırvatistan	13,3	16,3
İsveç	11,2	-2,7
Finlandiya	10,0	-5,1
İspanya	8,1	3,6
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	7,8	0,2
Sırbistan	6,4	13,1
Litvanya	5,2	0,8
Almanya	4,6	-18,9
Makedonya Cumhuriyeti	3,4	1,2
Polonya	2,6	0,0
Arnavutluk	2,4	11,1
Çek Cumhuriyeti	1,3	14,0
Yunanistan	1,2	19,5
Malta	1,0	-9,2
Macaristan	0,4	-14,5
AB-27	0,0	-5,8
Portekiz	0,0	2,7
Estonya	-0,2	-4,8
Letonya	-1,2	2,6
Euro Bölgesi-20	-1,3	-7,0
Hollanda	-1,6	4,3
Bulgaristan	-1,8	14,1
Belçika	-3,4	-9,8
İtalya	-4,7	10,6
Karadağ	-5,3	6,4
Romanya	-5,9	5,9
Türkiye	-10,6	-13,6
Fransa	-11,4	-15,4
Avusturya	-12,9	-28,4
Slovenya	-14,9	3,6
Slovakya	-17,4	7,8
İsveç	-41,2	-15,6

Tablo 4. KOPE ve TEPE soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	KOPE (Konya) 11/2022	KOPE (Konya) 10/2023	KOPE (Konya) 11/2023	Bir önceki aya göre değişim 11/2023	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 11/2023	TEPE (Türkiye) 11/2023
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-8,0	2,7	-0,7	-3,4	7,3	-46,2
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz?	9,7	6,7	8,3	1,6	-1,4	15,5
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	2,5	-5,5	-2,8	2,7	-5,3	-18,9
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	15,4	0,9	6,9	6,0	-8,5	-10,2
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	5,7	-2,3	-0,7	1,6	-6,4	-2,1
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	54,0	34,7	49,3	14,6	-4,7	45,3
İşlerinizin geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-13,3	-12,0	-10,7	1,3	2,6	-19,5
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	-22,0	-28,0	-17,7	10,3	4,3	7,8

KONYA HİZMETLER SEKTÖRÜ GÜVEN ENDEKSİ

KASIM-ARALIK 2023

KONYA HİZMETLER SEKTÖRÜ GÜVENİ SON 23 AYIN EN DÜŞÜK SEVİYESİNDE

Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi, geçen yılın aynı ayına ve geçen aya göre azaldı. Söz konusu aylık gelişmede, endeksi oluşturan sorulardan geçmiş dönem işlerin seyri ve hizmetlere olan talep artışları ile gelecek dönem hizmetlere olan talep beklentileri endekse olumsuz etki etmiştir.

Hizmetler Sektörü Güven Endeksi geçen aya göre Konya'da, AB-27 ve Türkiye genelinde azaldı

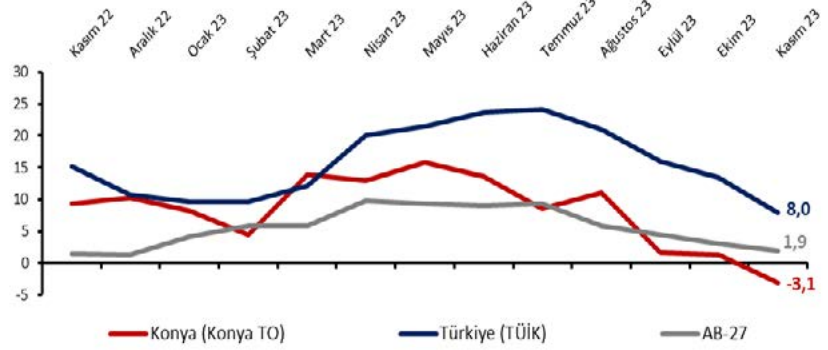
Kasım ayında Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi geçen yıla göre 12,4 puan, geçen aya göre ise 4,4 puan azalarak -3,1 puan değerini almıştır. Söz konusu değer, Aralık 2021'den bu yana gerçekleşen en düşük seviyedir. Türkiye genelini temsil eden Hizmetler Sektörü Güven Endeksi ise Kasım 2023'te 5,4 puan azalırken, geçen aya göre 7,2 puan gerilemiş ve 8,0 puan değerini almıştır. AB-27'yi temsil eden Hizmetler Sektörü Güven Endeksi Kasım 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre 0,5 puan artarken, bir önceki aya göre ise 1,2 puan azalarak 1,9 puan değerini almıştır.

Konya hizmetler sektörünün önümüzdeki döneme ilişkin talep artışı beklentileri azaldı

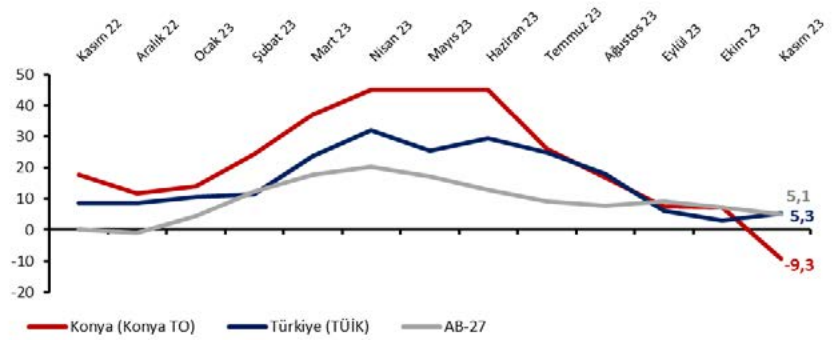
Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere olan talep beklentisinin denge değeri Kasım 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre 27,0 puan, bir önceki aya göre ise 16,7 puan azalarak -9,3 puan değerini almıştır. Diğer bir ifadeyle, Konya'da hizmetler sektöründe faaliyet gösteren firmaların yüzde 14,7'si önümüzdeki 3 ayda verdikleri hizmetlere olan talepte artış beklerken, yüzde 24,0'u talepte düşüş beklendiğini dile getirmiştir.

Geçen yıla göre güven endekslerindeki tek artış posta ve telekomünikasyon hizmetleri sektöründe gerçekleşti

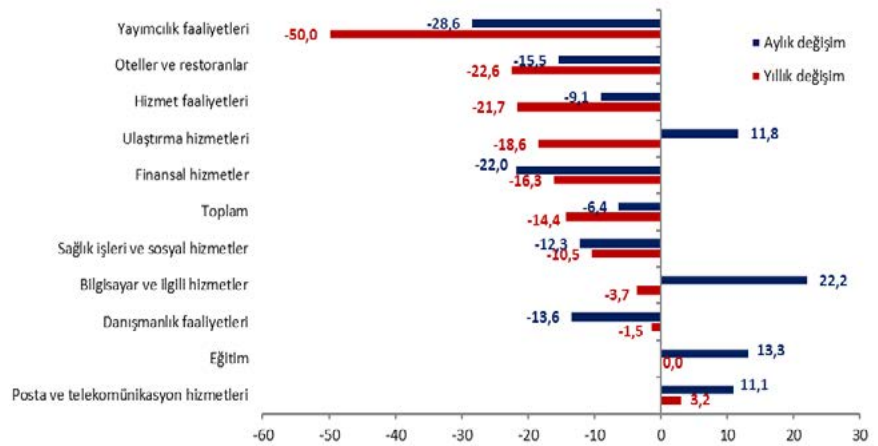
Şekil 1. Hizmetler Sektörü Güven Endeksi karşılaştırması* (Kasım 2022 - Kasım 2023)

Şekil 2. Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere talep beklentisi* (%arttı - %azaldı) (Kasım 2022-Kasım 2023)

Şekil 3. Alt sektörler bazında endeksin Kasım 2023'te bir önceki yıla ve aya göre değişimi (puan)

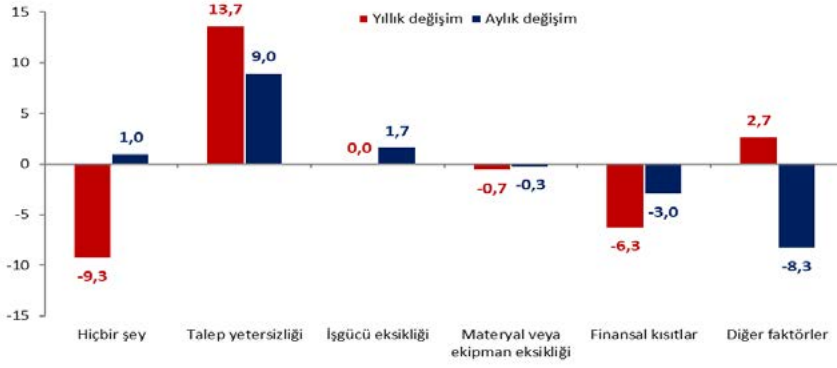
Tablo 1. Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-20,9	-10,4	-12,9	-11,4	-11,0	2,6	15,7	29,7	38,9	16,3	10,4	-2,8
2022	13,6	8,8	3,4	9,8	6,2	10,1	6,3	17,1	17,1	8,2	9,3	10,3
2023	8,2	4,4	13,9	13,0	15,8	13,6	8,6	11,1	2,6	2,4	-3,1	

Tablo 2. Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere talep beklentisi (%arttı - %azaldı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	11,3	22,3	28,3	14,4	33,0	50,7	49,7	41	18	-7	9,7	-2,7
2022	37,3	41,7	34,7	36,3	31,3	24,0	21,7	26,7	11,7	9,3	17,7	11,7
2023	14,0	24,3	37,0	45,0	45,0	45,0	26,0	17,0	7,7	7,4	-9,3	

Şekil 4. Faaliyetleri kısıtlayan temel etkenlerin Kasım 2023'te bir önceki yıla ve aya göre değişimi (puan)

Kasım ayında Konya'da hizmetler sektörüne ait sektörler itibarıyla bakıldığında, sektörel güvenin "posta ve telekomünikasyon hizmetleri" sektöründe 3,2 puan ile arttığı, "eğitim" sektöründe sabit kaldığı ve bu sektörler dışında tüm sektörlerde azaldığı görülmektedir. Diğer yandan geçen yıla göre 50,0 puan gerileme ile en olumsuz görünüme sahip olan sektör "yayımclık faaliyetleri" sektörüdür. Geçen aya göre gerçekleşen değişimde ise "bilgisayar ve ilgili hizmetler" sektörü 22,2 puan ile güveni en fazla artan sektördür.

Kasım ayında geçen yıla göre materyal veya ekipman eksikliğinin ve finansal koşulların faaliyetleri kısıtladığını belirtenlerin oranı azaldı

Konya'da hizmetler sektöründeki firmaların faaliyetlerini kısıtlayan faktörlere ilişkin değerlendirmeleri geçen yıla göre karşılaştırıldığında, talep yetersizliği ve diğer faktörleri belirtenlerin oranında geçen yıla göre artış gözlenirken, materyal veya ekipman eksikliğini ve finansal koşulları belirtenlerin oranı azalmıştır. İşgücü eksikliğini belirtenlerin oranı ise sabit kalmıştır. Değişimler geçen aya göre karşılaştırıldığında ise, talep yetersizliğini ve işgücü eksikliğini belirtenlerin oranı artmıştır.

Kasım ayında değerlendirme anketine katılan firmaların yüzde 25,0'i talep yetersizliğinin, yüzde 17,3'ü finansal koşulların, yüzde 2,7'si iş gücü eksikliğinin, yüzde 0,3'ü ise materyal ve ekipman

eksikliğinin faaliyetlerini kısıtladığını belirtmiştir. Faaliyetlerini kısıtlayıcı faktör olmadığını söyleyenlerin oranı ise yüzde 8,3'tür.

Konya hizmetler sektörüne ilişkin değerlendirmeler, Türkiye genelinden daha olumsuz

Konya ve Türkiye genelinde Hizmetler Sektörü Güven Endeksi Anketi sorularının denge değerleri karşılaştırıldığında, Kasım ayında geçtiğimiz döneme yönelik değerlendirmelerde Konya'daki katılımcıların Türkiye'ye kıyasla daha olumsuz olduğu gözlenmektedir. Geçmiş döneme yönelik sorulardan sadece çalışan sayısı değerlendirmesi pozitif değer alırken (olumlu görüşler ağırlıkta iken), gelecek döneme ilişkin de satış fiyatlarındaki alt endeks yüksek pozitif değeri ile güçlü artış beklentisine işaret etmektedir.

Kasım ayında Hizmetler Sektörü Güven Endeksindeki yıllık değişimlerde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının gerisinde seyretti

AB ülkeleri ve Türkiye'nin Hizmetler Sektörü Güven Endeksi değerleri karşılaştırıldığında, endeksin bir önceki yılın aynı dönemine göre 13 ülkede yükseldiği; bölge ortalamalarının da Euro Bölgesi'nde 0,8 puan ve AB-27'de ise 0,5 puan yükseldiği, Türkiye'de ise 8,8 puan gerilediği görülmüştür.

Tablo 3. Soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Konya (Konya TO) 10/2022	Konya (Konya TO) 09/2023	Konya (Konya TO) 10/2023	Bir önceki aya göre değişim 10/2023	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 10/2023	Türkiye (TÜİK) 10/2023
Geçtiğimiz üç ayda işleriniz nasıl değişti?	5.3	-1.0	-9.3	-8.3	-14.7	10.1
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlere olan talep nasıl değişti?	5.0	-2.3	-6.0	-3.7	-11.0	8.6
Gelecek üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlere olan talebin ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	17.7	7.3	-9.3	-16.7	-27.0	5.3
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısı nasıl değişti?	0.7	0.0	1.0	1.0	0.3	10.2
Gelecek üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	2.0	-1.0	-1.0	0.0	-3.0	5.6
Gelecek üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlerin fiyatlarının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	35.7	25.3	28.0	2.7	-7.7	31.4
Geçen yılın aynı dönemine göre iş hacminizde (hizmet satışlarınızda) nasıl bir gelişme oldu?	15.0	-8.3	-3.3	5.0	-18.3	

Tablo 4. AB-27 Ülkeleri ve Türkiye'nin Hizmetler Sektörü Güven Endeksi karşılaştırmaları (Kasım 2022'ye göre)

Ülkeler/ (Puan)	Kasım 2022'ye göre Hizmetler Sektörü Güven Endeksi'ndeki Değişim	Kasım 23
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	21.7	31.7
Yunanistan	18.3	40.0
Macaristan	11.0	-11.6
Slovakya	11.0	8.7
Sırbistan	9.4	9.2
Belçika	6.9	4.5
Polonya	6.7	-3.9
İspanya	6.5	11.1
Arnavutluk	4.0	25.0
Litvanya	3.0	-5.8
Almanya	2.7	1.3
Euro Bölgesi-19	0.8	2.4
AB-27	0.5	1.9
Çek Cumhuriyeti	0.0	23.4
Bulgaristan	-0.3	13.3
Letonya	-0.5	-4.6
Danimarka	-1.7	-3.4
Hollanda	-2.0	1.2
Estonya	-2.7	-18.1
İtalya	-3.1	-2.0
Makedonya	-3.6	4.5
Fransa	-4.1	-1.1
Finlandiya	-5.3	-7.0
Romanya	-5.6	3.3
Hırvatistan	-5.8	12.8
Slovenya	-6.9	11.6
Avusturya	-6.9	-8.8
Karadağ	-8.0	-2.6
Türkiye	-8.8	15.7
Portekiz	-8.8	-6.3
İsveç	-9.4	-7.7
Malta	-18.1	-4.5
İngiltere	*	*
İrlanda	*	*

KONYA İNŞAAT SEKTÖRÜ GÜVEN ENDEKSİ

KASIM-ARALIK 2023

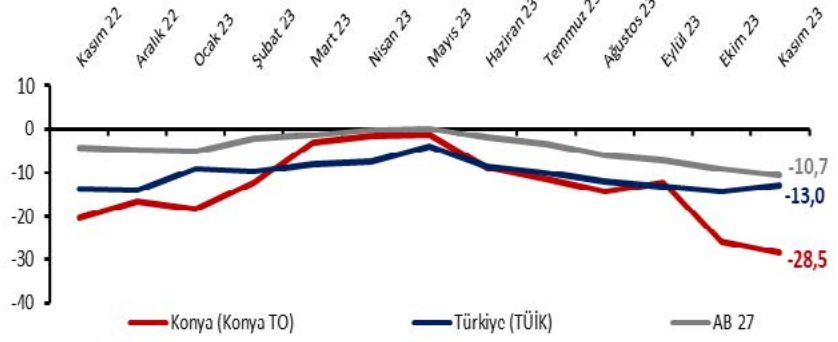
KONYA İNŞAAT SEKTÖRÜ GÜVENİNİ SON İKİ YILIN EN DÜŞÜK SEVİYESİNDE

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi, 2023 yılı Kasım ayında geçen yıla göre 8,3 puan, bir önceki aya göre ise 2,8 puan azalarak -28,5 puan değerini almıştır. Söz konusu değişimde Eylül ayına göre mevcut dönem siparişlerine ilişkin değerlendirmelerin ve gelecek dönem istihdama yönelik beklentilerin zayıflaması etkili olmuştur. Ayrıca endeks, Eylül 2021'den bu yana olumsuz algıların ağırlıkta olduğunu gösteren negatif değerler almakta olup, bu Kasım ayında Türkiye ortalamasının 15,5 puan altında gerçekleşmiştir.

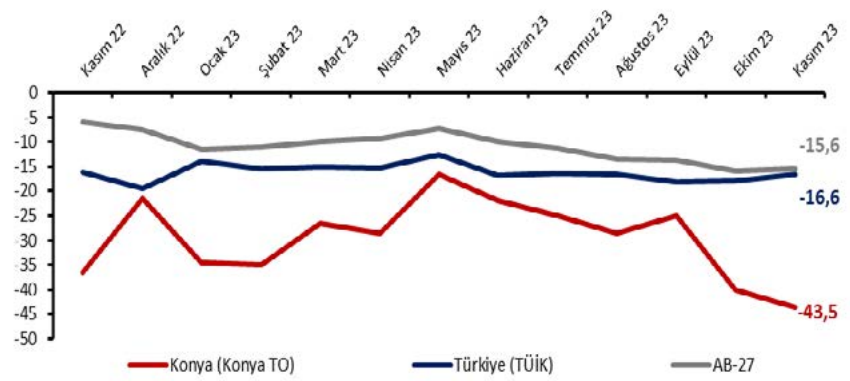
İnşaat sektörü güven endeksleri Konya'da, Türkiye'de ve AB-27'de geriledi

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi, Kasım 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre 8,3 puan, bir önceki aya göre ise 2,8 puan azalarak -28,5 puan değerini almıştır. Diğer taraftan, Kasım 2023'te Türkiye genelini temsil eden inşaat sektörü güven endeksi -13,0 puan, AB-27'yi temsil eden güven endeksi ise -10,7 puan değerini almıştır. Kasım ayında inşaat sektörü güven endeksi Konya'da ve AB-27'de gerilerken, Türkiye'de yükselmiştir. Endeksler, Türkiye genelinde Temmuz 2020, Konya'da ise Eylül 2021'den sonra kötümser algıların ağırlıkta olduğunu gösteren negatif değerler alırken, AB-27'de ise (Mayıs 2023 dışında) Ekim 2022'den bu yana negatif değerlidir.

Şekil 1. İnşaat Sektörü Güven Endeksi karşılaştırılması* (Kasım 2022 - Kasım 2023)

Şekil 2. Mevcut siparişlerin durumu* (%normalin üzeri - %normalin altı) (Kasım 2022 - Kasım 2023)

Tablo 1. Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-15,0	-10,3	-9,0	-4,3	18,3	1,25	1,5	0,3	-9,8	-24	-13,8	-27,3
2022	-8,5	-8,5	-7,5	-12,0	-8,8	-6,0	-3,0	-11,3	-7,3	-20,3	-20,3	-16,8
2023	-18,5	-12,3	-3,0	-1,8	-1,5	-8,8	-11,5	-14,3	-12,3	-25,8	-28,5	

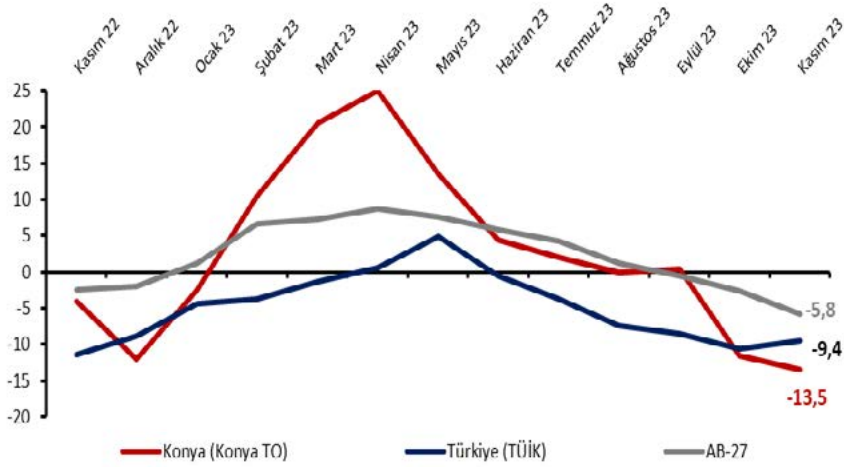
Tablo 2. Mevcut siparişlerin durumu* (%normalin üzeri - %normalin altı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-34,5	-34,0	-42,0	-33,0	-1,0	-14,0	-5,5	0,5	-14,6	-32,0	-26,0	-44,5
2022	-30,0	-26,0	-32,0	-29,5	-26,5	-18,0	-13,5	-19,0	-13,0	-31,5	-36,5	-21,5
2023	-34,5	-35,0	-26,5	-28,5	-16,5	-22,0	-25,0	-28,5	-25,0	-40,0	-43,5	

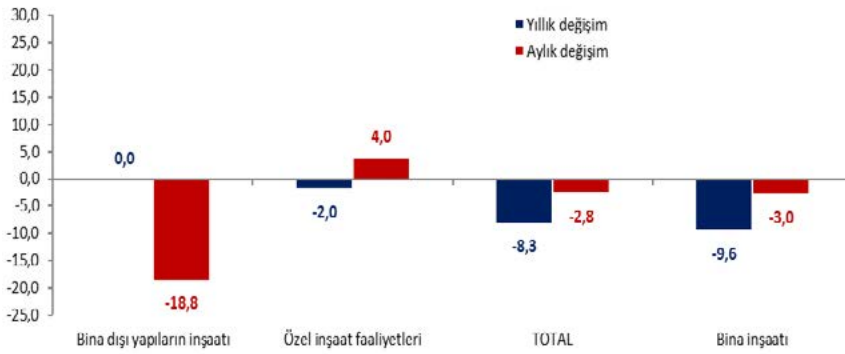
Tablo 3. Önümüzdeki 3 aydaki çalışan sayısı beklentisi* (%arttı - %azaldı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	4,5	13,5	24,0	24,5	37,5	16,5	8,5	0,0	-5,0	-16,0	-1,5	-10,0
2022	13,0	9,0	17,0	5,5	9,0	6,0	7,5	-3,5	-1,5	-9,0	-4,0	-12,0
2023	-2,5	10,5	20,5	25,0	13,5	4,5	2,0	0,0	0,5	-11,5	-13,5	

Şekil 3. Önümüzdeki 3 aydaki çalışan sayısı beklentisi* [% arttı - % azaldı](Kasım 2022 - Kasım 2023)

Şekil 4. Alt sektörler bazında endeksin Kasım 2023'te bir önceki aya ve yıla göre değişimi (puan)

Tablo 4. Soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	Konya (Konya TO) 11/2022	Konya (Konya TO) 10/2023	Konya (Konya TO) 11/2023	Bir önceki aya göre değişim 11/2023	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 11/2023	Türkiye (TÜİK) 11/2023
Geçtiğimiz üç ayda inşaat (yapma) faaliyetleriniz nasıl değişti?	-6.5	-14.0	-19.5	-5.5	-13.0	0.5
Mevcut siparişlerinizin (mevsim normallerine göre) ne durumda olduğunu düşünüyorsunuz?	-36.5	-40.0	-43.5	-3.5	-7.0	-16.6
Gelecek üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	-4.0	-11.5	-13.5	-2.0	-9.5	-9.4
Gelecek üç ayda satış fiyatlarınızın ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	20.0	33.5	49.5	16.0	29.5	20.6
Gelecek üç ayda şirketinizin yaptığı işlere olan talebin ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	-22.0	-23.5	-17.5	6.0	4.5	
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısı nasıl değişti?	1.0	0.0	-7.0	-7.0	-8.0	
Geçen yılın aynı dönemine göre iş hacminizde nasıl bir gelişme oldu?	-12.5	-24.5	-23.5	1.0	-11.0	

Mevcut siparişlerin mevsim normallerinin üstünde olduğuna yönelik değerlendirmeler Konya'da zayıflarken...

Konya inşaat sektörünün mevcut sipariş durumuna yönelik değerlendirmelerin dağılımından hesaplanan denge değeri geçen yılın aynı dönemine göre 7,0 puan, geçen aya göre ise 3,5 puan azalarak -43,5 değerini almıştır. Mevcut siparişlerin durumuna yönelik değerlendirmelere ait alt endeksler geçen yıla göre AB-27 ve Türkiye'de yükselmiştir.

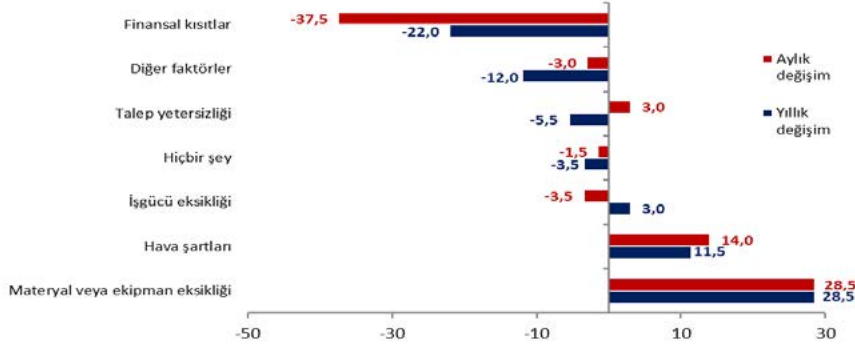
...gelecek üç ayda çalışan sayısının artacağını bekleyenlerin sayıları da azalıyor

Önümüzdeki üç aydaki çalışan sayısı beklentilerinin dağılımından hesaplanan denge değeri Kasım 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre 9,5 puan, geçen aya göre ise 2,0 puan azalarak 13,5 puan olmuştur. İlgili alt endekste yılbaşından bu yana gözlenen iyileşme eğilimi Mayıs ayı itibarıyla tersine dönmüş, Ağustos ayında pozitif değerin im ettiği olumlu görünümü kaybetmiş, Kasım ayı itibarıyla da son 11 ayın en düşük seviyesine gerilemiştir. Geçen aya göre değerlendirildiğinde, önümüzdeki döneme ilişkin çalışan sayısı beklentisinin AB-27'de zayıfladığı görülürken, Türkiye genelinde bu beklenti güçlenmiştir.

Kasım ayında bina inşaatı sektöründe yıllık olarak güven azaldı

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksinde alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Kasım 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre "özel inşaat faaliyetleri" sektöründe 2,0 puan azalırken, "bina dışı yapıların inşaatı" faaliyetlerinde sabit kalmıştır. Öte yandan geçen aya

Şekil 5. İnşaat faaliyetlerini kısıtlayan temel etkenlerin Kasım 2023'te bir önceki aya ve yıla göre değişimi (puan)

göre "özel inşaat faaliyetleri" sektöründe güven endeksi 4,0 puan artarken, bina dışı yapıların inşaatında 18,8 puan gerilemiştir.

Kasım ayında talep yetersizliği faaliyetleri sınırlandıran birinci faktör

Konya'da inşaat sektörü firmalarının faaliyetlerini kısıtlayan faktörler incelendiğinde, Kasım 2023'te firmaların yüzde 30,5'i materyal veya ekipman eksikliğini, yüzde 17,5'i hava şartlarını, yüzde 6,5'i işgücü eksikliğini ve yüzde 31,0'i ise talep yetersizliğini neden göstermektedir. Diğer taraftan, söz konusu değerlendirmeler geçen yıla göre kıyaslandığında materyal veya ekipman eksikliğini, hava şartlarını ve işgücü eksikliğini belirtenlerin oranı artarken, finansal kısıtları ve talep yetersizliğini belirtenlerin oranı gerilemiştir. Aylık değişime göre materyal ve ekipman eksikliğini kısıtlayıcı olduğu değerlendirildiğinde yüzde 28,5 oranında artarken, finansal kısıtları belirtenlerin oranı yüzde 37,5 gerilemiştir.

Konya inşaat sektöründe gelecek dönem satış fiyatı beklentileri Türkiye genelinden daha yüksek

Konya ve Türkiye inşaat sektörü güven endeksleri soru bazında karşılaştırıldığında,

Konya'da geçmiş dönem inşaat faaliyetleri, mevcut siparişlerin seyri ve gelecek dönem istihdam beklentilerine ilişkin değerlendirmelerin Türkiye geneline kıyasla daha kötümser olduğu gözlenmektedir. Diğer yandan, gelecek dönem satış fiyatı beklentileri ise Türkiye geneline göre daha güçlüdür. Konya özelinde ise, en olumsuz görünüm mevcut siparişlere yönelik iken, en güçlü artış beklentisi ise gelecek üç ayda satış fiyatlarına ilişkindir.

Kasım ayında İnşaat Sektörü Güven Endeksi geçen yıla kıyasla Türkiye'de yükselirken Avrupa Birliği'nde geriledi

Eurostat tanımına göre AB ülkeleri ve Türkiye'nin İnşaat Sektörü Güven Endekslerinin yıllık değişimleri karşılaştırıldığında, endeksin bir önceki yılın aynı dönemine göre 15 ülkede artarken kalan tüm ülkelerde gerilediği, bölge ortalamalarındaki değişimin de Euro Bölgesi'nde -6,9 puan, AB-27'de ise -6,5 puan düzeylerinde gerçekleştiği görülmüştür. Türkiye'nin İnşaat Sektörü Güven Endeksi değişimi 0,8 puan ile bölge ortalamalarının üstündedir.

Tablo 5. AB-27 Ülkeleri ve Türkiye'nin İnşaat Sektörü Güven Endeksi (Kasım 2022'ye göre)

Ülkeler/ (Puan)	Kasım 2022'ye göre değişim	Kasım 23
Yunanistan	30.0	4.7
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	16.0	1.2
Hırvatistan	10.1	16.2
Danimarka	9.1	-14.6
Bulgaristan	8.4	-4.5
Polonya	6.8	-18.7
İtalya	6.2	6.6
Makedonya	6.0	-12.5
İspanya	3.5	14.9
Sırbistan	3.0	-0.6
Letonya	2.0	-22.7
Portekiz	2.0	-3.3
Türkiye	0.8	-13.0
Romanya	0.8	-9.4
Malta	0.3	2.8
Litvanya	-0.2	-20.6
Karadağ	-0.3	5.5
Arnavutluk	-1.2	-5.8
Çek Cumhuriyeti	-3.8	-11.0
Avusturya	-5.6	-28.0
Macaristan	-6.1	-23.7
AB-27	-6.5	-10.7
Euro Bölgesi-19	-6.9	-8.5
Slovakya	-8.5	-19.5
Hollanda	-8.7	1.5
Belçika	-8.9	-10.2
Slovenya	-8.9	5.9
Estonya	-10.7	-24.4
Fransa	-11.6	-9.7
Almanya	-15.5	-23.8
Lüksemburg	-18.7	-8.8
İsveç	-27.5	-36.0
Finlandiya	-31.5	-53.5
İrlanda	*	*
İngiltere	*	*

KONYA'DA İSTİHDAM ARTIŞI SON BEŞ AYDA 21 BİNİ AŞTI

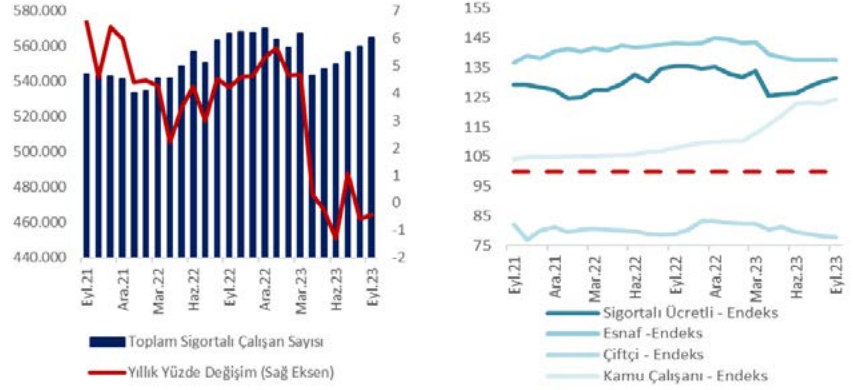
Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından yayınlanan Eylül ayı kayıtlı istihdam istatistiklerine göre, Konya'da toplam sigortalı çalışan sayısı geçen yılın aynı ayına göre 2 bin 491 (yüzde 0,4) azalarak 564 bin 685 olmuş, geçen aya göre ise 4 bin 685 (yüzde 0,8) artış gerçekleşmiştir. Eğilim olarak değerlendirildiğine, Mayıs ayından itibaren gözlenen artışın sürdüğü ve ilgili beş ayda 21 bin 155'e ulaştığı görülmektedir. İlgili dönemde Türkiye genelinde ise yıllık değişim oranı yüzde -2,0 düzeyinde olup toplam sigortalı çalışan sayısı bir önceki aya göre 195 bin 531 artarak 23,2 milyon olmuştur. Konya'da çalışan sınıfı ayırımı incelendiğinde, istihdamın geçen aya göre kayıtlı çifti istihdamı dışında diğer gruplarda artış gözlenmektedir. Eylül ayında geçen aya göre çiftçi yüzde 0,4 azalış yaşanırken, esnaf grubunda yüzde 0,1, kamu çalışan grubunda yüzde 1,1 ve sigortalı çalışan istihdamında yüzde 1,0'luk artış olmuştur (Şekil 1). Diğer taraftan, Türkiye'de 7. sırada yer alan Konya'da faaliyet gösteren iş yeri sayısı Eylül 2022'ye kıyasla yüzde 3,2 oranında artış göstererek 54 bin 094'e ulaşmıştır. Bu dönemde, kadın istihdamı yüzde 0,2 artarak 93 bin 486 olmuş ve toplam istihdamdaki payı yüzde 25,0'dan yüzde 25,8'e çıkmıştır.

Konya'da sigortalı ücretli istihdamı yıllık olarak 11 bin 255 azaldı

SGK verilerine göre Eylül 2023'te sigortalı ücretli (4/a) çalışanların sayısı Türkiye genelinde 16 milyon 595 bin, Konya'da ise 362 bin 760 olmuştur. Eylül 2022'den Eylül 2023'e sigortalı ücretli çalışan sayısı Türkiye'de 796 bin 034 (yüzde 4,6), Konya'da ise 11 bin 255 (yüzde 3,0) azalmıştır. Konya'da sigortalı ücretli istihdamı artışları 2022 yılı boyunca Türkiye genelinden düşük seyrederken, 2023 yılında Türkiye genelinden daha olumlu bir görünüm sergilemektedir (Tablo 1 ve Şekil 2).

Eylül 2022'den Eylül 2023'e sigortalı ücretli çalışan sayısı 9 ilde artmıştır. Kon-

Şekil 1. Konya'da Toplam Sigortalı Çalışan Sayısı ve Değişimler

Tablo 1. Sigortalı Ücretli (4/a) Çalışan Sayısı, Konya ve Türkiye (Eylül 2022 - Eylül 2023)

	Eylül 2023	Ağustos 2023	Eylül 2022	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Sigortalı Ücretli Çalışan - Konya	362.760	359.238	374.015	3.522	-11.255	1,0	-3,0
Sigortalı Ücretli Çalışan - Türkiye	16.595.470	16.395.743	17.391.504	199.727	-796.034	1,2	-4,6

Şekil 2. Sigortalı Ücretli (4/a) Çalışan Sayısı, Konya ve Türkiye (Eylül 2021 - Eylül 2023)

Tablo 2. Sigortalı Ücretli (4/a) Kadın Çalışan Sayısı, Konya ve Türkiye (Eylül 2022 - Eylül 2023)

	Eylül 2023	Ağustos 2023	Eylül 2022	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan - Konya	93.486	90.150	93.326	3.336	160	3,7	0,2
Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan - Türkiye	5.542.619	5.382.307	5.652.660	160.312	-110.041	3,0	-1,9

ya, yüzde 3,0'lük azalış oranı ile sigortalı ücretli çalışan sayısı değişiminde 22'nci il olmuştur. Konya, Eylül ayında sigortalı ücretli çalışan sayısı en fazla olan iller arasında 8'inci sıradadır.

Eylül 2023'te Konya'da sigortalı ücretli kadın istihdamı 93 bin 486 oldu; 2023 yılında en yüksek kadın istihdamı yaşandı

Eylül 2023'te sigortalı ücretli (4/a) kadın çalışan sayısı Türkiye genelinde yaklaşık 5,5 milyon, Konya'da ise 93 bin 486 olmuştur. Eylül 2022'den Eylül 2023'e sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı Türkiye'de 110 bin 041 (yüzde 1,9) azalırken, Konya'da ise 160 (yüzde 0,2) artmıştır. Aylık 3 bin 336 artışla kadın istihdamında 2023 yılında en yüksek sayıya ulaşılmış ve toplam istihdam içerisinde kadın çalışanların payı Eylül 2022'de yüzde 25,0 iken Eylül 2023'te 25,8'e yükselmiştir. İlgili oranlar Türkiye genelinde, sırasıyla, yüzde 32,5 ve 33,4'tür (Tablo 2 ve Şekil 3). Eylül 2022'den Eylül 2023'e sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı değişiminde Konya, yüzde 0,2'lik artış oranı ile sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı en hızlı azalan 24'üncü ildir. Konya, Eylül ayında sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı en fazla olan iller arasında 12'nci sıradadır.

Konya'da esnaf sayısı geçen yılın Ağustos ayına göre 2 bin 847 azaldı

SGK verilerine göre Eylül 2023'te kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf (4/b) sayısı Türkiye genelinde yaklaşık 2,5 milyon olurken, Konya'da 74 bin 618 olmuştur. Eylül 2022'den Eylül 2023'e kayıtlı esnaf sayısında Türkiye'de 104 bin 932 (yüzde 4,0), Konya'da 3 bin 201 (yüzde 4,1) azalış gerçekleşmiştir (Tablo 3 ve Şekil 4). Eğilim olarak değerlendirildiğinde, gerek Türkiye genelinde gerekse Konya'da kayıtlı esnaf sayılarının Nisan ayından bu yana düşüş eğiliminde olması dikkat çekmektedir (Tablo 3 ve Şekil 4).

Eylül 2022'den Eylül 2023'e kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf sayısı değişiminde Konya, yüzde 4,1'lik azalış oranı ile esnaf sayısı en hızlı azalan 62'nci il olmuştur. Konya, Eylül ayında kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf sayısı en fazla olan iller arasında 6'ncı sırada yer almıştır.

Konya'da kayıtlı çiftçi sayısı yıllık olarak 498 azaldı

Eylül 2023'te tarım sektöründe çalışan kayıtlı çiftçi (4/b) sayısı Türkiye gene-

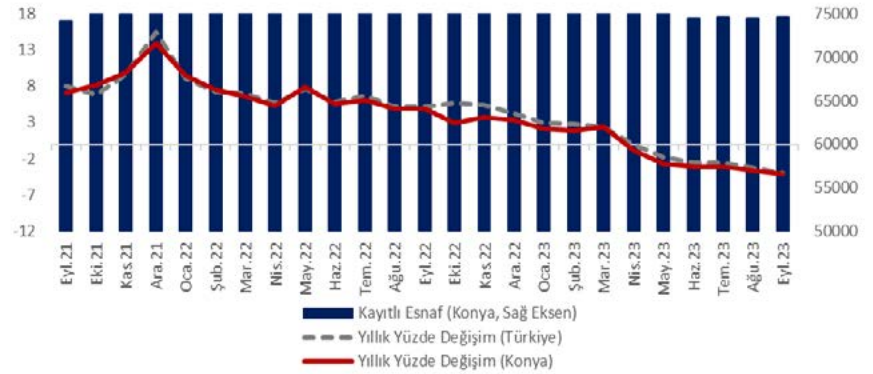
Şekil 3. Sigortalı Ücretli (4/a) Kadın Çalışan Sayısı, Konya ve Türkiye (Eylül 2021 - Eylül 2023)

Tablo 3. Kayıtlı Esnaf (Kendi Hesabına Çalışan, 4/b) Sayısı, Konya ve Türkiye (Eylül 2022 - Eylül 2023)

	Eylül 2023	Ağustos 2023	Eylül 2022	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Kayıtlı Esnaf - Konya	74.618	74.565	77.819	53	-3.201	0,1	-4,1
Kayıtlı Esnaf - Türkiye	2.494.108	2.498.205	2.599.040	-4.097	-104.932	-0,2	-4,0

Şekil 4. Kayıtlı Esnaf (Kendi Hesabına Çalışan, 4/b) Sayısı, Konya ve Türkiye (Eylül 2021 - Eylül 2023)

Tablo 3. Kayıtlı Çiftçi (Tarım, 4/b) Sayısı, Konya ve Türkiye (Eylül 2022 - Eylül 2023)

	Eylül 2023	Ağustos 2023	Eylül 2022	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Kayıtlı Çiftçi - Konya	32.170	32.297	32.668	-127	-498	-0,4	-1,5
Kayıtlı Çiftçi - Türkiye	479.197	476.042	478.816	3.155	381	0,7	0,08

Şekil 5. Kayıtlı Çiftçi (Tarım, 4/b) Sayısı, Konya ve Türkiye (Eylül 2021 - Eylül 2023)

linde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 0,1 artarak 479 bin 197 olmuştur. Konya'da ise yüzde 1,5 azalış göstererek 32 bin 170 olarak gerçekleşmiştir. Eylül 2023'te bir önceki aya göre kayıtlı çiftçi sayısı Türkiye'de 3 bin 155 (yüzde 0,7) artarken, Konya'da 127 (yüzde 0,4) azalmıştır.

Konya, Eylül ayında kayıtlı çiftçi sayısında 32 bin 170 ile Türkiye'de ilk sırada yer almıştır. Konya'da kayıtlı çiftçiler Eylül 2023 verilerine göre Türkiye genelindeki kayıtlı çiftçilerin yüzde 6,7'sini oluşturmaktadır.

Eylül 2022'den Eylül 2023'e kayıtlı çiftçi sayısı değişiminde Konya, yüzde 1,5'lik azalış oranı ile kayıtlı çiftçi sayısı azalan 33 il arasında en yavaş azalışın gerçekleştiği 13'ncü il olmuştur.

Konya'da kamu çalışan sayısı yıllık olarak 12 bin 463 arttı

SGK verilerine göre Eylül 2023'te kamu çalışanlarının (4/c) sayısı Türkiye genelinde 3,6 milyon iken, Konya'da 95 bin 137 olarak gerçekleşmiştir. Eylül 2022'den Eylül 2023'e kamu çalışanı sayısı Türkiye'de 426 bin 617 (yüzde 13,2), Konya'da 12 bin 463 (yüzde 15,1) artmıştır. Türkiye geneli ve Konya'da kamu sektöründe çalışan sayılarında artış Mart 2023'te ivme kazanmış Eylül 2023'te de yüksek seviyelerini korumuştur (Tablo 5 ve Şekil 6). Eylül 2022'den Eylül 2023'e kamu çalışanı sayısı değişiminde Konya, yüzde 15,0'lık artış oranı ile kamu çalışanı sayısı artan 80 il arasında kamu çalışanı sayısı en hızlı artan 31'inci il olmuştur. Türkiye genelinde kamu çalışanı sayısı en fazla olan iller arasında Konya 5'inci sıradadır.

Konya'da iş yeri sayısındaki yıllık artış 1 bin 666'dır

Konya'da kayıtlı iş yerlerinin Türkiye toplamındaki payı yüzde 2,5'tir. Eylül 2023 itibarıyla iş yeri sayısı Türkiye genelinde yıllık olarak 1 bin 503 (yüzde 0,1) artarak 2,1 milyon olurken, Konya'da 1 bin 666 (yüzde 3,2) artmıştır. Konya'da kayıtlı iş yerlerinin 2023 yılı Nisan ayından itibaren genel bir artış eğiliminde olduğu, Eylül 2023'te ise yılın en yüksek seviyesine ulaştığı görülmektedir (Tablo 6 ve Şekil 7).

Eylül 2022'den Eylül 2023'e iş yeri sayısı değişiminde Konya, yüzde 3,2'lik artış oranı ile işyeri sayısı artan 43 il arasında 13'üncü il olmuştur. Konya, Eylül ayında iş yeri sayısı en fazla olan iller arasında 7'inci sırada bulunmaktadır.

Tablo 5. Kamu Çalışanı (4/c) Sayısı, Konya ve Türkiye (Eylül 2022 – Eylül 2023)

	Eylül 2023	Ağustos 2023	Eylül 2022	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Kamu Çalışanı - Konya	95.137	94.068	82.674	1.069	12.463	1,1	15,1
Kamu Çalışanı - Türkiye	3.649.448	3.652.702	3.222.831	-3.254	426.617	-0,1	13,2

Şekil 6. Kamu Çalışanı (4/c) Sayısı, Konya ve Türkiye (Eylül 2021 – Eylül 2023)

Tablo 6. İş Yeri Sayısı (4/a), Konya ve Türkiye (Eylül 2022 – Eylül 2023)

	Eylül 2023	Ağustos 2023	Eylül 2022	Aylık Değişim (İş Yeri Sayısı)	Yıllık Değişim (İş Yeri Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
İş Yeri Sayısı - Konya	54.094	53.334	52.428	760	1.666	1,4	3,2
İş Yeri Sayısı - Türkiye	2.161.669	2.132.628	2.160.166	29.041	1.503	1,4	0,1

Şekil 7. İş Yeri Sayısı (4/a), Konya ve Türkiye (Eylül 2021 – Eylül 2023)

EKİM AYINDA İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANI GEÇEN AYA GÖRE 4 PUAN ARTTI

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından Özel Ticaret Sistemine göre yayımlanan Dış Ticaret İstatistiklerine göre, Ekim 2023'te Konya'nın ihracatı 309,3 milyon dolar, ithalatı ise 116,3 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Yıllıklandırılmış verilere bakıldığında, dış ticaret fazlasının 1,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleştiği, ihracatın ithalatı karşılama oranının ise Ekim 2022'ye göre 25 puan azalarak yüzde 189'a gerilediği görülmektedir. Diğer taraftan Türkiye geneline bakıldığında, Ekim 2023 itibarıyla yıllık ihracat gelirleri ithalat harcamalarının yüzde 67,6'sını karşılarken ve dış ticaret açığı 111,3 milyar düzeyinde gerçekleşmiştir (Şekil 1 ve Tablo 1).

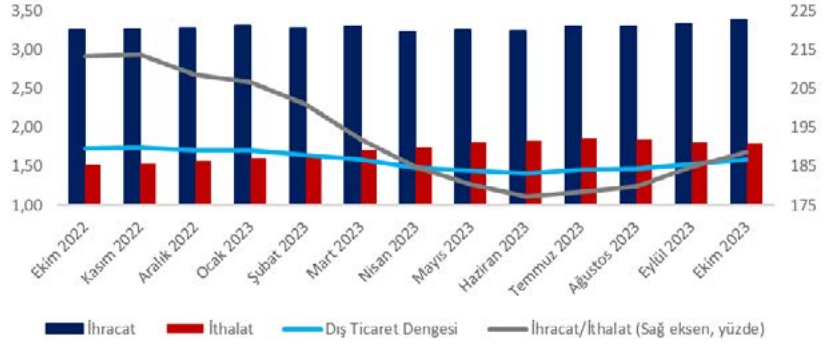
Konya'da ihracat geçen aya göre 21,3 milyon dolar azaldı

Konya'da ihracat Eylül 2023'te 330,5 milyon dolar seviyesinde iken Ekim ayında bir önceki aya göre 21,3 milyon dolar azalırken, bir önceki yılın aynı ayına göre ise 46,6 milyon dolar artarak 309,3 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Ekim ayında yıllıklandırılmış ihracatın yıllık yüzde değişimi yüzde 4,3'tür ve geçen yıla kıyasla artış hızlarındaki ivme kaybı devam etmektedir (Şekil 2 ve Tablo 2 ve 3).

Konya'da ithalat geçen yılın aynı ayına göre 12,9 milyon dolar azaldı

Eylül 2023'te 127,8 milyon dolar seviyesinde olan ithalat rakamları, Ekim 2023'te bir önceki aya göre 11,5 milyon dolar, geçen yılın aynı ayına göre ise 12,9 milyon dolar azalarak 116,3 milyon dolar seviyesinde gerçek-

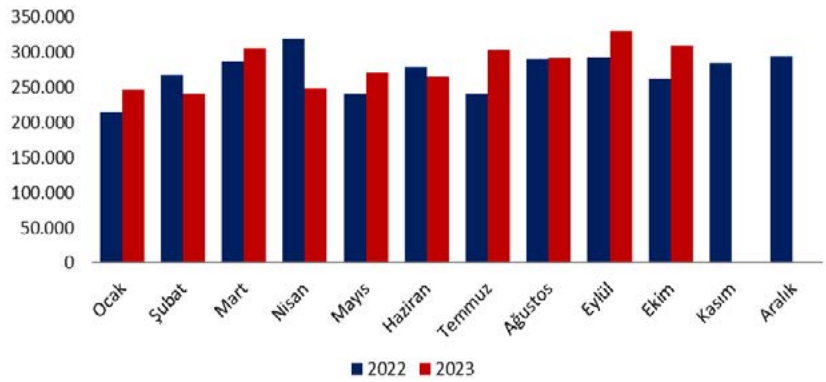
Şekil 1. Konya'da Dış Ticarete İlişkin Temel Eğilimler (yıllıklandırılmış, milyar \$)

Tablo 1. Türkiye - Konya Karşılaştırmalı Dış Ticaret İstatistikleri (yıllıklandırılmış, Ekim 2022 - Ekim 2023)

	İhracat (milyar \$)	İthalat (milyar \$)	Dış Ticaret Dengesi (milyar \$)	Dış Ticaret Hacmi (milyon \$)	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)	İhracat Değişim (%)	İthalat Değişim (%)
Türkiye	232.187	343.511	-111.323	575.698	67,6%	6,29%	0,19%
Konya	3.389	1.796	1.593	5.185	189%	17,7%	-10,0%

Şekil 2. Aylara Göre Konya'nın İhracatı 2022-2023 (1000\$)

Tablo 2. Aylara Göre Konya'nın İhracatı (1000\$)

	İhracat (1000 \$)											
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	215.520	268.040	287.417	319.834	240.611	278.989	240.473	290.262	293.626	262.699	284.373	294.455
2023	247.578	240.413	305.787	248.111	270.351	264.769	302.445	291.358	330.536	309.265		

Tablo 3. Konya'nın İhracatı (yıllıklandırılmış, % değişim)

	İhracat (1000 \$)											
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	37,5%	37,6%	31,0%	26,2%	22,4%	17,9%	18,1%	14,9%	14,1%	12,6%	10,8%	9,1%
2023	9,7%	6,8%	7,2%	3,4%	3,8%	3,1%	4,2%	3,2%	3,1%	4,3%		

Tablo 4. Aylara Göre Konya'nın İhracatı (1000\$)

İthalat (1000 \$)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	104.088	122.681	112.747	118.329	127.335	123.624	122.606	139.628	156.100	129.115	138.926	175.755
2023	133.732	154.823	197.523	147.843	186.960	145.289	145.772	125.394	127.771	116.259		

Tablo 5. Konya'nın İhracatı (yıllıklandırılmış, % değişim)

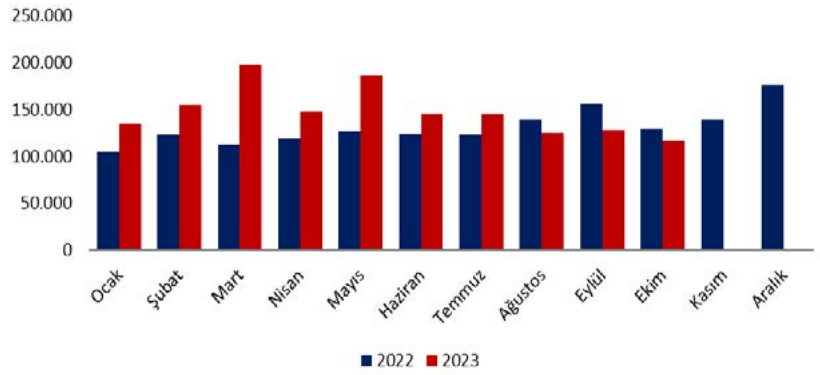
İthalat (1000 \$)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2022	34.0%	35.1%	25.0%	24.6%	25.9%	23.7%	25.9%	28.2%	30.2%	30.1%	25.6%	25.8%
2023	26.7%	26.1%	34.9%	34.1%	34.7%	34.8%	32.9%	28.3%	21.3%	18.0%		

leşmiştir. Aylık ithalat Ağustos - Ekim döneminde geçen yılın altında seyretmiştir (Şekil 3, Tablo 4 ve 5).

Ekim ayında "Hububat" sektörü ihracatını en fazla artıran sektör oldu

Ekim 2023'te ihracat içinde yüzde 12,46'lık pay ile üçüncü sırada yer alan "Hububat" sektörünün ihracatı geçen yılki 52 bin 034 dolar seviyesinden 38,5 milyon dolara ulaşmıştır. Söz konusu hızlı artışta Rusya'nın Ukrayna işgali sonrasında Karadeniz Tahıl Koridoru Anlaşması'nın sona ermesi ve küresel ısınmanın etkisiyle buğday ar-

Şekil 3. Aylara Göre Konya'nın İthalatı 2022-2023 (1000\$)

Tablo 6. İhracatın Sektörel Dağılımı

	İthalat (\$)		Değişim (%)	Konya'nın Toplam İhracatı İçindeki Payı (%) Ekim 2023
	Ekim 2023	Ekim 2022		
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	90.075.661	82.513.956	9,2%	29,13%
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	62.348.004	52.765.473	18,2%	20,16%
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	38.549.422	52.034	73985,1%	12,46%
Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	14.706.836	15.371.207	-4,3%	4,76%
Demir veya çelikten eşya	12.240.589	11.273.396	8,6%	3,96%
Plastikler ve mamulleri	11.493.014	12.216.312	-5,9%	3,72%
Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	10.025.972	11.235.027	-10,8%	3,24%
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	9825542	10.903.374	-9,9%	3,18%
Kakao ve kakao müstahzarları	7.636.366	11.619.901	-34,3%	2,47%
Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	5.714.039	5.757.265	-0,8%	1,85%
Toplam	309.265.488	262.690.483	17,7%	100,00%

Tablo 7. İthalatın Sektörel Dağılımı

	İthalat (\$)		Değişim (%)	Konya'nın Toplam İthalatı İçindeki Payı (%) Ekim 2023
	Ekim 2023	Ekim 2022		
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	31431.545	19.908.141	57,9%	27,0%
Plastikler ve mamulleri	10.230.411	15.058.583	-32,1%	8,8%
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	7.774.148	8.204.056	-5,2%	6,7%
Demir ve çelik	7.141.854	9.787.358	-27,0%	6,1%
Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	6.342.654	44.112	14278,5%	5,5%
Hububat	6.236.292	2.567.725	142,9%	5,4%
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	4.425.175	6.766.158	-34,6%	3,8%
Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	3.999.519	2.944.093	35,8%	3,4%
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	3.210.549	2.660.338	20,7%	2,8%
Organik kimyasal ürünler	2.946.694	1.744.194	68,9%	2,5%
Toplam	116.259.740	129.114.576	-10,0%	100,0%

zının küresel ölçekte düşmesi etkili olmuştur. Diğer taraftan, bu dönemde ilk 10 sektör arasında yer alan ve toplam ihracat içinde yüzde 2,5'lik payı olan "Alüminyum ve alüminyumdan eşya" sektörü ihracatı en hızlı daralan sektör olmuştur. Diğer taraftan, "Hububat un nişasta veya süt müstahzarları pastacılık ürünleri" ve "Kakao ve kakao müstahzarları" sektörlerindeki daralmalar dikkat çekmektedir (Tablo 6).

Ekim ayında "Canlı hayvanlar" sektörü ithalatını en fazla artıran sektör oldu

Sektörlere göre ithalat verileri incelendiğinde, 2022 Ekim ayında 44 bin 112 dolar düzeyinde olan "Canlı hayvanlar" sektörünün ithalatı, 2023 Ekim ayında 6 milyon 342 bin dolar olarak gerçekleşmiş ve toplam ithalat içindeki payı yüzde 5,5'e ulaşmıştır ve bu ay en fazla ithalat yapılan beşinci sektör olarak öne çıkmıştır. Söz konusu dönemde ilk 10 sektör arasında yer alan ve yüzde 3,8 payı bulunan "Alüminyum ve alüminyumdan eşya" ithalatı en hızlı daralan sektördür (Tablo 7).

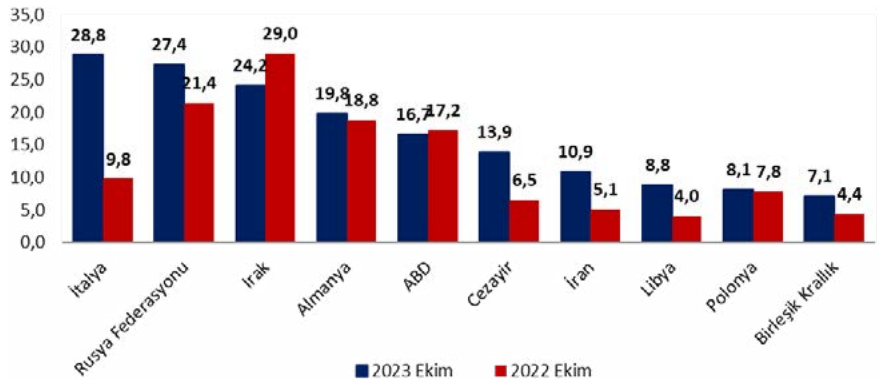
Ekim ayında Konya'nın İtalya'ya ihracatı üç katına çıktı

Ülkeler bazında Konya'nın ihracat rakamlarına bakıldığında, Ekim ayında ihracatın en fazla arttığı ülkeler İtalya ve Libya olmuştur. İtalya yüzde 9,3'lük payı ile ilk sırada yer almaktadır. Diğer taraftan, Konya'nın Libya'ya olan ihracatı geçen yılın aynı ayına göre 4,8 milyon dolar artarak 8,8 milyon dolara; İran'a yapılan ihracat ise geçen yılın aynı ayına göre 5,8 milyon dolar artarak 10,8 milyon dolara ulaşmıştır. Libya'nın toplam ihracat içindeki ağırlığı yüzde 3,0, İran'ın ise yüzde 3,5 olarak gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, Konya'nın ihracatında yüzde 7,8 payı olan Irak'a ihracat yüzde 16,7 oranında daralmıştır (Şekil 4 ve Tablo 8).

Konya, Ekim ayında en fazla ithalatı Çin'den yaptı

Konya'nın Çin'den yaptığı ithalat geçen yılın aynı ayına göre 8,5 milyon dolar artarak 35,0 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiş, toplam ithalatın içindeki payı da yüzde 30,1 olmuştur. Ekim ayında, Konya'nın Çin'den sonra en fazla ithalat yaptığı ülke yüzde 7,4'lük pay ve 8,5 milyon dolarlık ithalat tutarı ile Rusya'dır. Bu dönemde, Konya'da Güney Afrika Cumhuriyeti ve Çekya'dan yaptığı ithalat miktarlarının yüksek artışları dikkat çekmektedir (Şekil 5 ve Tablo 9).

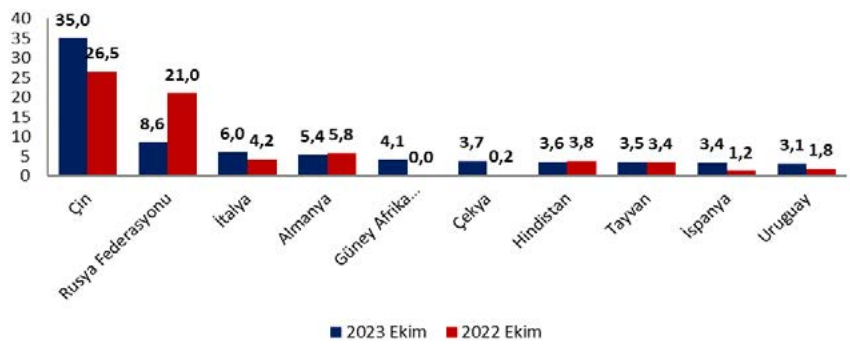
Şekil 4. Ülkelere Göre Konya'nın İhracatı - İlk 10 Ülke (Ekim 2023, milyon \$)

Tablo 8. İhracat Partnerleri

Sıra	Partner Ülke	İhracat (\$) Ekim 2023	Değişim (%) Ekim 2022 - Ekim 2023	Pay
1	İtalya	28.840.408	195,0%	10%
2	Rusya Federasyonu	27.373.897	28,1%	9,9%
3	Irak	24.169.598	-16,7%	7,2%
4	Almanya	19.833.657	5,6%	6,2%
5	ABD	16.682.460	-2,8%	5,7%
6	Cezayir	13.880.201	112,3%	5,6%
7	İran	10.854.259	114,5%	2,8%
8	Libya	8.803.083	118,7%	2,2%
9	Polonya	8.126.701	3,8%	2,2%
10	Birleşik Krallık	7.102.315	61,6%	2,1%
	Diğer	143.598.909	3,5%	53,6%
	Toplam	309.265.488	17,7%	100%

Şekil 5. Ülkelere Göre Konya'nın İthalatı - İlk 10 Ülke (Ekim 2023, milyon \$)

Tablo 9. İthalat Partnerleri

Sıra	Partner Ülke	İthalat (\$) Ekim 2023	Değişim (%) Ekim 2022 - Ekim 2023	Pay
1	Çin	35.027.229	32,3%	30,1%
2	Rusya Federasyonu	8.557.203	-59,3%	7,4%
3	İtalya	5.971.462	43,4%	5,1%
4	Almanya	5.389.363	-6,5%	4,6%
5	Güney Afrika	4.118.910	14680,1%	3,5%
6	Çekya	3.699.608	1616,5%	3,2%
7	Hindistan	3.619.063	-4,7%	3,1%
8	Tayvan	3.549.988	3,7%	3,1%
9	İspanya	3.375.545	184,2%	2,9%
10	Uruguay	3.067.663	66,4%	2,6%
	Diğer	39.883.706	-34,8%	34,3%
	Toplam	116.259.740	-10,0%	100%

BAHAR DÖNEMİ

EK KONTENJAN SON BAŞVURU TARİHİ

 08 ŞUBAT 2024

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMLARI

- Adli Bilişim
- Aile Danışmanlığı
- Çocuk Gelişimi
- Ebelik
- Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliği
- Enerji Yönetimi
- Grafik Tasarım
- İnsan Kaynakları ve Sosyal Güvenlik
- İnşaat Mühendisliği
- İslam İktisadı ve Finans
- İş Sağlığı ve Güvenliği
- İşletme
- Kamu Hukuku
- Makine Mühendisliği (İngilizce)
- Makine Mühendisliği
- Mekatronik Mühendisliği (İngilizce)
- Mekatronik Mühendisliği
- Mimarlık
- Odyoloji
- Özel Hukuk
- Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
- Sosyal Hizmet
- Sosyoloji
- Tarih
- Uluslararası Ticaret ve Lojistik

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMLARI

- Çocuk Gelişimi
- Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliği
- Enerji Yönetimi
- İnsan Kaynakları ve Sosyal Güvenlik
- İnşaat Mühendisliği
- İslam İktisadı ve Finans
- İşletme
- Mimarlık
- Pilotaj (İngilizce)
- Uluslararası Ticaret ve Lojistik (İngilizce)

DOKTORA PROGRAMLARI

- İnşaat Mühendisliği
- İş Sağlığı ve Güvenliği
- İşletme
- Mimarlık
- Sosyoloji
- Uluslararası Ticaret ve Lojistik

444 1251

 | lisansustu.karatay.edu.tr

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ

lisansustu.karatay.edu.tr

YÜKSEK LİSANS ve DOKTORA PROGRAMLARI KTO KARATAY'DA

BAHAR DÖNEMİ

EK KONTENJAN SON BAŞVURU TARİHİ

08 ŞUBAT 2024

**KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ**